

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ
อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

นิภาพรรณ ผิวอ่อน

การศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

APPLICATION OF GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES BY KUINUAE
SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION,
KUIBURI DISTRICT, PRACHUAPKIRIKHAN

Nipapan Pewon

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Public Administration
College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Academic Year 2016

Copyright of Rajamangala University of Technology of Rattanakosin

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ
อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

นิภาพรรณ ผิวอ่อน

การศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

APPLICATION OF GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES BY KUINUAE
SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANOZATION,
KUIBURI DISTRICT, PRACHUAPKIRIKHAN

Nipapan Pewon

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Public Administration
College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Academic Year 2016

Copyright of Rajamangala University of Technology of Rattanakosin

ใบรับรองการศึกษาอิสระ
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ชื่อการศึกษาอิสระ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวนิภาพรรณ ผิวอ่อน
วิชาเอก	นวัตกรรมการบริหารและการจัดการรัฐกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.พ.อ.ดร.วรสิทธิ์ เจริญพุด

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีอนุมัติให้การศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... ผู้อำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
(นายรพี ม่วงนนท์)

คณะกรรมการสอบการศึกษาอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ดร.ทศวน ชูเพ็ญ)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.เพ็ญศรี ฉิรินัง)

..... กรรมการ
(ผศ.พ.อ.ดร.วรสิทธิ์ เจริญพุด)

Independent Study Certificate
College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Independent Study Title   Application of Good Governance Principles by Kuinuae sub-district Administration Organization, Kuiburi District, Prachuapkirikhan

Researcher   Miss Nipapan Pewon

Major   Innovative Public Administration and Management

Advisor   Asst. Prof. Col. Vorasit Chareonput, Ph.D.

Rajamangala University of Technology Rattanakosin approved this independent study in partial fulfillment of the requirements for the Degree of Master of Public Administration

.....
(Mr.Rapee Moungnont)   Director of College of Innovation Management

Independent Study Committee

.....   Chairperson
(Hhakuan Choopen, Ph.D.)

.....   Member
(Assoc. Prof. Pensri Chirinang, Ph.D.)

.....   Member
(Assist.Prof.Col.Vorasit Chareonput, Ph.D.)

ชื่อการศึกษาอิสระ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวนิภาพรรณ ผิวอ่อน
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.พ.อ.ดร.วรสิทธิ์ เจริญพัฒน์
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำนวน 371 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามหลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ 2) ประชาชนที่มีเพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต่างกัน

คำสำคัญ : องค์การบริหารส่วนตำบล, การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลัก.....

Independent Study Title	Application of Good Governance Principles by Kuinuae Sub-district Administration Organization, Kuiburi District, Prachuapkirikhan
Researcher	Miss Nipapan Pewon
Degree Sought	Master of Public Administration
Advisor	Asst. Prof. Col. Vorasit Chareonput, Ph.D.
Academic Year	2016

Abstract

The research aimed to ; study application of Good Governance principle Kuinuae Sub-district ; to compare demographic factors; Sex, Age, Education level, profession, monthly income, that affected the application of the Good Governance Participate.

This was quantitative research population were residents of Kuinuae Sub-district sample sized was calculated by Yamane' s Principle, Meanwhile, accidental and stratified sampling Technique were used as tools for sampling. Samples were 371 persons questionnaires were as used as data gathering means. Descriptive statistics; percentages, means, standard deviation, inferential Statistics; T – Test and F – Test were hypothesis Testing tools.

The findings were as follows ; the Kuinuae Sub-district Administration Organization followed the principles of good governance, which were participation, rule of law, equity, transparency and accountability ; demographic factors could significantly led to the difference in public opinion regarding good governance principles. There were a significant different at .05 levelamong towards the good governance administration, then accepted the hypothesis.

Keywords : Sub-district Administration Organization, Good Governance

Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ผศ.พ.อ.ดร.วรสิทธิ์ เจริญพุด อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จสมบูรณ์อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและความเอาใจใส่ และขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.หรรณ ชูเพ็ญ ประธานกรรมการสอบการการศึกษาอิสระที่ให้คำแนะนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ร.ศ.ดร.เพ็ญศรี ฉรินัง ที่สละเวลารับเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบการศึกษาอิสระและให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขในการวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณปิยนุช ตั้งบูรพาจิตร นายกเทศมนตรีตำบลกุยบุรี คุณประวีร์ ผุดเผือก ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี และคุณนันทพร โตทอง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวาฬ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ตลอดจนครอบครัว ที่คอยเป็นกำลังใจ มาโดยตลอด ในการนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นายอิน หนวดพราหม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ และขอขอบคุณ เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ในองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือที่ให้กำลังใจ และแนะนำผู้วิจัยให้ทำสารนิพนธ์สำเร็จสมความมุ่งหมาย ตลอดจนขอขอบพระคุณครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยรวมถึงเพื่อน ๆ ที่ร่วมศึกษาปริญญาโท สาขา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน การค้นคว้าอิสระนี้ถึงแม้จะมีชื่อผู้วิจัยเพียงคนเดียว แต่ผู้อยู่เบื้องหลังในการให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำในการแก้ไขเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง จนทำให้ งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ที่มีส่วนช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในด้านที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ครั้งนี้ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้ด้วย

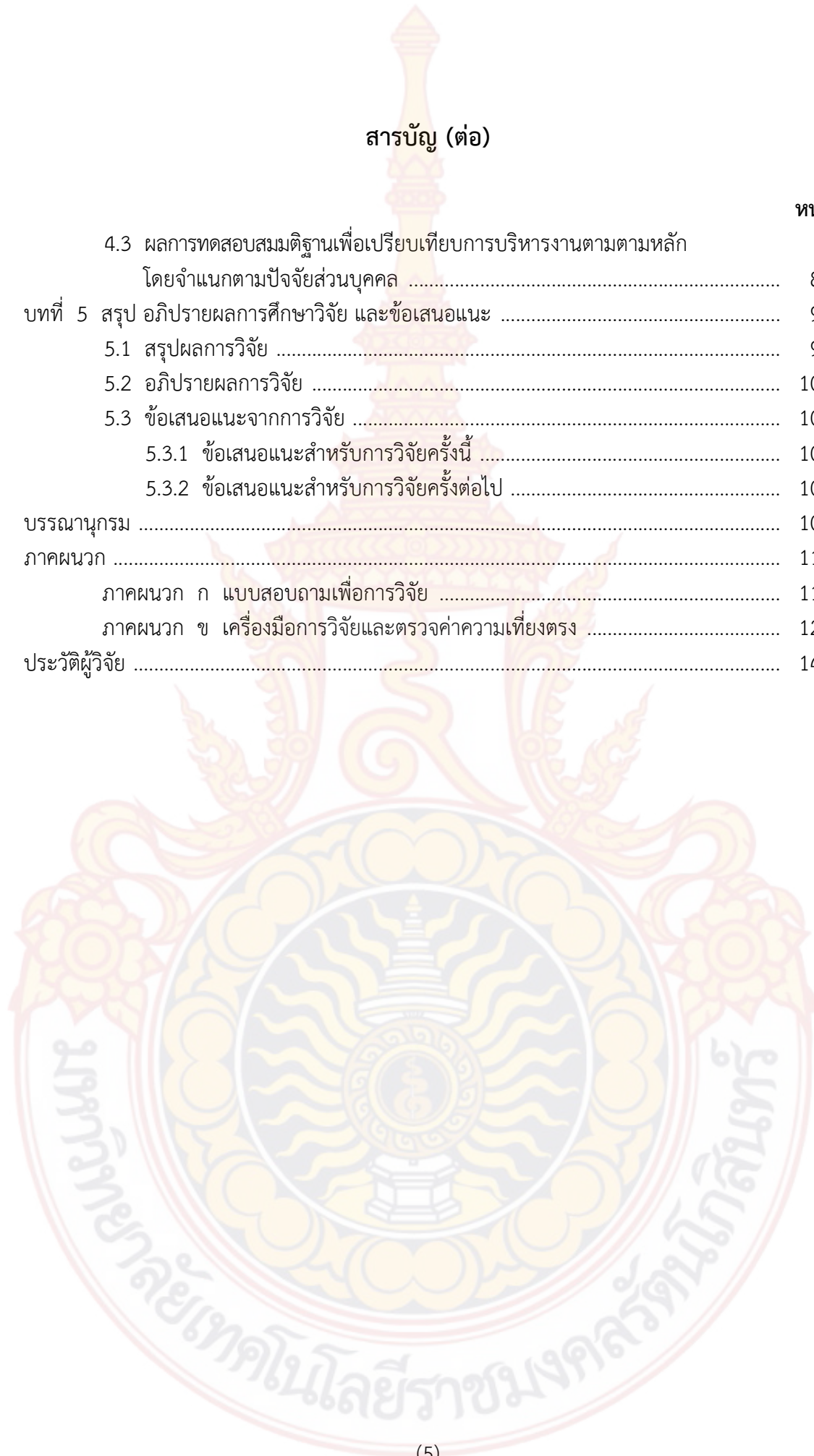
นิภาพรรณ ผิวอ่อน
มกราคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	6
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.4 สมมติฐานการวิจัย	7
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	9
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	10
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและประสิทธิผลการบริหาร	10
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล	20
2.3 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล	40
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	46
2.5 บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลกุกยเหนือ	53
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	72
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	73
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	76
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	77
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	77
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย	79
4.1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
4.2 ผลการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุกยเหนือ	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามตามหลัก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	89
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ	98
5.1 สรุปผลการวิจัย	98
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	101
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	106
5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้	106
5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	107
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	115
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	116
ภาคผนวก ข เครื่องมือการวิจัยและตรวจค่าความเที่ยงตรง	121
ประวัติผู้วิจัย	140

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ตารางตรวจประเมิน.....	5
2.1 แหล่งที่มาของแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	19
2.2 แหล่งที่มาของแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล.....	39
2.3 แหล่งที่มาของแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	52
2.4 รายละเอียดจำนวนประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	53
2.5 ผลงานวิจัยและข้อค้นพบทางการวิจัยของนักวิชาการ	67
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	80
4.2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กุยเหนือ	82
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรต้นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม	83
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรต้นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม.....	84
4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรต้นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ด้านความโปร่งใส	85
4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรต้นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วม.....	86
4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรต้นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ด้านความรับผิดชอบ.....	87
4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรต้นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ด้านความคุ้มค่า.....	88
4.9 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลกุยเหนือ.....	89
4.10 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบเพศกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ.....	90
4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำแนกตามอายุ.....	91
4.12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ รายด้าน จำแนกตามกลุ่มอายุ	92
4.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำแนกตามระดับการศึกษา	93
4.14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำแนกตามอาชีพ.....	94
4.15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	95
4.16 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำแนกตาม ลักษณะส่วนบุคคล.....	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.17 สรุปลผลการทดสอบสมมติฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	97
ตารางผนวก	
ก.1 แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	119
ข.1 ค่าความเชื่อมั่น Reliability	122

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กราฟแสดงผลการตรวจประเมิน	5
2.1 โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	55
2.2 แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบสำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	56
2.3 แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	57
2.4 แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ.....	58
2.5 แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบกองสวัสดิการและสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ.....	58
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	72

ภาพผนวก	
ข.1 การทดสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	125

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัจจุบันของโลกยุคโลกาภิวัตน์ทำให้สถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การบริหารงานภาครัฐและเอกชน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง เพราะความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารเทคโนโลยี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน แต่ระบบการบริหารงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เกิดความไม่สอดคล้องและทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงมีผลกระทบต่อด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่งผลต่อองค์การอื่น ๆ อย่างมากมาย การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จและความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์การ ในปัจจุบันการบริหารจัดการมีความสลับซับซ้อนกว่าในอดีต แต่การบริหารจัดการที่เป็นการบริหารจัดการแบบแยกส่วนผลลัพธ์ก็คือ หน่วยงานแต่ละหน่วยงานและบุคคลแต่ละบุคคลต่างก็มุ่งทำงานเฉพาะส่วนของตน ไม่ได้มุ่งเน้นให้มีการประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานหรือบุคคลอื่น ๆ ทำให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร การบริหารจัดการแบบบูรณาการที่คำนึงถึงเป้าหมายและความต้องการของประชาชน การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้ไปสู่การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างมีเอกภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนโดยรวมต่อไป (กฤษฎา เพิ่มทันจิตต์, 2549, หน้า 1)

เมื่อประเทศต้องประสบกับปัญหาภาวะวิกฤตเศรษฐกิจการเงินที่ร้ายแรงและยุ่งยากมากกว่าที่ผ่านมา จนรัฐบาลไทยภายใต้การนำของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ตัดสินใจในการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ด้วยการเจรจาขอความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ซึ่งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF ได้ตกลงให้ความช่วยเหลือ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและมีการกำหนดเงื่อนไขการปฏิรูประบบราชการอันเป็นกลไกส่วนหนึ่งในการสร้างหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) (วิศรา รัตนสมัย, 2553, หน้า 1) โดยมีประเด็นหลักสำคัญเกี่ยวกับการจัดบทบาทของภาครัฐให้เหมาะสมในสังคม ซึ่งรวมถึงการกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างระบบการตรวจสอบเพื่อความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของสาธารณะชนเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง (Decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ต้องทำ ที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น ซึ่งเหตุผลการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ ก็เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดขั้นตอนเนื่องมาจากการล่าช้าในการตัดสินใจจากส่วนกลาง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การร่วมแสดงความคิดเห็น

ร่วมดำเนินการ ตลอดจนร่วมตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ได้อย่างแท้จริง และเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จึงส่งเสริมให้การพัฒนาส่วนท้องถิ่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (สิริพัฒน์ ลาภจิตร, 2550, หน้า 23-24)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานพัฒนาในระดับตำบล เป็นองค์กรที่ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นหลักหรือเป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาที่จะแก้ไขปัญหา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในระดับตำบล ตลอดจนกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตื่นตัว และร่วมกิจกรรมพัฒนาในด้านต่าง ๆ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าความสามารถในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลตามนโยบายรัฐบาลที่มุ่งหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรดำเนินงาน พัฒนางานในท้องถิ่นนั้น ประสบผลสำเร็จแตกต่างกันออกไป โดยยึดหลักธรรมาภิบาล คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักการมีส่วนร่วม เป็นที่ เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าถ้าระบบการบริหารมีความยุติธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ และให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน นอกจากจะทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีบรรยากาศ การทำงานแบบมีส่วนร่วมและมีประสิทธิภาพ ยังสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กรสามารถนำไปสู่ ความโปร่งใสในองค์การบริหารส่วนตำบลและลดการทุจริตซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่ผ่านมาลงได้

จากวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม ดังที่ทราบกัน ทั่วไปแล้วว่าสาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดขึ้นจากความบกพร่อง ความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพ ของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติ และระดับองค์กรของภาครัฐรวมไปถึงการทุจริต และการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้ (สำนักความต่างประเทศ สป., 2553)

1. การขาดกลไกและกฎเกณฑ์ที่ดีพอในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม ขณะที่กลไกที่มี อยู่บกพร่อง ไม่สามารถเตือนภัยที่เคลื่อนตัวเข้ามากระทบระบบเศรษฐกิจและการเงินอย่างรวดเร็วได้ รวมทั้งเมื่อถูกกระทบแล้วยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนกลไกและฟันเฟืองการบริหารงานของภาครัฐให้ ทันท่วงทีสถานการณ์ได้

2. ความอ่อนด้อยและถดถอยของกลุ่มข้าราชการ นักวิชาการ คนกลุ่มนี้ต้องมีบทบาทสำคัญ ในการศึกษา ค้นคว้า เสนอแนะนโยบายและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่จำเป็นในการบริหารประเทศ

3. ระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการของภาครัฐ มีลักษณะที่ขาดความโปร่งใสบริสุทธิ์ และยุติธรรมส่งผลให้ตัวระบบเองไม่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสหรือช่องทางให้เกิด ความฉ้อฉลผิดจริยธรรมในวิชาชีพขึ้นได้

4. ประชาชนขาดข้อมูลข่าวสาร ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง อย่างชัดเจน จึงทำให้ไม่มีโอกาสในการร่วมตัดสินใจและร่วมแก้ไขปัญหา

5. ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและมีการร่วมกันกระทำ ทุจริตอย่างเป็นกระบวนการ

จากสาเหตุดังกล่าว หากไม่ได้รับการจัดการแก้ไขและป้องกันโดยเร่งด่วนแล้ว โอกาสการฟื้นตัวจากวิกฤติเศรษฐกิจของไทยอาจต้องใช้เวลาานกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นการแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืน ก็คือ การขจัดสาเหตุของปัญหาดังกล่าวข้างต้น แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล (Good Governance) ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะองค์การภาครัฐได้ให้ความสำคัญและนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เกี่ยวข้องกับการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสู่ประชาชน โดยมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน การลดการควบคุมให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมาย สถาบันที่ทำหน้าที่บริหารงานภาครัฐ นอกจากจะต้องกำหนดบทบาทของตนอย่างชัดเจนแล้ว มีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบต่อแนวทางการใช้อำนาจในการดำเนินงาน

นอกจากนี้การบริหารงานภาครัฐได้ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิผล มีประสิทธิภาพและความคุ้มค่า เปิดเผย โปร่งใส และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งทำให้ส่วนราชการต่าง ๆ ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการคิดให้มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง และวิธีการทำงาน เพื่อมุ่งไปสู่การเป็นองค์กรสมัยใหม่ทำงานเชิงรุกแบบบูรณาการคล่องตัว รวดเร็ว มีขีดสมรรถนะสูงและสามารถรองรับต่อโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้ ตัวอย่างหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงประกอบกับการบริหารจัดการภาครัฐในปัจจุบัน ยังได้นำแนวคิดในเรื่องของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ หรือ New Public Management : NPM มาปรับใช้โดยให้ความสำคัญต่อการรับผิดชอบต่อผลงาน การควบคุมผลสัมฤทธิ์ การเชื่อมโยงให้เข้ากับการจัดสรรทรัพยากรและการให้รางวัล การปรับโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินจำเป็นประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

หลักธรรมาภิบาลได้กลายเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักการที่เกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตยและได้มีการเสนอและกล่าวถึงแนวคิดนี้อย่างกว้างขวาง ตัวอย่างที่เห็นอย่างเป็นรูปธรรมคือ กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติมาตราต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับหลักธรรมาภิบาล ถ้าหากมีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลโดยประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องและระบบบริหารของรัฐบาล มีความยุติธรรมและเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ อีกทั้งนำไปสู่การลดการทุจริต ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังของบ้านเมืองได้ (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี, 2554) การแก้ปัญหาประสิทธิผล การปฏิบัติงานและการทุจริตในวงราชการ โดยการประยุกต์ใช้หลักการบริหารธรรมาภิบาลรัฐบาล โดยคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้กำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติและมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ได้รับนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ

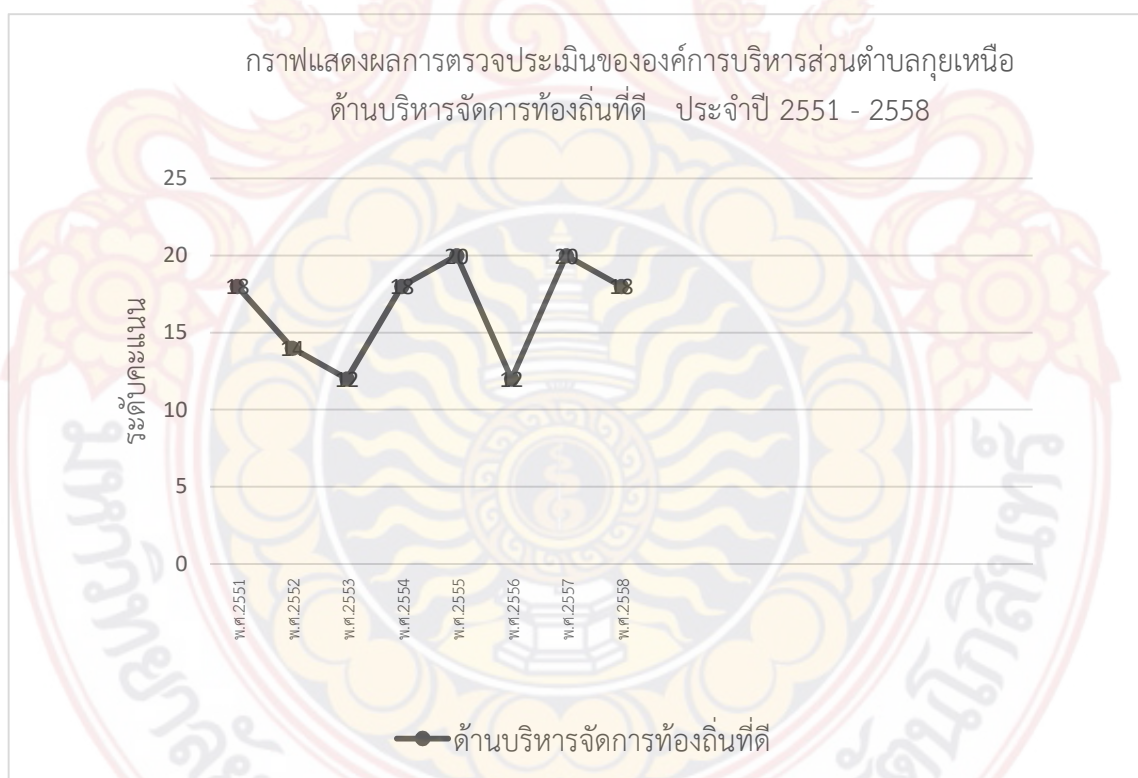
องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ คือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2539 ปัจจุบันแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 กอง คือ 1) สำนักงานปลัด มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการ สารบรรณ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดทำร่างข้อบังคับ การจัดทำทะเบียนต่าง ๆ ดำเนินตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รับผิดชอบ การปกครองบังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างทั้งหมด การบริหารงานบุคคล 2) กองคลัง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการงานการจ่าย การรับ การนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงินและเอกสารทางการเงิน งานจัดเก็บภาษี และดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย 3) กองช่าง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจ การออกแบบการก่อสร้าง งานซ่อมบำรุงและงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย 4) กองสวัสดิการสังคมมีหน้าที่ความรับผิดชอบงานสวัสดิการสังคม งานพัฒนาชุมชน งานพิทักษ์สิทธิเด็กและสตรี ส่งเสริมอาชีพงานพัฒนาสตรีและเยาวชน งานสนับสนุนกิจกรรมของเด็กและผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์

จากภาระหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวข้างต้น ทำให้เจ้าหน้าที่ในกองต่าง ๆ ในหน่วยงาน ต้องปฏิบัติงานใกล้ชิดกับประชาชนอย่างมาก ในการให้คำแนะนำให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา ความเดือดร้อน ตลอดจนตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง เพื่อสนับสนุน วัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชนในประเทศ แต่ในปัจจุบันนี้พบว่ามีกรร้องเรียน ร้องทุกข์ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และคณะผู้บริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือในกรณีต่าง ๆ เช่น การกีดกันการเสนอราคา การจัดสรรงบประมาณ ในการจัดทำโครงการ ความไม่เป็นธรรมในการรับบริการเรื่องต่างๆ เป็นต้น จึงทำให้มุมมองจากสังคม ภายนอกให้ความสนใจการบริหารจัดการในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจำนวนมาก

ด้วยกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดให้มีการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติราชการและ นิเทศองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคณะทำงาน (Core Team) โดยการตรวจประเมินแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา 3) ด้านการบริหารงานการเงินและการคลัง 4) ด้านการบริการสาธารณะ ซึ่งผลการตรวจประเมินขององค์การบริหาร ส่วนตำบลกุยเหนือ ด้านบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี ประจำปี 2551 - 2558 เป็นดังนี้

ตารางที่ 1.1 ตารางตรวจประเมิน

ปี	ด้านบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี	
	คะแนนเต็ม	ได้คะแนน
พ.ศ. 2551	20	18
พ.ศ. 2552	20	14
พ.ศ. 2553	20	12
พ.ศ. 2554	20	18
พ.ศ. 2555	20	20
พ.ศ. 2556	20	12
พ.ศ. 2557	20	20
พ.ศ. 2558	20	18

ภาพที่ 1.1 กราฟแสดงผลการตรวจประเมิน

จากระดับคะแนนด้านบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ประจำปี พ.ศ.2551 - พ.ศ.2558 ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่ยังดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลไม่คงที่ ไม่สม่ำเสมอ จากเหตุผลสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งนี้ ถ้าองค์กรนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน จะทำให้การบริหารงานมีความโปร่งใส ยุติธรรม มีประสิทธิภาพและสามารถลดปัญหาจากการถูกร้องเรียนจากประชาชน โดยการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานและหาแนวทางพัฒนาการบริหารงาน นำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางประกอบการวางแผนการกำหนดนโยบายการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ภายในองค์กรให้มีความสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาลและสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่องค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 คือ หลักธรรมาภิบาล (Good governance) ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

1.3.2 ขอบเขตตัวแปร

จากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดตัวแปรที่ถือเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาล จึงพอสรุปกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยได้ดังนี้

1.3.2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) อาชีพ
- 5) รายได้ต่อเดือน

1.3.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) กำหนดศึกษาระบบบริหารภายใต้ 6 ประเด็นสำคัญ คือ

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

1.3.3 ขอบเขตพื้นที่ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การศึกษาวิจัยเฉพาะในองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.3.4 ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรผู้ที่อาศัยในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำนวน 5,016 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane Taro, 1970, p 886) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 371 คน

1.3.5 ขอบเขตระยะเวลาในการศึกษา

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการในการวิจัยในช่วง เดือนมกราคม พ.ศ. 2559 – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559

1.4 สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนในพื้นที่บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ แตกต่างกันจำแนกตามลักษณะประชากร

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ไว้ดังนี้

ประสิทธิผลการบริหารงาน หมายถึง การดำเนินการที่เกี่ยวกับด้านต่างๆ ตลอดจนการอำนวยความสะดวก เพื่อเป็นการส่งเสริมและปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ โดยมีแผนปฏิบัติการติดตามและตรวจสอบการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายทั้งการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กรและก่อเกิดความพึงพอใจต่อการดำเนินการดังกล่าว

อายุ หมายถึง อายุจริงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุกเหนือที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิทางการศึกษาที่ได้รับสำหรับผู้ที่กำลังศึกษาหรือระดับชั้นที่กำลังเรียนหรือที่ผ่านมา เป็นต้น

อาชีพ หมายถึง การทำมาหากิน ทำธุรกิจ ตามความชอบหรือความถนัด ได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้างหรือเงินเดือน

รายได้ต่อเดือน หมายถึง จำนวนเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงต่อเดือนที่ได้รับ

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการพื้นฐาน 6 ประการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

หลักนิติธรรม หมายถึง การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ยึดหลักกฎหมายและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับโดยในการปฏิบัติงานต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎ ข้อบังคับ ที่ได้กำหนดไว้

หลักคุณธรรม หมายถึง การส่งเสริมการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยึดถือในความถูกต้องดีงามคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งจรรยาบรรณโดยคำนึงถึงประชาชนให้มากที่สุด

หลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการเปิดเผยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ แผนและผลการดำเนินงานตามโครงการผ่านทางช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ โดยประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้ชัดเจนขึ้น

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ รับฟัง เสนอความคิดเห็น ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การประชาคมหมู่บ้าน และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในตำบลรวมถึงการตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการต่าง ๆ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม กระตือรือร้นช่วยแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความเห็นที่ต่างกัน และความกล้าที่จะรับผลจากการกระทำของตนเองดำเนินการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนของประชาชนด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ปรับปรุง ทบทวนภารกิจ ปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นให้เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจตัดสินใจในการบริหารงานของตำบล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและเป็นตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้ง หมู่บ้านละ 2 คน และไม่ดำรงตำแหน่งทางฝ่ายบริหาร

พนักงานส่วนตำบล หมายถึง บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยกเว้น อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1.6.1 ทำทราบถึงความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลยกเว้นอำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.6.2 ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลยกเว้น ตำบลยกเว้น อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยกเว้น อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และนำผลสังเคราะห์ดังกล่าวเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6.4 หน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาการบริหารงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากตำราเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำมารวบรวมและสรุปเป็นสาระสำคัญในการศึกษา โดยแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและประสิทธิผลการบริหาร

แนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหารอย่างเป็นระบบ โดยเฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางด้วยหน้าที่ในการบริหาร 5 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงานและการควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตำราการบริหาร และในยุคนี้นี้ได้มีนักวิชาการ และนักบริหารตลอดจนนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ให้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้หลายทัศนะ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมความหมายแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารที่นักวิชาการต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ดังนี้ (เฮนรี ฟาโย. อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2545 หน้า 68-69)

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

การบริหาร (Administration) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จหรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ การบริหารเป็นมรรคที่สำคัญจะนำไปสู่ความก้าวหน้า การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การ ซึ่งมีการวินิจฉัย สั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและความเจริญเติบโตของการบริหารชีวิตประจำวันของมนุษย์ ไม่ว่าจะในครอบครัวหรือองค์การใดย่อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม นักบริหาร นักวิชาการในประเทศและต่างประเทศ และนักศึกษามากมายหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะ เป็นต้นว่า

พิทยา บวรวัฒนา (2556, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าเป็นเรื่องของการนำเอา กฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจ ด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

มัลลิกา ต้นสอน (2554, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการบริหาร (Administration) ว่าหมายถึง การกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยการ การสนับสนุน และการตรวจสอบ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

บรรจบ เนียมมณี (2553, หน้า 261) ให้ความหมายว่าการบริหาร คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำงานร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างรวมกัน โดยประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- 1) บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
- 2) ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน
- 3) ต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการกระทำร่วมกันเด่นชัด วัตถุประสงค์นั้น ๆ ต้องตรงกันในหมู่บุคคลผู้ร่วมกระทำการ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545, หน้า 18) ให้ความหมายของการบริหารจัดการ (Management) หมายถึง กระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์การจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ หรือกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงาน ร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทรัพยากรทางการบริหารจัดการ 6 M'S (Management resources) ประกอบด้วยคน (Man) เงิน (Money) วัสดุดิบ (Material) เครื่องจักร (Machine) วิธีการจัดการ (Method) ตลาด (Market)

สมยศ นาวิการ (2544, หน้า 7) ให้ความหมายว่า "การบริหาร" เป็นกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การและสั่งการ ควบคุม กำกับ ความพยายามของสมาชิกขององค์การและใช้ ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ ลักษณะที่สำคัญของการบริหาร การบริหารมีลักษณะสำคัญ 8 ประการ ดังนี้

- 1) การบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง มิใช่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ถ้าจะกล่าวถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่บริหารนั้นก็เรียกว่าผู้บริหาร
- 2) การบริหารเป็นงานที่มีจุดหมาย ทั้งนี้หมายความว่า ในการบริหารงานนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายไว้ก่อนไม่ว่าจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตาม ส่วนการบริหารนั้น จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
- 3) การบริหารงานเป็นแนวทางสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสังคมภายในและภายนอกองค์กร เช่น ถ้าผู้บริหารต้องการจะปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก็อาจทำได้โดยการจัดหาเครื่องจักร เครื่องมือทันสมัยมาใช้ จัดการฝึกอบรมคนงานให้มีความสามารถยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีผลดีต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติงานด้วย ตัวอย่างผลกระทบต่อสังคมภายนอกเป็นต้นว่า ถ้าองค์กรนั้น ๆ มีนโยบายที่จะทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น ส่งเสริมการศึกษาในชุมชนโดยให้ทุนการศึกษาหรือบริจาคเงินก่อสร้างโรงเรียน

ก็นับว่าองค์กรนั้นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมภายนอกองค์กรหรือองค์กร บางแห่งอาจไม่นำพาต่อความเดือดร้อน รำคาญซึ่งองค์กรของตนก่อขึ้น เช่น สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นผลของการบริหาร อันมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม

4) การบริหารเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของกลุ่มคนธุรกิจก่อตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการ ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยกลุ่มคน มิใช่เป็นความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงบุคคล เดียวเท่านั้น ทั้งนี้เพราะว่าคนเราย่อมมีขอบเขตความสามารถจำกัด ทั้งด้านกำลังกาย กำลังสมองและ เวลา จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลมาช่วยกัน

5) การบริหารจะได้รับผลสำเร็จด้วยดี ด้วยการร่วมแรงร่วมใจของบุคคลอื่น ๆ นอกเหนือ ไปจากเจ้าของธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากบรรดาเจ้าของ เช่น ผู้ถือหุ้นอาจจะไม่มีเวลาหรือความสามารถ ในการบริหาร จึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความสามารถในการบริหารให้มาบริหารองค์กร

6) การบริหารจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้โดยการใช้ความรู้ความชำนาญและการฝึกฝนอบรมทางด้านบริหารมาโดยเฉพาะ จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการบริหารเป็นวิชาชีพ อย่างหนึ่ง ผู้บริหารโดยเฉพาะผู้บริหารสูงสุดไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางเทคนิคในการปฏิบัติงานโดยตรง แต่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ

7) การบริหารเป็นสิ่งไม่มีตัวตน ไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สิ่งที่จะแสดงให้เห็นว่าการบริหาร ดำเนินการไปอย่างไร ได้ผลดีหรือไม่เพียงใดนั้นก็คือผลงาน เพราะว่าผลงานจะเป็นเครื่องวัด ความสามารถทางการบริหาร

8) เจ้าของกิจการไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ผู้บริหารเสียเอง โดยทั่วไปแล้ว (ยกเว้นองค์กร ขนาดเล็ก) คณะผู้บริหารมักจะเป็นกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสามารถทางการบริการทำหน้าที่ในนามของ เจ้าของธุรกิจ

พิทยา บวรวัฒนา (2556, หน้า 2) กล่าวว่าการบริหารเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและ นโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผลซึ่งเป็นหน้าที่จะทำงานด้วยความเต็มใจด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมี ประสิทธิภาพ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สมพงษ์ เกษมสิน (2556, หน้า 41) มีความเห็นว่า "การบริหาร" คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ การนำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resource) มาประกอบกันตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเห็นว่าการบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ คือ

- 1) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
- 2) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ
- 3) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- 4) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
- 5) การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล

- 6) การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล ฉะนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือใจ (Collective Mind) เพื่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (Group Cooperation) อันจะนำไปสู่พลังรวมกลุ่ม (Group Effort) ในอันที่จะทำให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์
- 7) การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
- 8) การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- 9) การบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

ดอน เฮลลรีเกิล Don Hellriegel (1982, p6. อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ, 2544, หน้า 35) กล่าวว่า "Management" หมายถึงศิลปะใน การทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

เดล โยเดอร์ Dale Yoder (1959, p3. อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ, 2544, หน้า 36) กล่าวว่า หมายถึง การนำไปสู่กระบวนการของการทำกิจการที่มีการวางแผน (Planning) การอำนวยการ (Directing) และความร่วมมือ (Coordinating) โดยเฉพาะกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะเป็นเครื่องมืออันสำคัญในอันที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าการบริหาร เป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การ มีลักษณะ การวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพราะการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและการเจริญเติบโตของการบริหาร ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัว องค์กรใด ย่อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม

2.1.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

การบริหารโดยทั่ว ๆ ไปจะมีลักษณะเป็นกระบวนการหรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานหรือเป็นลำดับรายการในการบริหาร ซึ่งในการบริหารนั้นจะต้องมีลำดับรายการก่อนหลังว่าจะต้องทำอะไรก่อนและต่อไปจะทำอะไร ซึ่งจัดว่าเป็นหลักเกณฑ์วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการบริหารจะกำหนดขอบเขตและหน้าที่ตามขั้นตอนต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน มีนักวิชาการและนักบริหารตลอดจนนักการศึกษาได้ให้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้หลายทัศนะ เป็นต้นว่า

พระธรรมโกศาจารย์, ประยูร ธมมจิตโต (2549, หน้า 3) กล่าวถึง การบริหารเป็นวิธีการทำให้ งานสำเร็จ โดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี 5 ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า "POSDC" ดังนี้คือ

1) P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

2) O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

3) S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

4) D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

5) C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

อนึ่งยังมีวิชาการที่ได้เสนอความคิดเห็นที่เพิ่มเติมไว้ คือ

เว็บเบอร์ Max Weber (อ้างใน ทองใบ สุดชาติ, 2545, หน้า 5) เป็นชาวเยอรมันและเป็นนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียงและยิ่งใหญ่ที่มีความรอบรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ เช่น วิชากฎหมาย การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และเศรษฐกิจและได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการจัดการ ตามแบบระบบราชการในการทำความเข้าใจองค์การแบบระบบราชการนั้น มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1) หลักของการแบ่งงานกันทำ (Division of Labour) หมายถึง หลักในการสร้างความชัดเจนและความสมดุลระหว่างอำนาจหน้าที่กับความรับผิดชอบโดยให้ถูกต้องตามกฎ ระเบียบขององค์การ การแบ่งงานกันทำ ตามวิธีนี้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบที่เป็นทางการ

2) หลักของการกำหนดอำนาจหน้าที่ตามสายการบังคับบัญชา (Hierarchy of Authority) หมายถึง การกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ ที่ให้อำนาจหน้าที่ลดหลั่นลงมาตามสายการบังคับบัญชา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในสายการบังคับบัญชา

3) หลักของความสามารถ (Technical Competency) หมายถึง หลักการสำคัญในการจัดบุคคล เพื่อบรรจุหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามหลักความรู้ความสามารถของบุคคล โดยการใช้กระบวนการทดสอบ การฝึกอบรม และการศึกษาของบุคคล

4) หลักของกฎ ระเบียบ ความมีวินัย และการควบคุม (Rules, Disciplines and Control) หมายถึง การบริหารงานโดยใช้กฎระเบียบเป็นหลักและกำหนดรูปแบบไว้ให้ชัดเจน ในการบริหารจะต้องยึดระบบเอกสารเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนตัว

5) หลักของความเป็นกลางทางการบริหาร (Administrative Officials) หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เป็นผู้ที่มิเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบในการทำงานตามตำแหน่งนั้น อุปกรณ์และเครื่องมือจะอยู่กับตำแหน่งไม่ใช่อยู่กับบุคคล

6) หลักของการเป็นบุคลากรของฝ่ายบริหารและได้รับเงินเดือนประจำ (Career Official and Fixed Salary) หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารจะต้องเป็นบุคลากรประจำมีการจ้างงานตลอดชีพ และจัดให้มีเงินเดือนประจำในอัตราคงที่ในแต่ละปี

เทย์เลอร์ Frederick W. Taylor (อ้างใน พิทยา บวรวัฒนา, 2556, หน้า 27) คือ ผู้ที่ได้ชื่อว่า เป็นบิดาแห่งการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ เทเลอร์ นั้นมีพื้นฐานความรู้ทางด้านวิศวกรรม โดยนำเสนอ ทฤษฎีการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์และการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) จะต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานเพื่อให้ได้วิธีที่ดีที่สุด โดยวิธีที่ดีที่สุดจะต้องเป็นวิธีการทำงานที่ใช้เวลา ทรัพยากร และพลังงานในการทำงานที่น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีอื่นที่ทำงานในลักษณะเดียวกัน

2) การคัดเลือกคนทำงานจะต้องมีการนำเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์มาช่วยในการคัดเลือก เพื่อให้ได้คนงานที่มีทักษะ ความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน

3) จะต้องมีการพัฒนาคนงานโดยการสอนวิธีการทำงานให้ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ การจัดการ เพื่อที่จะขจัดวิธีการทำงานตามหลักความเคยชินให้หมดไปจากคนงานเดิม

4) ต้องพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายบริหารกับคนงานอันจะ นำมาซึ่งประสิทธิภาพการผลิตของโรงงาน

หลักวิทยาศาสตร์การจัดการตามแนวความคิดของเทย์เลอร์ นับว่ามีประโยชน์ต่อการบริหารงาน ในขณะนั้นเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในปัจจุบันวิทยาศาสตร์การจัดการเองก็ยังคงมีการนำมาประยุกต์ใช้อยู่ใน การบริหารงานในองค์กรและหน่วยธุรกิจต่าง ๆ

เฮนรี ฟาโย (อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2545 หน้า 112-114) ได้กำหนดหลักการในการ บริหารจัดการขึ้น 14 ประการ เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการบริหาร จัดการ ดังนี้

1) การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) ฟาโย ได้เสนอว่าคนงานควรจะได้รับ การมอบหมาย หน้าที่ให้ปฏิบัติมากขึ้นหรือได้รับการกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของงานมากขึ้น ซึ่งหลักการนี้ จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรยุคปัจจุบันได้

2) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) แวปเบอร์และ ฟาโย ได้ให้ความสำคัญของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการของ แวปเบอร์ จะได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารในสายการบังคับบัญชา ส่วนอำนาจหน้าที่แบบไม่ เป็นทางการ จะได้รับจากความชำนาญงานของบุคคล (Expertise) ความรู้ทางด้านเทคนิค (Technical Knowledge) ความมีคุณค่าทางศีลธรรม (Moral Worth) และความสามารถในการนำ (Leading) และสร้าง ความผูกพันกับผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนเน้นว่ามีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควรอยู่คู่กัน

3) การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of Command) ฟาโย กล่าวว่า คำสั่งสองคำสั่ง (Dual Command) อาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน เช่น การรายงานจะมีความเกี่ยวข้องในเมื่อ ผู้ควบคุมสองคนได้ให้คำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ทำให้เกิดการสับสนในบางสถานการณ์ คำสั่งสองคำสั่งนี้ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้บังคับบัญชา และทำให้เกิดการสับสนในลำดับชั้นตอนของ อำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ (Formal Hierarchy of Authority) การประเมินอำนาจหน้าที่และ ความรับผิดชอบของผู้บริหารในระบบผู้บังคับบัญชาสองคนจะเป็นการยาก และผู้บริหารจะไม่สนใจ

ในความรูสึกของผู้ใต้บังคับบัญชา มักจะโกรธและอาจไม่ให้ความร่วมมือในอนาคต ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เชื่อฟัง

4) สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ (Line of Authority) เป็นสายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารในระดับบนสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ ความสัมพันธ์ของการจำกัดความยาวของสายการบังคับบัญชา โดยการควบคุมจำนวนของระดับชั้นของการบริหารจัดการ จำนวนที่ตีที่สุด ในลำดับชั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือ ความยาวของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่าง รวมถึงความล่าช้าในการวางแผน (Planning) และการจัดการ (Organizing) ซึ่งการจำกัดจำนวนของระดับชั้น การบังคับบัญชาให้น้อยลงจะทำให้เกิดปัญหาในการติดต่อสื่อสารลดลงและองค์การจะมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ภายในองค์การได้มีการแบ่งแยกแผนกต่าง ๆ ซึ่งแต่ละแผนกจะมีระดับชั้นการบังคับบัญชาโดยผู้บริหารในระดับกลางและระดับต้นสายการบังคับบัญชา แต่ละแผนกต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้จัดการในระดับเดียวกันในแผนกอื่น ๆ ซึ่งปฏิสัมพันธ์นี้ช่วยในการตัดสินใจให้เร็วขึ้น เนื่องจากผู้บริหารจะรู้จักบุคคลอื่นและรู้วิธีการในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น สำหรับการทำงานข้ามแผนกหรือการทำงานข้ามสายนั้นเป็นการสร้างทีมงานข้ามสาย ซึ่งสามารถควบคุมโดยผู้นำของแต่ละทีม

5) การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการรวมอำนาจของการบังคับบัญชาไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์การ ซึ่งอำนาจหน้าที่จะไม่ได้รับไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงของสายการบังคับบัญชา แต่เป็นการกำหนดว่าควรมีการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่าไร อย่างไร และมีการกระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและคนงานในระดับล่างอย่างไร สิ่งนี้ถือว่ามีความสำคัญ เนื่องจากว่าจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของพนักงานในทุกระดับขององค์การ

6) การมีเป้าหมายเดียวกัน (Unity of Direction) เป็นการออกแบบหรือกำหนดแผนในการปฏิบัติงานผู้บริหารและคนงานที่ใช้ทรัพยากรขององค์การ องค์การใดที่ไม่มีแผนจะทำให้ขาดประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผล ซึ่งไม่มีการมุ่งไปสู่กิจกรรมของกลุ่มหรือกิจกรรมของบุคคล แต่การวางแผนจะเริ่มที่ผู้บริหารระดับสูงทำงานเป็นทีมร่วมกับกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งจะต้องมีการติดต่อกับผู้บริหารในระดับกลางที่มีส่วนในการตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรขององค์การอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์ หลักการในข้อนี้ยึดหลักว่ากิจกรรมของแต่ละกลุ่มต้องมีจุดมุ่งหมายและแผนเดียวกัน

7) หลักความเสมอภาค (Equity) ความเสมอภาค คือ ความเป็นธรรม (Justice) ความยุติธรรม (Impartiality) และความเหมาะสม (Fairness) สำหรับสมาชิกทุกคนภายในองค์การ ซึ่งในปัจจุบันพนักงานมีความต้องการความเสมอภาคมากขึ้น เป็นการจัดการที่ใช้หลักความเท่าเทียม

8) การออกคำสั่ง (Order) วิธีการจัดการซึ่งอยู่ในตำแหน่งนั้นในการจัดหา เพื่อให้องค์การได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็นการจัดหางานให้แก่พนักงานโดยใช้ผังองค์การ (Organization Chart) เพื่อแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งและหน้าที่ของพนักงานแต่ละคน และเป็นการชี้วัดตำแหน่งของพนักงานแต่ละคนอาจจะมีการเลื่อนขั้นได้ในอนาคต การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้รับความสนใจมากขึ้น ในองค์การยุคปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือว่ามีค่าจำเป็นที่จะต้องให้การฝึกอบรม (Training) และ

การพัฒนากำลังแรงงาน (Developing) โดยองค์การจะกำหนดตำแหน่งหน้าที่สำหรับคนทุกคนและทุกคน จะเข้าใจตำแหน่งหน้าที่ของตน

9) ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากการสั่งการจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่ม ซึ่งความคิดริเริ่มนี้นับถือว่าเป็นจุดแข็งขององค์การ เนื่องจากจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ ผู้บริหารมีความต้องการทักษะ (Skill) และไหวพริบ (Tact) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์การและความต้องการของพนักงานและความสามารถ (Ability) จะทำให้เกิดความสมดุลซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้วัดผู้บริหารระดับสูงในการพัฒนาและการบริหารงาน

10) ความมีระเบียบวินัย (Discipline) เป็นการมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเชื่อฟัง (Obedience) อำนาจ (Energy) คำขอรับรอง (Application) และลักษณะของการแสดงความนับถือออกมา สำหรับอำนาจของผู้บังคับบัญชา ความมีระเบียบวินัยเป็นบุคลิกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารหลาย ๆ คนที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดและทำงานอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การความมีระเบียบวินัย จะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์การกับคุณสมบัติของผู้นำภายในองค์การและเป็นความสามารถของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติตามอย่างยุติธรรมอีกด้วย

11) ค่าตอบแทน (Remuneration of Personnel) การให้รางวัลประกอบด้วยโบนัสและแผนการแบ่งกำไร เป็นการช่วยกระตุ้นการทำงานของพนักงานได้ การให้หรือการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์การ ระบบรางวัลที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ความยุติธรรมทั้งพนักงานและองค์การ รวมทั้งสามารถกระตุ้นผลผลิตเพิ่มการให้รางวัล เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยยึดหลักว่าการจ่ายค่าตอบแทนควรยุติธรรมและตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดทั้งนายจ้างและลูกจ้างเท่าที่จะทำได้

12) ความมั่นคงในงาน (Stability of Tenure of Personnel) ความมั่นคงในงานมีความสำคัญต่อการจ้างระยะยาว เมื่อพนักงานอยู่ในองค์การซึ่งมีแนวโน้มจะทำงานเป็นทีมเป็นระยะเวลานาน โดยพยายามพัฒนาทักษะและปรับปรุงความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรขององค์การการจ้างงานระยะยาว เป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้อธิบายการประสบความสำเร็จของบริษัทขนาดใหญ่ในญี่ปุ่น

13) ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์การ (Subordination of individual to the common interest) ผลประโยชน์ขององค์การถือว่าเป็นประโยชน์ของทุก ๆ คนหรือของทุกกลุ่มในองค์การ ในขณะที่องค์การยังดำเนินกิจการอยู่จะต้องมีการกำหนดผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างองค์การและสมาชิกภายในองค์การ

14) ความสามัคคี (Sprit de corps) เป็นความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกภายในองค์การที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ในการออกแบบประยุกต์ของอำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้นภายในองค์การและสิทธิในการสั่งการหรือการบริโภค และความร่วมมือกันถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่ทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนา ความสามัคคีจะสามารถบรรลุผลสำเร็จได้

หากมีการติดต่อกันระหว่างผู้บริหารและคนงาน โดยการติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่สำคัญ เพราะความสามัคคีคือพลัง เมื่อสมาชิกมีความสามัคคีกันสูงก็จะทำให้องค์กรมีความแข็งแกร่ง

Luther Gulick (อ้างในศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2545, หน้า 78-79) ได้เสนอหลักการ บริหารระบบราชการที่เรียกว่า POSDCORB Model มีรายละเอียด ดังนี้

1) P - Planning (การวางแผน) เป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องคำนึงถึงทรัพยากรภายในองค์กรและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้แผนที่กำหนดขึ้นมีความรอบคอบและสามารถนำไปปฏิบัติได้

2) O - Organizing (การจัดองค์กร) เป็นการจัดองค์กรที่เป็นส่วนราชการโดยจัดแบ่งตามความชำนาญเฉพาะอย่างออกเป็นกรม ฝ่าย แผนก จะพิจารณาปริมาณงาน คุณภาพงาน ขนาดของการควบคุม และพิจารณาแบ่งสายงานหลักและสายงานที่ปรึกษา โดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควบคู่กันไป

3) S - Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) เป็นการคัดเลือกบุคคลให้เข้ามาดำรงตำแหน่งภายในองค์กร โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีความสามารถที่เหมาะสมให้ได้ในปริมาณที่เพียงพอจะทำให้งานสำเร็จได้

4) D - Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) เป็นการกำกับดูแล สั่งงานใต้บังคับบัญชา โดยอาศัยลักษณะความเป็นผู้นำ การจูงใจ ศิลปะการปกครองคน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา

5) Co - Coordinating (การประสานงาน) เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทุกฝ่าย ทั้งในระดับสูงกว่า ต่ำกว่า และการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

6) R - Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) เป็นการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ของปฏิบัติงานจากผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารระดับต่าง ๆ โดยมีการติดต่อสื่อสารแบบเป็นลายลักษณ์อักษร

7) B - Budgeting (การงบประมาณ) เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงาน โดยใช้วงจรงบประมาณ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ การเตรียมขออนุมัติงบประมาณ การเสนอให้ผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นชอบการดำเนินงานตามงบประมาณ การตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่เสนอขอไว้

สุปรีชา กมลาศน์ (2545, หน้า 2) อธิบายว่า แนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหารอย่างเป็นระบบ โดย เฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร 5 ประการคือ การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตำราการบริหาร เช่น ทฤษฎีของลูเธอร์ กุลิค ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจ ชาวอเมริกัน ที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย กำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า POSDCORB : Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์กร) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ)

Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการ ปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งที่เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โดยนำทรัพยากรมาใช้ให้ประหยัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งกระบวนการบริหารเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอน เป็นระบบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร

ตารางที่ 2.1 แหล่งที่มาของแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

แหล่งที่มา	ความหมาย
พระธรรมโกศาจารย์, (ประยูร ธมมจิตโต) (2549, หน้า 3)	การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี 5 ประการ
เวเบอร์ Max Weber (อ้างใน ทองใบ สุตชาติ, 2545, หน้า 5)	ระบบราชการนั้น มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้ 1) หลักของการแบ่งงานกันทำ 2) หลักของการกำหนดอำนาจหน้าที่ตามสายการบังคับบัญชา 3) หลักของความสามารถ 4) หลักของกฎ ระเบียบ 5) หลักของความ เป็นกลางทางการบริหาร 6) หลักของการเป็นบุคลากรของฝ่ายบริหาร
เทย์เลอร์ Frederick W. Taylor (อ้างใน พิทยา บวรวัฒนา, 2556, หน้า 27)	ทฤษฎีการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ และการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) จะต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานเพื่อให้ได้วิธีที่ดีที่สุด 2) การคัดเลือกคนทำงาน 3) จะต้องมีการพัฒนาคนงานโดยการสอนวิธีการทำงาน 4) ต้องพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้น
เฮนรี ฟาโย (Henry Fayol) (อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545, หน้า112-114)	ส่วนประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการ ดังนี้ 1) การแบ่งงานกันทำ 2) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ 3) การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว 4) สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ 5) การรวมอำนาจ 6) การมีเป้าหมายเดียวกัน 7) หลักความเสมอภาค 8) การออกคำสั่ง 9) ความคิดริเริ่ม 10) ความมีระเบียบวินัย 11) ค่าตอบแทน 12) ความมั่นคงในงาน 13) ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์กร 14) ความสามัคคี

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แหล่งที่มา	ความหมาย
Luther Gulick (อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์และ คณะ, 2545, หน้า 68-69)	ได้เสนอหลักการบริหารระบบราชการที่เรียกว่า POSDCORB Model มีรายละเอียด ดังนี้ 1) P - Planning (การวางแผน) 2) O - Organizing (การจัดองค์การ) 3) S - Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) 4) D - Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) 5) Co - Coordinating (การประสานงาน) 6) R - Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) 7) B - Budgeting (การงบประมาณ)
สุปรีชา กมลาคัน (2545, หน้า 2)	แนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทาง วิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึง การบริหารอย่างเป็นระบบ โดย เฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้ วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกัน อย่างกว้างขวาง

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล (Good governance) แม้จะเป็นแนวความคิดที่ใหม่ แต่ก็เป็นแนวความคิดที่ทั่วโลกให้ความสนใจมากแนวคิดหนึ่งในสถานการณ์โลกปัจจุบัน ดังที่ธนาคารโลกมีข้อสรุปไว้ว่าหลักธรรมาภิบาล (Good governance) หรือวิธีการปกครองที่ดีตามศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถานกล่าวว่า แนวความคิดนี้จะเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของบรรดาประเทศต่าง ๆ ที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจให้กลับคืนสู่สภาวะปรกติ มีเสถียรภาพได้อย่างรวดเร็วองค์ประกอบของธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกรอบเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางและวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่เรียกว่า สังคมที่ประกอบด้วยธรรมเป็นสังคมที่ใช้หลักธรรมาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในทุกกรณีที่ตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ฉะนั้นในงานวิจัยครั้งนี้ จึงได้รวบรวมและสรุปองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักธรรมาภิบาลที่ปรากฏอยู่ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 เพื่อนำมาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้

2.2.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

แนวความคิดเรื่องธรรมาภิบาลหรือที่เรียกว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในยุคปัจจุบันได้มีผู้พยายามที่ให้คำนิยามความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล (Good governance) หมายถึง ระบบการบริหารที่มีลักษณะอย่างไร ซึ่งแต่ละท่านก็พยายามที่จะคิดค้นคำเพื่อที่จะหาคำจำกัดความที่รัดกุมที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่ายโดยที่ไม่ต้องแปลความหมายกันอีก ดังนั้นเมื่อเป็นเช่นนี้ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมคำนิยามของธรรมาภิบาลที่องค์กรหรือคณะบุคคลต่าง ๆ ที่พยายาม ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมไทยไว้ดังนี้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของธรรม หมายถึง ความยุติธรรม, ความถูกต้อง, กฎ, เกณฑ์, กฎหมาย, และได้ให้ความหมายของอภิบาล หมายถึง บำรุงรักษา, ปกครอง

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), (2549, หน้า50) ได้ให้ความหมายของคำว่า ธรรมไว้ 4 ความหมาย ดังนี้

ธรรมในความหมายที่ 1 รูปธรรมนามธรรมทั้งหมดหรือสิ่งที่ไม่ใช่รูปธรรมนามธรรม แต่เป็นธรรมชาติด้วยก็รวมอยู่ในคำว่าธรรม

ธรรมในความหมายที่ 2 หมายถึง กฎ ตัวกฎของธรรมชาติ ที่มีอยู่ในธรรมชาตินั้น ๆ

ธรรมในความหมายที่ 3 หมายถึง หน้าที่ที่สิ่งมีชีวิตต้องประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามกฎของธรรมชาติ

ธรรมในความหมายที่ 4 คือ ผลที่จะได้รับจากการทำหน้าที่

สุดท้ายท่านอาจารย์พุทธทาสได้นำความหมายของคำว่าธรรม 4 ประการนี้มาสรุปเข้าด้วยกันเป็นความหมายสั้น ๆ ของคำว่าธรรมว่า "ธรรม คือ ประพฤติกระทำที่ถูกต้องแก่ความเป็นมนุษย์ทุกชั้นทุกตอนแห่งวิวัฒนาการของเขา"

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542

ได้ระบุหลักการของค่านิยม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีว่า "การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างความค้ำกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน"

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่การบริหารราชการ เพื่อบรรลุเป้าหมาย ต่อไปนี้

- 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ธนาคารโลก หรือ World Bank ถือเป็นหน่วยงานที่มีการกล่าวถึงธรรมาภิบาลเป็นครั้งแรก ซึ่งในรายงานเรื่อง "Sub-Sahara : From Crisis to Sustainable Growth" ได้ให้ความหมายว่า Good Governance เป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมือง เพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อการพัฒนาโดยนัยของความหมายของธนาคารโลกเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีธรรมาภิบาล เพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระที่ทำให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญาอีกทั้งระบบราชการฝ่ายนิติบัญญัติและสื่อมวลชนที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้

องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nations (UN) ให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาลเพราะเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกันและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส ธรรมาภิบาล คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมอย่างเท่าเทียมกันและมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่สามารถชี้แจงกันได้

ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย หรือ The Asian Development Bank (ADB) กล่าวว่าธรรมาภิบาล คือ การมุ่งความสนใจไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้ได้ผล หมายถึง การมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชนได้

ไพโรจน์ พรหมสาสน์ (2541, หน้า 15-19) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการบริหารการปกครองที่มีการจัดสรรและบริหารจัดการทรัพยากรในการตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยการบริหารการปกครองที่ดีนั้น จะมีลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) โปร่งใส (Transparent) เสมอภาค (Equity) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นธรรม (Rule of law) และรับผิดชอบต่อประชาชน (Responsibilities)

ปัญญา ฉายะจินตาวงศ์และรัชณี ภูตระกูล (2549, หน้า 3) ได้เขียนหนังสือเรื่องธรรมาภิบาลกับสังคมไทย มีใจความตอนหนึ่งว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศโดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจสังคมการเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืนและมีเสถียรภาพ

ประสาน มฤคพิทักษ์ (2541, หน้า 6) เห็นว่า ธรรมรัฐ คือ การบริหารกิจการที่ดีในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ระดับการบริหารกิจการที่ดีนั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีหลักคิดว่าประชาชน ข้าราชการ ผู้บริหารประเทศ เป็นหุ้นส่วนกันในการกำหนดชะตากรรมของประเทศ โดยต้องมีเกณฑ์ที่ทำให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพและความเป็นธรรม

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541, หน้า 98) ให้ความหมายธรรมาภิบาลว่า การที่กลไกของรัฐทั้งการเมือง และการบริหาร มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส และรับผิดชอบเป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาลเป็นหลัก

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ราชบัณฑิต, 2548, หน้า 345) พจนานุกรม เพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุดคำวัดได้ให้ความหมายคำว่า ธรรม ดังนี้

1) ธรรม เป็นคำกลาง ๆ ใช้หมายถึง ทั้งสิ่งดีและไม่ดี เพราะทั้งสิ่งดีและไม่ดีต่างก็ทรงความเป็นตัวของตัวเองไว้ได้ตลอดไปไม่มีเปลี่ยนแปลง เช่น คุณสมบัติของธรรมฝ่ายดีคือป้องกันผู้ปฏิบัติตามมิให้ตกต่ำ มิให้ตกไปในที่ชั่ว เป็นต้น

2) ธรรม หมายถึงสิ่งดี คุณความดี ความจริง ความถูกต้อง สิ่งของที่ดี หลักปฏิบัติทางศาสนา ใช้ว่ามีกุศลธรรม มีเมตตาธรรม ประพฤติธรรม เข้าถึงสัจธรรม ความยุติธรรมความเป็นธรรม

3) ธรรม ที่หมายถึงสิ่งไม่ดี ความชั่ว ใช้คำว่า อกุศลธรรม บาปกรรม กิณหธรรม ธรรมาภิบาล คือ วิธีที่จะทำให้รัฐกับประชาคม รัฐกับสังคม หรือรัฐกับชุมชนนั้นมีรูปแบบความสัมพันธ์ มีการปฏิบัติต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศและประชาชน

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2541, หน้า 23) ให้ความหมายว่า ธรรมรัฐ คือ การวางกรอบการทำงาน ในระบอบราชการ เพื่อให้เกิดระบบที่ดีเอื้อต่อคนดีให้อยู่ในระบบที่ดีและไม่ให้คนเลวดำรงตำแหน่งที่ดี ในวงราชการ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิบัตินิติราชการ ธรรมรัฐจะเป็นตัวเชื่อมให้สังคมที่มีการแยกส่วนทั้งภาครัฐบาล เอกชน ประชาชน และองค์กรเอกชนเกิดความสัมพันธ์กัน ทุกส่วนให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อเป็นการตอบสนองต่อสังคม

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542, หน้า 124) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่าง ๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ธีรยุทธ บุญมี (2542, หน้า 52) ชี้ว่าความคิดธรรมรัฐเป็นการมอบอำนาจการเมือง การปกครอง แบบใหม่ที่แข็งที่ตายตัว แต่ให้ปฏิสัมพันธ์กับภาคประชาชนและให้มีลักษณะแยกย่อยมากขึ้น แนวคิดธรรมรัฐ คือ การเป็นหุ้นส่วนกันในการบริหารและการปกครองโดยรัฐ ประชาชนและเอกชน ซึ่งกระบวนการนี้ทำให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนดี ซึ่งแนวคิดนี้เกิดจากการที่ประชาชนเห็นว่าระบบราชการที่ล่าช้าทุกส่วนต้องการ การปฏิรูปต้องมีการปรับโครงสร้างราชการให้ดีขึ้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และประชาชนต้องการให้มีการตรวจสอบโดยสื่อมวลชนและนักวิชาการ ในการสร้างธรรมาภิบาลและอธิบายว่าธรรมรัฐ คือ กระบวนการความสัมพันธ์ (Interactive Relation) ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป ในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดิน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้มีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่จะสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทยได้นั้นต้องปฏิรูประบบ 4 ส่วน คือ ปฏิรูปภาคราชการ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคเศรษฐกิจสังคม และปฏิรูปกฎหมาย

ไพโรจน์ พรหมสาสน์ (2541, หน้า 15) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการบริหารการปกครองที่มีการจัดสรรและบริหารจัดการทรัพยากรในการตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยการบริหารการปกครองที่ดีนั้น จะมีลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) โปร่งใส (transparency) เสมอภาค(Equity) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นธรรม (Rule of law) และรับผิดชอบต่อประชาชน (Responsiveness)

วรภัทร โตรณะเกษม (2542, หน้า 13) อธิบายว่า Good governance หมายถึง การกำกับดูแลที่ดีหรือหมายถึง การใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของตนเอง โดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหารโดยหัวใจของธรรมาภิบาล คือ ความโปร่งใส (Transparency) ความยุติธรรม (Fairness) และความรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจ (Accountability) การกำกับดูแลที่ดีมีความจำเป็นทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ในกรณีภาครัฐจะเรียกว่า Good political governance ผู้เป็นเจ้าของ คือ ประชาชนซึ่งใช้สิทธิของตนเองเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภา เพื่อกำกับดูแลผู้บริหาร คือ รัฐบาลให้บริหารประเทศในทางที่ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ส่วนในภาคเอกชนเรียกว่า Good Corporate governance ผู้เป็นเจ้าของ คือ ผู้ถือหุ้นใช้สิทธิในการเลือกคณะกรรมการบริษัทเข้าไปทำหน้าที่กำหนดนโยบายคัดเลือกและกำกับดูแลผู้บริหารให้บริหารงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของบริษัทสมตามเจตนารมณ์ของผู้ถือหุ้น

มหาธีร์ โมฮัมหมัด (อ้างถึงใน ไชยวัฒน์ คำชู, 2548, หน้า 28) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่าหมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของชาติบ้านเมืองและหมายรวมถึงกระบวนการความสัมพันธ์และสถาบันต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อนซึ่งประชาชนพลเมืองใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการบริหารจัดการกิจการต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับชีวิตประเทศ ซึ่งมืองค์ประกอบร่วมซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างหลักธรรมาภิบาล อันได้แก่

- 1) การรับผิดชอบต่อ
- 2) ความโปร่งใส
- 3) การปราบปรามทุจริตและการประพฤติมิชอบ
- 4) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 5) กรอบกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม

ฉะนั้น เมื่อดูความหมายที่ท่านผู้รู้ได้ให้ความหมายข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล คือ การปกครองที่เป็นธรรมที่ถูกต้อง มีเหตุผล เป็นการกระทำหน้าที่ถูกต้องตามกฎหมายอันตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม

ธรรมาภิบาล ในยุคปัจจุบันนี้ ได้มีผู้พยายามที่ให้คำนิยามความหมายของ Good governance ไว้หลากหลาย ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมคำนิยามของธรรมาภิบาลที่องค์กรหรือคณะบุคคลต่าง ๆ ที่พยายามส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมไทยไว้ ดังนี้

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (2546, หน้า 2) ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

สถาบันพระปกเกล้า (2549, หน้า 22) ได้ทำการวิจัยเรื่องทศธรรม : ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและได้ให้ความหมายธรรมมาภิบาลว่า ทำหน้าที่เป็นกลไกเครื่องมือและแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือ จากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมทางการกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเวศ วะสี (2542, หน้า 1-2) ได้ให้ความหมายว่า ความถูกต้อง (ธรรม) แห่งชาติหรือธรรมรัฐแห่งชาติ หมายถึงอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- 1) ธรรมรัฐในภาครัฐ (ทั้งการเมืองและระบบราชการ)
  - 2) ธรรมรัฐในภาคธุรกิจ (Corporate good governance)
  - 3) ธรรมรัฐภาคสังคม (ประชาสังคม - Civil society)
- ความถูกต้องในภาครัฐและภาคธุรกิจมีลักษณะอย่างน้อย 5 ประการ คือ
- 1) มีความสุจริต
  - 2) มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
  - 3) มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้
  - 4) มีความร่วมมือกันทำความดี (ไม่ร่วมมือกันไปปล้นผู้อื่น)
  - 5) มีความเข้มแข็งทางปัญญา เรียนรู้และปรับตัวได้

สุทธิพร บุญส่ง (2550, หน้า 77) ได้ให้ความหมายธรรมมาภิบาลว่า หมายถึง การจัดการบริหารประเทศที่ดีทุก ๆ ด้านและทุกระดับซึ่งรวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล องค์กรเอกชน ชมรมและสมาคมเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคล ภาคเอกชนและภาคประชาชน มีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ และสอดคล้องกับความคิดเห็นของหลักธรรมมาภิบาล

ไชยวัฒน์ คำชู (2545, หน้า 42) ก็ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การมีส่วนร่วม คือ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้หลักประกันว่า การดำเนินการทางการเมืองและเศรษฐกิจ อยู่บนฉันทานุมัติอย่างกว้างขวางของสังคมและให้ความมั่นใจว่าเสียงคนยากจนและคนด้อยโอกาส จะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร

อรพินท์ สฟโชคชัย (2553, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล (Good governance) หมายถึง ระบบ โครงสร้างและกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่าง ๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะและบุญมี ลี (2554, หน้า 10) ได้ให้คำนิยามว่าธรรมาภิบาล ทำหน้าที่เป็น กลไก เครื่องมือและแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยเน้น ความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

จรัส สุวรรณเวลา (2552, หน้า 5) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาลหรือการปกครองที่ดี เป็นหลักการและวิธีการที่ใช้ได้กับประเทศ ชุมชน และองค์กร ในโครงสร้างของธรรมาภิบาล มีผู้บริหารกับองค์คณะบุคคล ที่เรียกว่าบอร์ดหรือคณะกรรมการหรือสภาหรือชื่ออื่น ๆ ที่ทำงานประสาน ความสัมพันธ์กัน โดยมีการแบ่งอำนาจและบทบาทหน้าที่ทั้งในสภาพถ่วงดุล สอดคล้องและเสริมกัน เป็นระบบ

นักวิชาการต่าง ๆ ที่ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลในข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีแนวความคิด ที่คล้ายคลึงกันผู้วิจัยสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลหรือ (Good governance) หมายถึง การบริหารการจัดการ ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาประเทศโดยมีการเชื่อมโยง องค์ประกอบ 3 ส่วน ของสังคมเข้าด้วยกัน คือ ภาครัฐภาค เอกชน และภาคประชาสังคมและให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน อย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ซึ่งจะส่งผลให้ สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนา ประเทศชาติเป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

2.2.2 องค์ประกอบหลักธรรมาภิบาล

สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 สำนัก นายกรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ.2542 โดยมติคณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติในการสร้างระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้าง ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 และระเบียบนี้เริ่มมีผลการบังคับใช้กับหน่วยงาน ของรัฐ ตั้งแต่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2542 ซึ่งในระเบียบในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัด

หรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 คือ (สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2542)

1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับ เหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

ในการนำหลักนี้มาปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงเรื่องความเป็นธรรมและความยุติธรรม เพราะเมื่อระบบกฎหมายมีความซับซ้อนมากขึ้น คนในสังคมก็เริ่มมองว่ากฎหมายเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก มีวิธีปฏิบัติที่สับสนและเกิดความระแวงว่าข้าราชการจะแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินการ โดยจะบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ เหล่านี้อย่างไม่เป็นธรรม ในเรื่องนี้ภาครัฐจะต้องมีการทบทวน ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เข้าใจง่าย และมีการเผยแพร่ทำความเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายกับประชาชนให้ดี ให้ประชาชนเข้าใจว่าการตราและบังคับใช้กฎหมายอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความจำเป็นจริง ๆ มิฉะนั้น ประชาชนจะต่อต้านไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่บังคับใช้ นอกจากเรื่องความเป็นธรรมแล้ว จะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการร่างออกกฎหมาย และบังคับใช้กฎหมายให้มีความรัดกุมรวดเร็วและเป็นธรรมด้วย

2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ บางส่วนโดยวางมาตรการให้ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการต้องเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรม โดยการกำกับดูแลขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา 77 ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน จัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเองต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน ต่อประชาชนและสังคม

3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและเข้าใจง่าย มีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนได้ นอกจากนั้น การตัดสินใจและปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใส เปิดเผยให้สาธารณชนตรวจสอบได้

เรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจได้ถูกต้องและประชาชนจะมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของภาครัฐมากขึ้นด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ ข่าวสารข้อมูลดังกล่าว จะช่วยให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้ โดยถูกต้อง เป็นความจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชน

4) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2540

5) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกลัวที่จะยอมรับผลดีและเสียจากการกระทำของตน

ประชาชนทุกคนจะต้องทำความเข้าใจเรื่องสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ ส่วนภาครัฐกิจเอกชนจะมีหน้าที่สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ปลอดภัยให้ผู้บริโภคและไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยในท้องถิ่น

6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม หลังจากเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้เข้มงวดในการใช้งบประมาณอย่างประหยัดและทบทวนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างหมุนเวียนและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยการสร้างปลูกทดแทนใหม่ ในส่วนของการบริหารราชการได้มีแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานของภาครัฐมีบทบาทภารกิจที่ชัดเจน มีการปรับปรุงงบประมาณ ระบบการบริหารบุคคลในภาครัฐ ปรับเปลี่ยนกฎหมายให้ทันสมัยและปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม ค่านิยมในการทำงานของภาครัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทุกหน่วยงานในภาครัฐจะต้องรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ

2. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยบทบัญญัติต่าง ๆ รวม 9 หมวด หมวดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอยู่ในส่วนของหมวดที่ 1 เป็นการกำหนดขอบเขตของความหมายของคำว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในภาพรวมซึ่งที่จะเป็นการชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำภารกิจใดภารกิจหนึ่งว่าต้องมีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้ คือ

1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งได้แก่ การบริหารราชการที่สามารถตอบสนอง (Responsiveness) ต่อความต้องการของประชาชนและพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวก (Positive impact) ต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน

2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ (Outcome) ตรงตามวัตถุประสงค์ (Objective) ที่วางไว้โดยมีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Result based management) และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการผลงาน (Performance agreement) ในทุกระดับ

3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารที่จะต้องพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลลัพธ์ (Outcome) ที่เกิดขึ้น โดยมีการทำ Cost - benefit analysis ให้สามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือโครงการ

ต่าง ๆ เทียบกับประโยชน์ที่รับ รวมทั้งจัดระบบการวางเป้าหมายการทำงานและวัดผลงานแต่ละบุคคล (Individual scorecards) ที่เชื่อมโยงกับระดับองค์กร (Organization scorecards)

4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น ซึ่งได้แก่ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process simplification) และจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ (Empowerment) เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูป One - stop service

5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งได้แก่ การทบทวนและการปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนการทำงานใหม่อยู่เสมอ (Process redesign) ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญและความจำเป็นของแผนงานและโครงการทุกระยะ (Program evaluation) การยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็นและการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์อยู่เสมอ

6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลัก โดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน (Citizen survey) และความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Customer survey) ในหลากหลายวิธีและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป

7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง (Internal control) ซึ่งจะช่วยให้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันราชประชาสมาสัย กล่าวว่ารามาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง ขบวนการหรือขั้นตอนในการทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่จัดขึ้นในสถาบัน ฯ เริ่มจากงานในหน้าที่รับผิดชอบแต่ละคน งานที่ได้รับคำสั่งให้ทำหรืองานที่ร่วมกันทำจะต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ

1) หลักนิติธรรม เคารพ และปฏิบัติตามกติกา ระเบียบแบบแผนและกฎหมายต่าง ๆ โดยไม่ละเมิดอย่างตั้งใจหรือจงใจ หลีกเลียงหรือไม่ตั้งใจเพราะไม่รู้ ฉะนั้นถ้าไม่แน่ใจต้องศึกษาก่อนว่า จะไม่ผิดหลักนิติธรรมหรือไม่ ก่อนที่จะทำลงไป

2) หลักคุณธรรม ในหลายแง่มุม เช่น เมตตาธรรมหรือความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข จริยธรรม ทำอะไรให้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน กตัญญูตเวทีตา การรู้จักบุญคุณและคิดจะตอบแทน หิระโอด์ปะปะ การรู้จักละอายและเกรงกลัวบาปกรรมไม่ดี โดยการมีคุณธรรมจะช่วยยกคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้นเป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป

3) ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทุกเรื่องราวในการทำงานตามภาระหน้าที่รับผิดชอบอยู่ ตอบข้อสงสัยได้ชัดเจนทุกคำถาม

4) การมีส่วนร่วม พึงระลึกไว้ว่าตนเองเป็นสมาชิกของสถาบัน ฯ นอกเหนือจากงานในหน้าที่แล้วกิจกรรมอื่นที่มีผลต่อสถาบัน ฯ จะต้องร่วมแสดงความคิดเห็นหรือชักชวน

5) ร่วมรับผิดชอบต่อผลงานที่ทำเอง ทำโดยกลุ่ม ทำในนามสถาบัน ฯ ถ้าดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ถ้าผิดพลาดบกพร่องต้องช่วยกันแก้ไข ไม่วางเฉย

6) ความคุ้มค่า ทั้งในแง่รูปธรรมและนามธรรมที่สัมผัสจับต้องมองเห็นได้หรือรู้สึกคุ้มค่าหรือไม่คุ้มค่า ถ้าทำตามหลักข้างต้นทั้ง 5 มาครบถ้วนแล้ว เมื่อพิจารณาถึงหลักความคุ้มค่าแล้วไม่ผ่านก็ควรทบทวนปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าต่อผลงานให้มากที่สุด

สถาบันพระปกเกล้า (2549, หน้า 44-47) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาลเป็นองค์ประกอบร่วมซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างหลักธรรมาภิบาลองค์ประกอบเหล่านี้ ได้แก่

1. ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Laws) หลักการสำคัญอันเป็นสาระสำคัญของ “หลักนิติธรรม” ประกอบด้วย 7 หลักการคือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง ความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลัก “ไม่มีความผิด และไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” และหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนุญ

1.1 หลักการแบ่งแยกอำนาจ เป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรม เพราะหลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นหลักที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของการแบ่งแยกอำนาจการตรวจสอบอำนาจและการถ่วงดุลอำนาจ

1.2 หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักนิติธรรมมีความเกี่ยวข้องกับสิทธิในเสรีภาพของบุคคลและสิทธิในความเสมอภาค สิทธิทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้นถือว่าเป็นพื้นฐานของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” อันเป็นหลักการสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ

1.3 หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการหรือฝ่ายปกครอง ที่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนมีผลมาจากกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชน โดยฝ่ายตุลาการจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมาย ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้ดุลพินิจ โดยปราศจากข้อบกพร่อง

1.4 หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายให้เป็นไปตามหลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความพอสมควรแก่เหตุ

1.5 หลักความอิสระของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสามารถทำภาระหน้าที่ในทางตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ โดยผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะต่อกฎหมายและทำการพิจารณาพิพากษาภายใต้มนธรรมของตนเท่านั้น โดยวางอยู่บนพื้นฐานของความอิสระจาก 3 ประการ กล่าวคือ ความอิสระจากคู่ความ ความอิสระจากรัฐ และความอิสระจากสังคม

1.6 หลัก “ไม่มีความผิด และไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” เมื่อไม่มีข้อบัญญัติทางกฎหมายให้เป็นความผิด แล้วจะเอาผิดกับบุคคลนั้น ๆ มิได้

1.7 หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนุญ หมายความว่า รัฐธรรมนุญได้รับการยอมรับให้เป็นกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่สูงสุดในระบบกฎหมายของรัฐนั้น และหากกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่ต่ำกว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนุญกฎหมายดังกล่าว ย่อมไม่มีผลบังคับ

2. หลักด้านหลักคุณธรรม (Ethics) ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 หลักการ คือ หน่วยงานปลอดการทุจริต หน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัยและหน่วยงานปลอดจากการทำผิด มาตรฐานวิชาชีพ นิยมและจรรยาบรรณ องค์ประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากคอร์ปชั่นหรือมีคอร์ปชั่นน้อยลง คอร์ปชั่นการฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือ corruption โดยรวมหมายถึง การทำให้เสียหาย การทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรม ธรรมเนียมปฏิบัติและกฎหมาย สำหรับพิษภัยของคอร์ปชั่นได้สร้างความเสียหายและความเดือดร้อนและเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลในทางลบต่อคุณธรรมของการบริหารจัดการอย่างร้ายแรง เมื่อพิจารณาเรื่องของคุณธรรม จึงควรพิจารณาเรื่องต่อไปนี้

2.1 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างโจ่งแจ้งหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายน้อยลง

2.2 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่น้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติเช่นนั้นน้อยลง

2.3 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่มากกว่าที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติเช่นนั้นน้อยลง

2.4 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายหรือปฏิบัติเช่นนั้นน้อยลง สำหรับการที่หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณนั้น เป็นการกระทำผิดวิชาชีพนิยม ได้แก่ พฤติกรรมที่สวนทางหรือขัดแย้งกับองค์ประกอบของวิชาชีพนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการมีจรรยาบรรณวิชาชีพและการประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

3. ด้านความโปร่งใส (Transparency) ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 4 หลักการ คือ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้คุณ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้โทษ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล

3.1 ความโปร่งใสด้านโครงสร้าง ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

3.1.1 มีการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง เช่น มีคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสอบสวน เป็นต้น

3.1.2 โปร่งใส เห็นระบบงานทั้งหมดได้อย่างชัดเจน

3.1.3 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้การทำงาน

3.1.4 มีเจ้าหน้าที่มาด้วยระบบคุณธรรม มีความสามารถสูงมาอยู่ใหม่

3.1.5 มีการตั้งกรรมการหรือหน่วยงานตรวจสอบขึ้นมาใหม่

3.1.6 มีฝ่ายบัญชีที่เข้มแข็ง

3.2 ความโปร่งใสด้านให้คุณ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

3.2.1 มีคำตอบแทนพิเศษในการปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ

3.2.2 มีคำตอบแทนเพิ่มสำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

3.2.3 มีคำตอบแทนพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ที่ซื่อสัตย์

3.2.4 มีมาตรฐานเงินเดือนสูงพอเพียงกับค่าใช้จ่าย

3.3 ความโปร่งใสด้านการให้โทษ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- 3.3.1 มีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ
- 3.3.2 มีวิธีการพิจารณาโทษผู้ทำผิดอย่างยุติธรรม
- 3.3.3 มีการลงโทษจริงจั่ง หนักเบาตามเหตุแห่งการกระทำผิด
- 3.3.4 มีระบบการฟ้องร้องผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ
- 3.3.5 หัวหน้างานลงโทษผู้ทุจริตอย่างจริงจั่ง
- 3.3.6 มีการปรามผู้ส่อทุจริตให้เลิกความพยายามทุจริต
- 3.3.7 มีกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว

3.4 ความโปร่งใสด้านการเปิดเผย ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- 3.4.1 ประชาชนได้เข้ามารับรู้การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
- 3.4.2 ประชาชนและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดหา การให้สัมปทาน การออกกฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ
- 3.4.3 ประชาชน สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ได้มีโอกาสควบคุมฝ่ายบริหารโดยวิธีการต่าง ๆ มากขึ้น

3.5 มีการใช้กลุ่มวิชาชีพภายนอกเข้ามาร่วมตรวจสอบ

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

ระดับการให้ข้อมูลเป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการและยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการและการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ หลักการมีส่วนร่วมประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ 4 หลักการ คือ

4.1 ระดับการให้ข้อมูลเป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการและยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการและการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ

4.2 ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น และประเด็นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่าง ๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ แล้ว ขอความคิดเห็นจากผู้ฟังรวมไปถึงการร่วมปรึกษาหารือ เป็นต้น

4.3 ระดับการวางแผนร่วมกันและการตัดสินใจ เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการตัดสินใจและวางแผนเตรียมโครงการและเตรียมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ระดับนี้มักใช้ในกรณีที่เป็นเรื่องซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อนุญาตตุลาการ เพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งและการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

4.4 ระดับการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วมสร้างความเข้าใจให้กับสาธารณชน เป็นระดับขั้นที่สูงสุดของการมีส่วนร่วม คือ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมของประชาชนและได้มีการพัฒนาสมรรถนะหรือขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนอยู่ในระดับที่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด

5. หลักสำนึกรับผิดชอบ (Accountability) มีความหมายกว้างกว่าความสามารถ ในการตอบคำถามหรืออธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมได้เท่านั้น ยังรวมถึงความรับผิดชอบในผลงานหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ เป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบ ความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้โดยในแง่มุมมองของการปฏิบัติว่าสำนึกรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติหรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออก เพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าได้ยอมรับในการกิจที่ได้รับมอบหมายและนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ ประกอบด้วยหลักการย่อยดังนี้

5.1 การมีเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นสิ่งสำคัญสิ่งแรกของระบบสำนึกรับผิดชอบ กล่าวคือ องค์กรจะต้องทำการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสร้างวัฒนธรรมใหม่ ให้ชัดเจนว่าต้องการบรรลุอะไรและเมื่อไรที่ต้องการเห็นผลลัพธ์นั้น

5.2 ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันจากเป้าหมายที่ได้กำหนดเอาไว้ ต้องประกาศให้ทุกคนได้รับรู้และเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุ และเงื่อนไขเวลาที่ต้องการให้เห็นผลงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของโครงการสร้างวัฒนธรรมนี้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประสานกำลังคนร่วมใจกันทำงาน เพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์กร

5.3 การปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรมสำนึก รับผิดชอบ อยู่ที่ความสามารถของหน่วยงานในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในองค์กร ผู้บริหาร ให้ความสนับสนุน แนะนำทำการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและมีการประสานงาน ร่วมมือกันทำงาน ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร

5.4 การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงนับว่าเป็นเรื่องปกติและทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง มักจะมีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเสมอ หน่วยงานต้องมีมาตรการในการจัดการกับพฤติกรรมต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้ทุกคนเกิดการยอมรับแนวความคิดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ

5.5 การมีแผนการสำรองส่วนประกอบสำคัญขององค์การที่มีลักษณะวัฒนธรรมสำนึกรับผิดชอบ ต้องมีการวางแผนฟื้นฟูที่สามารถสื่อสารให้ทุกคนในองค์การได้ทราบและเข้าใจถึงแผนและนโยบายขององค์การ และที่สำคัญคือต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องสมบูรณ์อย่างเปิดเผย

5.6 การติดตามและประเมินผลการทำงาน องค์การจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบดูว่าผลงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพงานที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลงานที่พบว่ายังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดต้องมีการดำเนินการแก้ไขในทันที ขณะที่ผลงานที่ได้มาตรฐานต้องได้รับการยอมรับยกย่องในองค์การ

6. หลักความคุ้มค่า (Value for Money) หลักการนี้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารการจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้เป็นผลในการปฏิบัติอันเกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาลนั่นเอง ประกอบด้วย

6.1 การประหยัด หมายถึง

- 6.1.1 การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม
- 6.1.2 การไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์
- 6.1.3 การมีผลผลิตหรือบริการได้มาตรฐาน
- 6.1.4 การมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน
- 6.1.5 การมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หมายถึง

- 6.2.1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6.2.2 มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล
- 6.2.3 มีการใช้ผลตอบแทนตามผลงาน

6.3 ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง

- 6.3.1 การมีนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย
- 6.3.2 การมีการเน้นผลงานด้านบริการ
- 6.3.3 การมีการประเมินผลการทำงาน
- 6.3.4 ผู้บริหารระดับสูงมีสภาวะผู้นำ

เมื่อมีหลักการที่เป็นแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลแล้ว หน่วยงานที่ต้องการใช้หลักการบริหารแนวใหม่ที่มุ่งสร้างธรรมาภิบาล สามารถประยุกต์ใช้ได้และวัดระดับการมีธรรมาภิบาลของหน่วยงานตนได้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ตลอดจนรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่แล้วในหน่วยงาน การนำหลักการข้างต้นไปสร้างตัวชี้วัดและนำไปทดสอบจริงในหน่วยงานและสามารถแสดงผลให้เข้าใจได้ง่าย ทำให้ผู้บริหารสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขการทำงานของหน่วยงานให้มีธรรมาภิบาลมากขึ้นได้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล (Good governance) เป็นขั้นตอนในการบริหารงานที่จัดขึ้นในองค์กรหรือเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ประกอบด้วย 6 หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งนับว่าเป็นหลักในการบริหารจัดการที่ดี ที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยนำหลักการเหล่านี้มาใช้เป็นแนวทางในการบริหาร

2.2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล ทฤษฎีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามภาษาไทย เป็นแนวคิดที่ได้มีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางหลังจากมีเหตุการณ์วิกฤติทางเศรษฐกิจในประเทศไทยและในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยแนวคิดเรื่องการจัดการปกครองและการจัดการปกครองที่ดีได้รับการยอมรับอย่างมาก โดยสถาบันทางเศรษฐกิจและการเงินระดับโลก (พหุติสาณ ชุมพล, 2546, หน้า 130) และตั้งที่ทราบแล้วว่าแนวคิดนี้ได้มีการค้นพบมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 แต่ถึงกระนั้นก็ได้มีการนำคำว่า Good governance มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งกล่าวได้ว่าคำว่า Good governance เพิ่งมีการนำมาใช้อย่างเป็นจริงเป็นจังเมื่อไม่นานนี้เอง ดังที่ อรพินท์ สฟโชคชัย กล่าวถึงการพัฒนาการของการใช้คำ Good governance ไว้ว่าคำว่า Good governance เพิ่งปรากฏและมีการใช้ในวงการของนักวิชาการที่สนใจการพัฒนาภิบาลการบริหารและการปกครองของสังคมเมื่อไม่นานมานี้ ส่วนคำว่า Governance นั้นได้ ปรากฏอยู่ในพจนานุกรมและมีผู้ใช้กันมานานแล้ว โดยพจนานุกรมได้ให้ความหมายคำว่า Governance ดังนี้ “Governance means 1) The act, process, or power of governing ; government, 2) The state of being governed” ซึ่งแปลกันตรงๆ ก็หมายถึงการกระทำ กระบวนการหรืออำนาจในการบริหารการปกครอง ซึ่งเมื่อใช้กับรัฐก็น่าจะมีความหมายใกล้เคียงเกี่ยวข้องกับคำว่า ภาครัฐ (State) ซึ่งอาจจะหมายถึงทั้งรัฐบาล (Government) และระบบราชการ (Civil service) (อรพินท์ สฟโชคชัย, 2553, หน้า 2)

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ชัดเจนว่า คำว่า Good governance เป็นศัพท์ที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ซึ่งในพจนานุกรมบางเล่มก็ไม่ได้ปรากฏศัพท์นี้เอาไว้หรือแม้แต่หนังสือศัพท์รัฐศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2540 ก็มิได้ปรากฏของศัพท์คำว่า Good governance แต่อย่างไรก็ตามปรากฏแต่เพียงคำว่า Governance โดยราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า “วิธีการปกครอง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

จากการที่สังคมในยุคปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับคำว่า Governance มากยิ่งขึ้น ประเด็นนี้ว่าในสมัยโบราณเน้นการปกครอง (Governing) ผู้ปกครองก็เรียกว่ารัฐบาล ในสมัยราชาธิปไตย การปกครองที่ดีอยู่ที่การมีธรรมราชา ดังที่มีการเน้นเรื่องทศพิธราชธรรมถัดจากสมัยราชาธิปไตย ผู้ปกครองก็เป็นทหารบ้างเป็นนักการเมืองบ้าง เมื่อสังคมวิวัฒนาการไปภาคธุรกิจเติบโตขึ้นและมีผลกระทบต่อสังคมมากและภาคประชาชนหรือสังคมก็มีบทบาทมากขึ้น หลักการเรื่องการปกครอง (Governing) โดยรัฐลักษณะใช้อำนาจจากบนลงล่างก็ไม่เพียงพอ เพราะอำนาจไม่ได้อยู่ที่รัฐบาลเท่านั้น แต่อยู่ที่ภาคธุรกิจและภาคสังคมด้วย จึงมีการนำคำว่า Governance เข้ามาใช้แทน (Governing) เพื่อจะให้ความหมายกว้างและถูกต้องมากกว่า (Governing) ในสังคมสมัยใหม่คงจะต้องคำนึงถึง

ไทรภาคี คือภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคสังคมในการอภิบาล ทั้งภาครัฐบาลและภาคธุรกิจต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ จึงจะตั้งอยู่ในความถูกต้อง (ธรรมะ หรือ Good) สังคมต้องเข้มแข็ง จึงจะทำให้รัฐและธุรกิจโปร่งใส Good governance จึงประกอบด้วยรัฐโปร่งใส ธุรกิจ โปร่งใสและสังคมเข้มแข็ง (ประเวศ วะสี, 2542, หน้า 279)

ดังนั้น แนวคิดเรื่อง Good governance หรือหลักธรรมาภิบาลสากลนี้ จึงยังเป็นแนวคิดที่ใหม่ และจากการอ้างอิงข้อมูลจากองค์กรบางองค์กร พบว่าเพิ่งมีการใช้ครั้งแรกของธนาคารโลกเมื่อ ปี 1989 ในรายงานเรื่อง Sub-Sahara Africa : From Crisis to Sustainable Growth ซึ่งเป็นรายงานของธนาคารโลกในยุคแรกที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมี Good governance และการฟื้นฟูเศรษฐกิจถึงกระนั้นก็ตามธนาคารโลกเองก็มิได้มีการพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับเท่าที่ควร ฝ่ายองค์กรที่ได้นำแนวคิดนี้มาใช้จริงจัง อีกทั้งได้เป็นแกนนำในการผลักดันแนวคิดและสร้างความยอมรับร่วมกันในระดับโลกว่ากลไกประชาธิปไตยที่ตีการพัฒนาคนที่ยั่งยืนเป็นประเด็นสำคัญที่ไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้ กลไกประชาธิปไตยเป็นรากฐานที่ทำให้คนในสังคมโดยรวมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข คือ องค์กรพัฒนาแห่งประชาชาติ (United Nations Development Program, (UNDP) โดยที่ UNDP ได้นำแนวคิดดังกล่าวไปศึกษาวิเคราะห์และได้อธิบายรายละเอียดไว้ในเอกสารนโยบายเรื่อง Governance for Sustainable Human Development อธิบายไว้ว่า

โดยทั่วไปกลไกประชาธิปไตยเป็นส่วนที่เชื่อมโยงองค์ประกอบของสังคมทั้ง 3 ส่วนเข้าด้วยกัน คือ ประชาสังคม (Civil society) ภาคธุรกิจเอกชน (Private sector) และภาครัฐ (State หรือ Public sector) ดังนั้น การที่สังคมมีกลไกประชาธิปไตยที่ดีก็จะเป็นกลไกแกนในการสร้างความสมดุลระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคมให้ดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสังคมมีเสถียรภาพ กลไกประชาธิปไตยที่ดีมีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการดูแลบริหารจัดการใน 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ การเมืองและการบริหารประเทศ ซึ่งมีองค์ประกอบของโครงสร้างอำนาจหน้าที่ 3 ด้าน คือ กลไก ประชาธิปไตย ด้านการเมือง (Political governance) หมายถึง กระบวนการกำหนดนโยบายที่มีผลต่อปวงชน ในประเทศ ได้แก่ รัฐสภาหรือฝ่ายการเมือง ไม่ว่าจะเป็นผู้แทนจากการเลือกตั้ง แต่งตั้ง หรือแต่งตั้ง และกลไกบริหารรัฐกิจหรือการราชการ (Administrative governance) หมายถึง กลไกและกระบวนการเปลี่ยนแปลงนโยบายและทรัพยากรไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและอย่างเที่ยงธรรม ซึ่งจะผ่านทางกลไกการกำหนดนโยบายและหน่วยงานปฏิบัติ ดังนั้นเมื่อวิเคราะห์ความหมายของคำว่า Governance ตามนิยามข้างต้น ก็ควรมีความหมายรวมถึงระบบโครงสร้างและ กระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่าง ๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542, หน้า 29-30)

จากการที่แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาและสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ จากนั้นเป็นต้นมา จึงได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในหลายองค์กร เช่น ธนาคารพัฒนาการแห่งเอเชีย (ADB) ธนาคารโลก (World Bank) ที่ได้นำมาใช้กับประเทศในแถบเอเชีย เพื่อแก้ปัญหาทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคดังกล่าว โดยที่ธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนการเงิน ระหว่างประเทศ (IMF) ถือว่าแนวคิดนี้เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญในการจะช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของบรรดาประเทศต่าง ๆ ให้กลับเข้าสู่สภาวะปรกติ ดังนั้น องค์กรดังกล่าว จึงได้กำหนดเป็นเงื่อนไขให้ประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือ

ทางการเงิน จะต้องสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นและมีการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงไว้ในสัญญาบริการสนับสนุนทางการเงินอย่างเคร่งครัด ปัจจัยทั้งสองนี้จะช่วยให้ประเทศที่ประสบปัญหาสามารถพัฒนาเศรษฐกิจให้กลับสู่เสถียรภาพได้อย่างรวดเร็ว และในระยะยาวสังคมที่มีธรรมาภิบาลจะเป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งมั่นคง มีความสมดุลในการบริหารบ้านเมืองและมีภูมิคุ้มกันวิกฤตที่จะเกิดขึ้นภายหลัง (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., 2545, หน้า 7)

จากนั้นมาแนวความคิดในเรื่องธรรมาภิบาล จึงได้ถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนโดยนักคิด นักวิชาการและผู้นำทางสังคมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามแนวความคิดนี้เป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นมาจากสังคมตะวันตกและหลังไหลมาสู่สังคมตะวันออก แต่เมื่อได้ศึกษาหลักการนี้อย่างจริงจังจะทำให้ทราบว่าแท้จริงแล้วแนวคิดนี้ไม่ได้ห่างไกลจากหลักการทางพระพุทธศาสนาแม้แต่น้อย นั่นคือการที่พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนให้ผู้ปกครองในยุคหนึ่งได้ใช้ธรรมเป็นใหญ่ในการปกครองบ้านเมืองที่เรียกว่าหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ อันเป็นหลักของผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน ผู้นำและผู้ปกครองรัฐตั้งต้นแต่พระเจ้าจักรพรรดิ พระมหากษัตริย์ ตลอดจนนักปกครองทั่วไปต้องยึดถือเป็นหลักในการปกครองบ้านเมืองการปกครองโดยธรรม จึงเป็นอุดมการณ์สูงส่งในการปกครองประเทศ การมีมาตรฐานทางจริยธรรมจึงมีความสำคัญต่อการประพฤติปฏิบัติในทางที่ดีต่อกันและส่งเสริมให้ฝ่ายปกครองมีจิตใจสูงรู้จักบังคับหรือปกครองตนเอง นอกจากหลักทศพิธราชธรรมจะเป็นหลักของผู้ปกครองแล้ว นอกจากนี้พระพุทธองค์ยังได้ตรัสหลักธรรมหมวดอื่น ๆ ไว้อีกหลายหมวดด้วยกันเพื่อไว้สำหรับเป็นองค์ประกอบช่วยสนับสนุนในการปกครองนั้นให้ดำเนินไปด้วยดี

2.2.4 หลักธรรมาภิบาลในประเทศไทย

ประเทศไทยเริ่มมีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้แพร่หลาย ภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และหลังจากวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม ในปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ทั้งนี้ เนื่องจากในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินจากกองทุนระหว่างประเทศ (IMF) ที่ระบุให้รัฐบาลไทยให้คำมั่นสัญญาว่าจะสร้าง Good Governance ให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ โดยรัฐบาลในขณะนั้นได้พิจารณาเห็นความจำเป็นที่ประชาชาติต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบูรณะสังคมและประเทศ เพื่อพลิกฟื้นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศเพื่อสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ให้ทันสถานการณ์ รัฐบาลได้มีหนังสือลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2540 โดยขอความร่วมมือจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ในการดำเนินการค้นคว้าวิจัยเพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสม ได้มีการระดมแนวคิดเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศไทยในระยะสั้นและระยะยาวให้ยั่งยืน ซึ่งคณะทำงานดังกล่าว ได้จัดเอกสารข้อเสนอเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลไทยและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้ระดมแนวคิดในประเทศไทยหลายสาขาที่อาสาสมัครร่วมทำงานและคณะทำงานได้จัดทำเอกสาร ข้อเสนอเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลไทย เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2542 นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จัดทำบันทึกข้อกำหนดเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติโดยเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 และวันที่ 22 มิถุนายน

พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยนายกรัฐมนตรีได้ลงนามในระเบียบดังกล่าว เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 116 ตอนที่ 63 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในประเทศไทยเมื่อครั้งแรกที่มีการอ้างถึงคำว่า “Governance” ตามความหมายที่ใช้กันในวงวิชาการนั้น คำว่า Governance ถูกใช้ในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินของประเทศไทยจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในปี พ.ศ. 2540 เมื่อคราวประเทศไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งภายหลังการแสดงเจตจำนงการกู้เงินในครั้งนั้นของรัฐบาลไทยนี้เอง ที่ทำให้นักวิชาการกลุ่มต่าง ๆ เริ่มหันมาสนใจ Governance ในบริบทของสังคมไทยมากขึ้น (ธีรยุทธ์ บุญมี, 2542, หน้า 11)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักการของค่านิยมการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ ดังนี้ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่อาจจะเข้ามาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (สุดจิต นิमितกุล, 2553, หน้า 14)

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่การบริหารราชการ เพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์

และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546, หน้า 2)

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลที่มาใช้ในประเทศไทย เป็นความพยายามของรัฐบาล ภาคประชาสังคมและนักวิชาการ มีความต้องการให้ส่วนราชการหรือองค์กรภาคเอกชน นำระบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสังคมไทย เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสร้างความชอบธรรมให้กับสังคมและประเทศชาติ

ตารางที่ 2.2 แหล่งที่มาของคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

แหล่งที่มา	ความหมาย
พฤทธิสาธณ ชุมพล, (2546, หน้า 130)	แนวคิดเรื่องการจัดการปกครองและการจัดการปกครองที่ดีนั้นได้รับการรณรงค์อย่างมากโดยสถาบันทางเศรษฐกิจและการเงินระดับโลก
อรพินท์ ส孚โชคชัย, (2553, หน้า 2)	การพัฒนาการของการใช้คำ Good governance ไว้ว่าคำว่า Good governance เพิ่งปรากฏและมีการใช้ในวงการของนักวิชาการที่สนใจการพัฒนาการกลไกการบริหารและการปกครองของสังคมเมื่อไม่นานมานี้ ส่วนคำว่า Governance นั้นได้ ปรากฏอยู่ในพจนานุกรมและมีผู้ใช้นานมาแล้ว
ประเวศ วะสี, (2542, หน้า 279)	เพื่อจะให้ความหมายกว้างและถูกต้องมากกว่า (Governing) ในสังคมสมัยใหม่คงจะต้องคำนึงถึงไตรภาคี คือภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคสังคมในการอภิบาล ทั้งภาครัฐบาลและ ภาคธุรกิจต้องมีความโปร่งใส ถูกตรวจสอบได้ จึงจะตั้งอยู่ในความถูกต้อง (ธรรมะ หรือ Good) สังคมต้องเข้มแข็ง จึงจะทำให้รัฐและธุรกิจโปร่งใส Good governance
บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, (2542, หน้า 29-30)	ระบบโครงสร้างและ กระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่าง ๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข
สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., (2545, หน้า 7)	จะต้องสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นและมีการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงไว้ในสัญญาบริการสนับสนุนทางการเงินอย่างเคร่งครัด ปัจจัยทั้งสองนี้จะช่วยให้ประเทศที่ประสบปัญหาสามารถพัฒนาเศรษฐกิจให้กลับสู่เสถียรภาพได้อย่างรวดเร็ว
ธีรยุทธ์ บุญมี, (2542, หน้า 11)	เมื่อคราวประเทศไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งภายหลังการแสดงเจตจำนงการกู้เงินในครั้งนั้นของรัฐบาลไทยนี้เอง ที่ทำให้นักวิชาการกลุ่มต่างๆ เริ่มหันมาสนใจ Governance ในบริบทของสังคมไทยมากขึ้น
สุดจิต นิมิตรกุล, (2553 หน้า 14)	“การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

2.3 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความเข้มแข็งได้นั้นจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ส่วนด้วยกัน เช่น มีการบริหารจัดการที่ดี มีสมาชิกคณะกรรมการบริหารและเจ้าพนักงานที่เข้าใจ บทบาทหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ มีความรู้ความสามารถ ขณะเดียวกันจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดีด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จึงจะเข้มแข็งและสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาตำบลสู่ความเจริญได้ตามที่มุ่งหวัง

ในปัจจุบันแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลได้มีบทบาทต่อหลาย ๆ หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย แม้ว่า อบต. ไม่ได้เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับรัฐบาลกลาง แต่การนำหลักการธรรมาภิบาล ดังที่ปรากฏในระเบียบมา ประยุกต์ใช้กับรัฐบาลในระดับท้องถิ่น ก็นับว่าเป็นหลักการที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศ และสังคม ซึ่งแนวคิดและหลักการสร้างองค์การบริหารในส่วนท้องถิ่นให้มีหลักธรรมาภิบาล ก็เป็นที่ยอมรับและมีการศึกษากันอย่างแพร่หลายในระดับสากล ในทางปฏิบัติหากสามารถธรรมาภิบาล ส่งเสริมให้ อบต. เป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาลก็จะเป็นประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นประเด็นการพัฒนาชุมชน การพัฒนาการเมืองท้องถิ่นและที่สำคัญ ปัญหาการทุจริตเบาบางลง สิ่งที่ทำทลายองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในขณะนี้ คือ การปรับกลยุทธ์ ทศนคติ วิธีคิด วิธีการทำงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ไปสู่การเป็นราชการยุคใหม่ โดยยึดถือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารปกครองท้องถิ่น (อรพินท์ สฟโชคชัย, 2553, หน้า 45)

ในปัจจุบันหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทร่วมดำเนินการสนับสนุนการสร้างธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น สถาบันพระปกเกล้า สถาบันปวช.อึ้งภากรณ์ กองราชการส่วนตำบล กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น ซึ่งได้พยายามแสวงหาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อมอบรางวัลและประกาศเป็นตัวอย่างให้เกิดการแพร่ขยายองค์กรที่ดีเพื่อส่งเสริมให้เกิดขวัญกำลังใจในการบริหารงานขององค์กรระดับท้องถิ่น และเพื่อพัฒนามาตรฐานธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล

ประมวล รุจนเสรี, (2554, หน้า 45) กล่าวว่า แม้ว่าท้องถิ่นทุกรูปแบบในประเทศไทย นับแต่กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล จะมีกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ในการบริหารจัดการของตนอย่างแจ่มชัดก็ตาม ท้องถิ่นเหล่านั้นยังจะต้องจัดให้มีประชาคมแต่ละสาขาขึ้นมา ซึ่งในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในระดับหมู่บ้านและชุมชนในเขตเมืองเป็นระดับล่างสุด ที่จะต้องสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือใจให้กับชุมชน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของตนเองและส่วนรวมนั้น คือ ทุกหมู่บ้านจะต้องมีคณะทำงานของหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ เป็นผู้ทำหน้าที่คิด แก้ไขปัญหา พัฒนาอนุรักษ์ เสริมสร้างพลังแห่งการรวมกลุ่มของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนต่าง ๆ หมู่บ้านหนึ่งจะมีชุมชน หลาย ๆ กลุ่มตามแต่ความสนใจของ

ประชาชน เช่น ชุมชนด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรม ด้านยาเสพติด ด้านคุณธรรมศีลธรรม ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

เวทีประชาคมระดับตำบลจะประกอบด้วย ผู้แทนภาคราชการในระดับตำบล ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชนจากหมู่บ้านแต่ละราย องค์การบริหารส่วนตำบล สภาตำบล องค์กรพัฒนา เอกชน ผู้นำศาสนา ผู้นำทางการศึกษา ประชาชนชาวบ้าน

วิศรา รัตนสมัย (2553, หน้า 32-33) ได้กล่าวว่า แนวความคิดประชาคมตำบล หมายถึง การรวมพลังใจ พลังความคิด พลังกาย ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น ผู้อาวุโส พระสงฆ์ ข้าราชการ พ่อค้าแม่ค้า นายทุนเงินกู้ ผู้นำเยาวชน คนจน ฯลฯ ในอันที่จะร่วมกันสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนระดับตำบล จึงมีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการโดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่ แต่อาศัยความรู้ความเข้าใจและการสร้างสำนึกร่วมในการทำงานเพื่อชุมชนร่วมกันและได้กล่าวว่าในขณะนี้ทุกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรประยุกต์และพัฒนาแนวทางธรรมาภิบาลและตัวชี้วัดเพื่อประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับใดและจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านธรรมาภิบาลขึ้น โดยพิจารณาจาก แนวทางทั้ง 6 ด้านประกอบด้วย

1) ยึดหลักนิติธรรม โดยมีระเบียบ ข้อบังคับชัดเจน เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติมีการตรวจสอบจากภายนอกและองค์กรท้องถิ่นตลอดเวลา

2) ยึดหลักคุณธรรม โดยดำเนินงานอย่างสุจริต ถูกต้องดีงาม บนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม ภายใต้กฎระเบียบของสังคม

3) ยึดหลักความโปร่งใส โดยในการบริหารกิจการต่างๆ สามารถเปิดเผยให้สาธารณะตรวจสอบได้มีประชาคมร่วมเป็นกรรมการและตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง

4) ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหา

5) ยึดหลักความรับผิดชอบ โดยมุ่งปฏิบัติงานเต็มความสามารถและรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานด้านการบริการประชาชนควรยึดหลักว่าสะดวก รู้ข้อมูล ขั้นตอนการปฏิบัติรวดเร็วทราบริยะเวลาแล้วเสร็จ เป็นกันเอง ต้อนรับดี ยิ้มแย้ม

6) ยึดหลักความคุ้มค่า โดยในการบริหารจัดการต้องใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์คุ้มค่าแก่ส่วนรวม

นอกจากนี้ควรแก้ไขกฎระเบียบ กฎหมายต่างๆ ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น มีคณะที่ปรึกษาของท้องถิ่น มีการประสานงานและบูรณาการนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน กิจกรรม และงบประมาณของส่วนท้องถิ่น การสามัคคีกับกลุ่มองค์กรประชาชนต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา

พิทยา สุนทรวิภาต (2554, หน้า 23-28) กล่าวถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

1) หลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของชุมชน และชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้ โดยการออกข้อบังคับตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็น

หลัก และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อบังคับตำบลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ และหน้าที่ของประชาชน ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึงด้วยการปิดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การบริหาร ส่วนตำบลหรือที่ชุมชนทุกหมู่บ้านหรือการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบอื่น ๆ เช่น ทำเป็นเอกสารแจกจ่าย ในการประชุมหรือเสียงตามสาย เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการบังคับใช้ข้อบังคับตำบล รวมทั้ง กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ได้แก่ การจัดเก็บภาษีในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ซึ่งจะต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและถูกต้องโดยไม่ก่อกวนหรือลดหย่อนแก่ผู้ใด เป็นการเฉพาะ เป็นต้น นอกจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรขององค์การ บริหารส่วนตำบลทั้งในฝ่ายพนักงานและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2 หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จริ่งใจ อดทน มีระเบียบวินัย บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งฝ่ายพนักงานประจำต้องยึดหลักหน้าที่ความรับผิดชอบของตน โดยพนักงานส่วนตำบลจะต้อง ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มาทำงานตรงเวลา ให้บริการประชาชน ด้วยความเสมอภาคถูกต้อง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชนต้อง มุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์แก่ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมาประชุมอย่างสม่ำเสมอ พิจารณาเรื่อง ต่าง ๆ ในสภาอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวมและถูกต้องตามกฎหมาย

3 หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส ให้มีการ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและมีกระบวนการให้ ประชาชนตรวจสอบได้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ ประชาชนทราบตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ.2539 โดยเอกสารที่ต้องปิดประกาศให้ประชาชน ได้แก่

3.1 ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เพิ่มเติม

3.2 มติการประชุมของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลกระทบต่อ ผลได้ผลเสียของประชาชน

3.3 มติของสภาที่ผ่านการรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบสิทธิหน้าที่รวมทั้ง ผลได้ผลเสียแก่ประชาชน รวมทั้งมติอื่น ๆ ที่ประชาชนควรทราบ

3.4 วาระการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องปิดประกาศให้ ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุม สภา ซึ่งสภาจะต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

3.5 ข้อบังคับตำบล กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้และประชาชนต้องปฏิบัติตาม

3.6 ขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งเงื่อนไขการติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การชำระภาษีต่าง ๆ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่าขั้นตอนปฏิบัติอย่างไร ต้องใช้หลักฐานเอกสารประกอบอะไรและต้องใช้เวลานานเท่าใด

3.7 ผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรที่จะได้สรุปเสนอให้ประชาชนได้รับทราบว่าจะทำอะไร เมื่อไหร่ ให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า เพื่อจะได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานได้

3.8 เอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะผลการสอบราคาหรือประกวดราคา ควรเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ จะทำให้ประชาชนได้ตรวจสอบและเกิดความมั่นใจ

3.9 ข้อมูลด้านการเงินการคลัง ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นตัวชี้วัดถึงความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรที่จะได้เปิดเผยเป็นระยะ ๆ ว่ามีรายรับเท่าใด มีรายจ่ายอะไรเท่าใด

3.10 ข้อมูลอื่น ๆ ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าควรเปิดเผยและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

สำหรับวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรคำนึงถึงความเหมาะสมที่สามารถทำให้ประชาชนได้รับรู้อย่างกว้างขวางที่สุด ได้แก่ การปิดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหรือตามแหล่งชุมชนอาจจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารประจำทุกหมู่บ้าน การประชุมชี้แจงเป็นครั้งคราวหรือประชุมสัญจรไปตามหมู่บ้าน ชุมชนต่าง ๆ ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละหมู่บ้าน การใช้ระบบกระจายข่าวหรือเสียงตามสาย รวมทั้งการใช้สื่อท้องถิ่นซึ่งอาจเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น การจัดทำเป็นวารสารหรือเอกสารแจกจ่ายแก่ประชาชนตามระยะเวลาที่เหมาะสม อาจเป็นปีละ 2 - 3 ครั้ง หรือทุกเดือนก็ได้ ซึ่งการเลือกใช้วิธีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละท้องถิ่นอาจใช้วิธีต่าง ๆ กัน แต่ควรทำพร้อม ๆ กันไปหลายวิธีให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

4 หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักการที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้บริหารและมีส่วนร่วมในการบริหารงานตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไร อย่างไรก็ตามขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการตรวจสอบและการประเมินผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และสุดท้ายประชาชนย่อมมีสิทธิเหนือองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหายล้มเหลวมีพฤติกรรมเสื่อมเสียนอกจากนั้น กฎหมายยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รัฐธรรมนูญ มาตรา 76 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ในมาตรา16(16) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลโดยเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

4.1 การจัดทำแผนพัฒนา ทั้งแผนพัฒนา 3 ปี และแผนพัฒนาประจำปี เนื่องจากแผนพัฒนาเป็นเครื่องชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและการกำหนดจัดทำแผนพัฒนา โดยการร่วมเสนอปัญหาความต้องการและร่วมเสนอโครงการกิจกรรม เพื่อการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการประชาคม มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวมว่าทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเดินไปทางใด ควรทำอะไรก่อน อะไรหลัง เป็นต้น ร่วมดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ตั้งแต่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการมีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

4.2 มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2538 กำหนดองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างให้เกิดความถูกต้องโปร่งใสและเป็นธรรม

4.3 ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้งและอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุม

4.4 ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบังคับ เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาออกข้อบังคับตำบลตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.2542 รวมทั้งกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดข้อบังคับตำบล ควรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภา เพื่อให้ข้อบังคับได้รับการยอมรับประชาชน

4.5 ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารของท้องถิ่น พ.ศ. 2542

องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องสร้างระบบกลไกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างเป็นธรรม

5. หลักความรับผิดชอบ หลักข้อนี้มุ่งเน้นให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชนและมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติและมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำ โดยการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ เป็นธรรมและทั่วถึงทั้งในและนอกอาคารสถานที่ให้ประชาชนเป็นที่พึ่งได้เมื่อประสบปัญหา ความเดือดร้อน เอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก รวมทั้งควรมีผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน ความจริงใจในการนำโครงการกิจกรรมที่เสนอโดยประชาชนประชาคมนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน นำเอาโครงการ กิจกรรมที่บรรจุในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับ งบประมาณ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่สัญญาไว้กับประชาชน หากทำไม่ได้ก็ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบ

6. หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากรงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์และยั่งยืน โดยควรดำเนินการ ดังนี้

6.1 การดำเนินแผนงาน โครงการ จะต้องมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน ควรจะทำโครงการอะไรก่อนหลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

6.2 ในการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด หากสามารถต่อรองราคากับผู้รับจ้างให้ได้ราคาที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณเหลือไปดำเนินการในโครงการอื่นเพิ่มขึ้นและทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

6.3 มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งควรกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ได้นาน

6.4 องค์กรบริหารส่วนตำบลควรตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหล สูญเปล่า โดยองค์กรบริหารส่วนตำบลสามารถมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการอาศัยอำนาจตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2538 ข้อ 89 และ 90 เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร

6.5 การบริหารจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กรบริหารส่วนตำบล ควรจัดทำทะเบียนคุมให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน และควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ต่อส่วนรวม

6.6 องค์กรบริหารส่วนตำบลควรคำนึงถึงความควรหรือมิควรที่จะกระทำ เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลบางแห่งยังไม่มีความพร้อมในการจัดเก็บขยะ ไม่มีรถและพนักงาน เก็บขยะ แต่กลับใช้งบประมาณจัดซื้อถังขยะแจกให้ประชาชน เพื่อรองรับขยะโดยไม่มีผู้จัดเก็บการใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าก็ไม่สมควรกระทำ

การดำเนินตามหลักธรรมาภิบาล ดังกล่าว มีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการปฏิบัติงานและความประหยัดหรือ 4 ป. ได้แก่

ป.ที่หนึ่ง คือ ประชาชน การทำงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลต้องมีประชาชนเป็นเป้าหมายและศูนย์กลาง เช่น การกำหนดโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในองค์กรบริหารส่วนตำบล ควรเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก มิใช่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริหารหรือพนักงานองค์กรบริหารส่วนตำบล

ป.ที่สอง คือ ประสิทธิภาพ คือ การทำงานตามกระบวนการที่ถูกต้องอย่างรวดเร็วที่สุด เช่น กรณีประชาชนมาติดต่อข้าราชการ พนักงานส่วนตำบลจะอำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำแก่ประชาชน พร้อมทั้งดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบกฎหมายอย่างถูกต้องและรวดเร็ว จึงจะถือว่าทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ป.ที่สาม คือ ประสิทธิผล คือ ผลหรือคุณภาพของงานที่ทำตามตัวอย่างเรื่องประสิทธิภาพ ได้เน้นเรื่องความรวดเร็วและถูกต้องตามขั้นตอน แต่ในเรื่องของประสิทธิผลจะเน้นที่ความถูกต้องของผลงานที่ทำ เช่น การรับชำระภาษีนอกจากจะให้บริการได้อย่างรวดเร็วแล้ว ผลงานที่ทำจะต้องถูกต้อง ไม่มีปัญหาที่ประชาชนจะต้องกลับมาร้องขอให้แก้ไขอีก

ป.ที่สี่ คือ ประหยัด องค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นราชการส่วนท้องถิ่น การทำงานของ ภาคราชการ จะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าเงินงบประมาณทุกบาททุกสตางค์เป็นของประเทศชาติและ ประชาชน มิใช่เงินส่วนตัว ดังนั้น การใช้จ่ายเงินงบประมาณจะต้องเป็นไปอย่างรอบคอบ ยิ่งกว่าเงินส่วนตัว การจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ต้องมีคุณภาพและเหมาะสมกับราคา เพื่อให้สามารถใช้งาน ได้อย่างคุ้มค่า ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยการเปิดกว้างให้มีกระบวนการในการแข่งขันในการเสนอ ราคา

ผู้ศึกษาพอสรุปได้ว่า ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลควรตระหนักและมองเห็นความสำคัญ ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน เพื่อเป้าหมาย 4 ป. ดังกล่าว โดยเฉพาะใน เรื่องของความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนการยึดหลักกฎหมาย ในการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจในการบริหาร ในขณะที่เดียวกันก็จำเป็นจะต้องสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนใน เรื่องบทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วมเพื่อระดมความคิด แสวงหาความรู้ความสามารถของประชาชน เพื่อให้ เกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมเสียสละและพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สูงสุดของท้องถิ่นโดยส่วนรวม

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมาย หรือคำนิยามไว้ดังนี้

โกวิท พวงงาม (2554, หน้า 29) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาล มอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของคน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดการเป็น องค์กร มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งเข้ามาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการ บริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐ หาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น สาธารณะสำคัญของหลักการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

1. อาจมีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบตามความแตกต่างของความเจริญ ประชากรหรือขนาดพื้นที่
2. ต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม
3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง โดยสิทธินี้แบ่งเป็น 2 ประการ คือ
  - 3.1 สิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น
  - 3.2 สิทธิในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2549, หน้า 37 - 39) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ และเข้าใจถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยการเรียนจากของจริงปฏิบัติจริงมิใช่เรียนแต่เฉพาะทางทฤษฎี ซึ่งถือได้ว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นโรงเรียนหรือสถานที่ฝึกหัดและปลูกฝังการเมืองการปกครองและการบริหารตามหลักการประชาธิปไตย

2. เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในส่วนกลางไปให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นอันเป็นลักษณะของการกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารไปให้ประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง

3. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลในส่วนกลางเพื่อปฏิบัติงานด้านการปกครอง การบริหารและการจัดบริการสาธารณะ เพื่อประชาชนส่วนร่วมในท้องถิ่น โดยการปฏิบัติงานดังกล่าวด้วยตนเอง

และยังได้กำหนดหลักการปกครองท้องถิ่นไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีองค์กรหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นหลักและแกนนำในการปกครอง การบริหารงานและการจัดกิจกรรมสาธารณะบางอย่าง โดยขนาดหน่วยการปกครองท้องถิ่นไม่ควรใหญ่เกินไป

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่น อาจแบ่งเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น เทศบาล ประกอบด้วยฝ่ายบริหาร คือ คณะเทศมนตรี และฝ่ายนิติบัญญัติคือ สภาเทศบาล เป็นต้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2551, หน้า 52 - 55) ได้เสนอการกระจายอำนาจการปกครองสู่องค์กรท้องถิ่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติในหน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมาจากการเลือกตั้ง ฝ่ายบริหารอาจมาจากการเลือกตั้งทางตรงและทางอ้อมก็ได้

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีความเป็นอิสระหรือมีอำนาจอิสระในการปกครองและการบริหารงานในท้องถิ่นของตน การกำกับดูแลจากรัฐบาลในส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาคจะต้องมีอยู่ในวงจำกัด ในเวลาเดียวกันความเป็นอิสระมากเกินไปอันจะนำไปสู่การแยกตัวเป็นอิสระ

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล คือ มีอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญาตามกฎหมายหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐและเอกชนได้ ซึ่งการทำนิติกรรมสัญญาอาจต้องมีขอบเขตหรือวงเงินจำกัดมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับขนาด ความรู้ความสามารถ และฐานะทางเศรษฐกิจของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นแต่ละแห่ง

4. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องสังกัดการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

5. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องได้รับอำนาจหน้าที่จากรัฐบาลในส่วนกลางให้เพียงพอ กับขนาดความรู้ความสามารถและฐานะทางเศรษฐกิจ ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น

6. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมาย โดยเฉพาะสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งเพื่อใช้บังคับแก่ประชาชนใน

ท้องถิ่น นอกจากนี้แล้วหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นด้วย

7. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีงบประมาณและแหล่งรายได้ของตนเอง โดยต้องพยายามไม่ขอรับเงินอุดหนุนจากส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคหรือขอรับเงินอุดหนุนน้อยที่สุด

8. ข้าราชการประจำจะต้องไม่เข้าไปเป็นหัวหน้าหรือเข้าไปมีบทบาทสำคัญอยู่ในหน่วยการปกครองท้องถิ่น

9. ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในหน่วยการปกครองท้องถิ่นหรือเรียกว่าต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น นับตั้งแต่การคิด การวางแผน การตัดสินใจและการลงมือปฏิบัติ

10. รัฐบาลในส่วนกลางต้องมีเจตนารมณ์ พร้อมทั้งมีการลงมือปฏิบัติ ให้เกิดผลอย่างชัดเจนในการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

11. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีจิตสำนึก ในการรักและหวงแหนชุมชนหรือท้องถิ่นของตน พร้อมกับมีจิตสำนึกในการเสียสละและร่วมกันทำงานเพื่อส่วนรวม ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน และอดทน

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจ และทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน

2.4.2 องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน

ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นมีส่วนร่วม ซึ่งจะเป็แนวทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบบประชาธิปไตย

พ.ศ.2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำบลแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะบริหารงานในระดับตำบล (โกวิทย์ พวงงาม, 2554, หน้า 169-170) โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศ โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1) รูปแบบสภาตำบล ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท

2) รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหาร

หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 กำหนดว่าถ้าสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบัน มีลักษณะโครงสร้างที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546) ทำให้โครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

1) โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน อบต. ไตมี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิก 6 คน อบต. ไตมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกหมู่บ้านละ 3 คน

2) โครงสร้างคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน โดยประชาชนเป็นคนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง

อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลและกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1) บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ดังนี้

1. มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

2. มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

2.1 จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
2.2 การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการ กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ

2.7คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

3. มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำกิจกรรมในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร

3.2 ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ

3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.

3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.12 การท่องเที่ยว

3.13 การผังเมือง

4. มาตรา 69/1 การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไป เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้าง

การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

อำนาจหน้าที่ตามแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2542 กำหนดให้ อบต. มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ตามมาตรา 16 ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขโรค และการก่อสร้างอื่นๆ
5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มี และควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มี และควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร

27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
31. กิจอื่นใด ที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า อำนาจหน้าที่ของ อบต. ที่กล่าวมานั้นไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของ กระทรวง ทบวงกรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบลแต่ต้องแจ้งให้ อบต. ทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หาก อบต. มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นของ อบต. ไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

ตารางที่ 2.3 แหล่งที่มาของคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

แหล่งที่มา	ความหมาย
โกวิท พวงงาม, (2554, หน้า 29)	การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครอง และดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของคน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดการ เป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งเข้ามาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน
วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2549, หน้า 37 - 39)	ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ และเข้าใจถึง การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยการเรียนจากของจริงปฏิบัติจริง 2. เพื่อเป็นการแบ่งภาระของรัฐบาลในส่วนกลางไปให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น 3. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาล ในส่วนกลางเพื่อปฏิบัติงานด้านการปกครอง การบริหาร และการจัดบริการสาธารณะ
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, (2551, หน้า 52 - 55)	ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติในหน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมาจากการเลือกตั้ง ฝ่ายบริหารอาจมาจากการเลือกตั้งทางตรงและทางอ้อมก็ได้ ต้องมีความเป็นอิสระหรือมีอำนาจอิสระ มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีสิทธิ ตามกฎหมายและมีงบประมาณและแหล่งรายได้ของตนเอง

2.5 บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

2.5.1 สภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ เป็นหนึ่งใน 6 อบต. ของอำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านหนองเตาปูน หมู่ที่ 7 ระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอกุยบุรี ประมาณ 13 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประมาณ 40 กิโลเมตร อาณาเขตและพื้นที่ใกล้เคียง มีดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับพื้นที่ของ	ตำบลเขาแดง ตำบลดอนยายหนู ตำบลสามกระชาย
อำเภอกุยบุรี	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	
ทิศใต้	ติดต่อกับพื้นที่ของ	ตำบลบ่อนอก อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับพื้นที่ของ	อ่าวไทย ระยะทาง 6.5 กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับพื้นที่ของ	ตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี

2.5.2 เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ มีเนื้อที่ประมาณ 41.94 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 26,212.50 ไร่ ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 5,016 คน แยกเป็น ชาย 2,519 คน หญิง 2,497 คน จำนวน 1,467 ครัวเรือน ความหนาแน่นเฉลี่ย 119.60 คน/ตารางกิโลเมตร รายละเอียดดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 รายละเอียดจำนวนประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านกลางดง	208	406	368	774
2	บ้านหนองบัว	95	155	148	303
3	บ้านโพธิ์เรียง	269	390	388	778
4	บ้านโคกรัก	179	334	334	668
5	บ้านปากเหมือง	61	88	90	178
6	บ้านท่าฝือก	6	15	10	25
7	บ้านหนองเตาปูน	238	419	469	888
8	บ้านหนองตลาด	110	187	192	379
9	บ้านดงเกตุ	181	303	275	578
10	บ้านหัวเกาะ	40	72	71	143
11	บ้านแหลมสะแก	80	150	152	302
รวม		1,467	2,519	2,497	5,016

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนอำเภอกุยบุรี ข้อมูล ณ เดือน มีนาคม พ.ศ.2559

2.5.3 โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ประกอบด้วย 1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ 2) นายกององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

2.5.4 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ มีทั้งหมด 11 หมู่บ้าน รวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ทั้งหมด 22 คน

2.5.5 หน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

- 1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

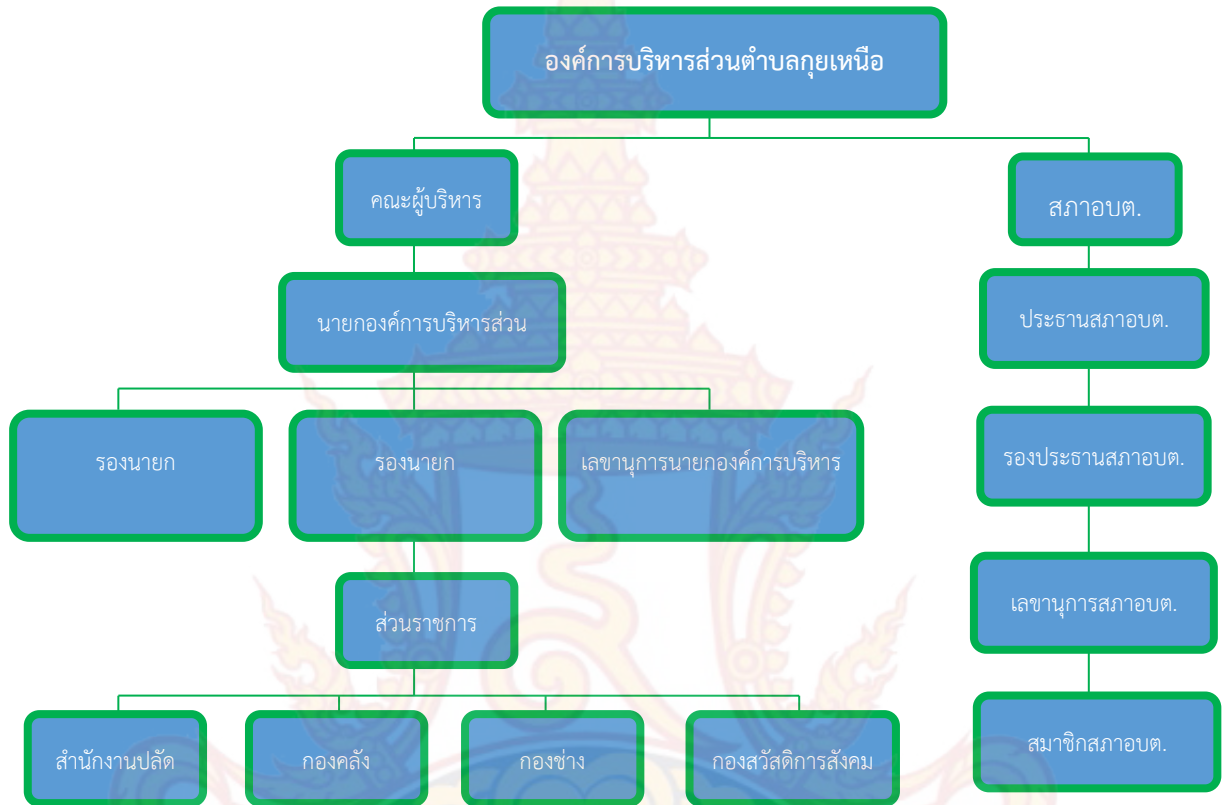
2.5.6 นายกององค์การบริหารส่วนตำบล

นายกององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545

หน้าที่ของนายกององค์การบริหารส่วนตำบล

- 1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
- 2) สั่ง อนุญาตและอนุมัติ เกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 5) รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบข้อบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติและข้อกฎหมายอื่น
- 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

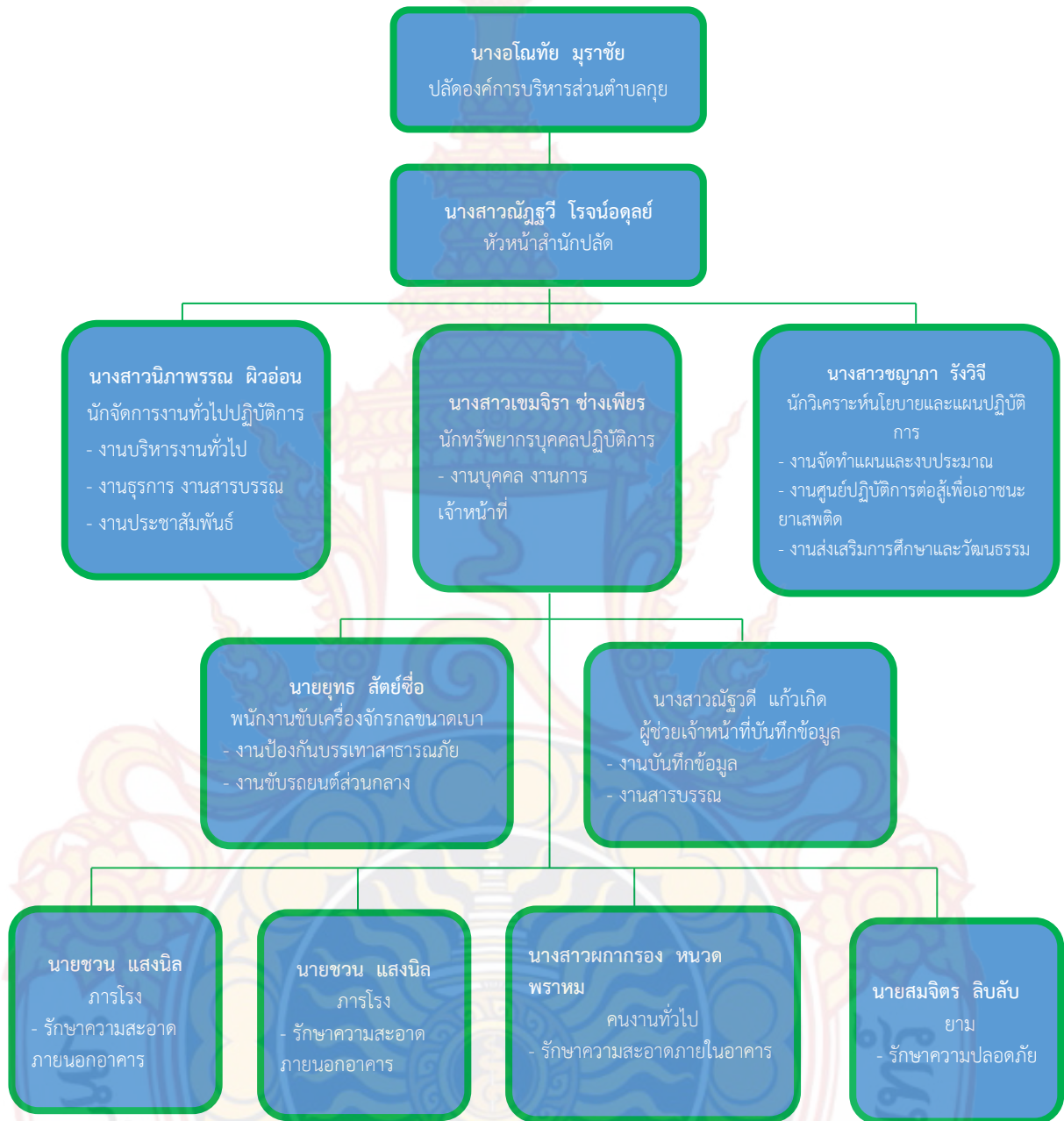
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

โครงสร้างของสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

การบริหารงานในสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือประกอบด้วยบุคลากรทั้งหมด 18 คน แบ่งออกเป็น

พนักงานส่วนตำบล	จำนวน 9 คน
พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน 5 คน
พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน 4 คน

แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบสำนักงานปลัด

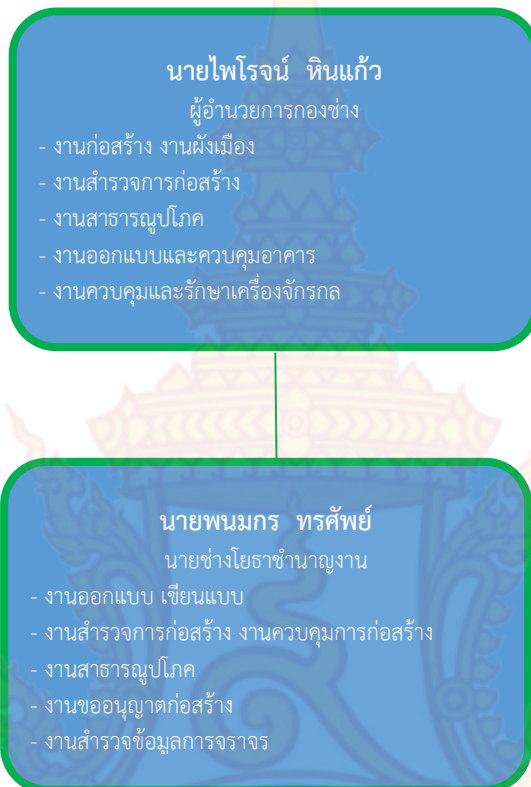
ภาพที่ 2.2 แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบสำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบกองคลัง

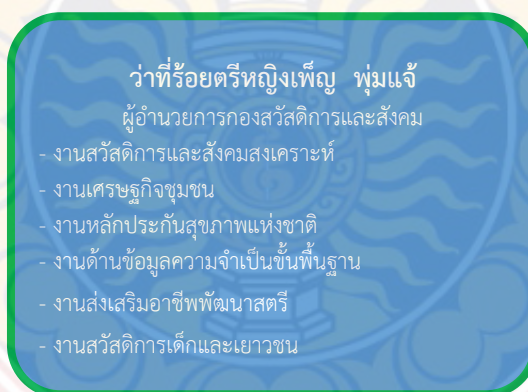
ภาพที่ 2.3 แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบกองช่าง

ภาพที่ 2.4 แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบกองสวัสดิการและสังคม

ภาพที่ 2.5 แผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบกองสวัสดิการและสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

ในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยได้ศึกษาตามแบบตรวจรับรองมาตรฐาน การปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2558 ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยได้สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ยึดหลักธรรมาภิบาลและปรับระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ มุ่งตอบสนอง ความต้องการของประชาชน ความรับผิดชอบต่อชุมชนและมีความโปร่งใสมากขึ้น โดยให้ประชาชน สามารถเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ตลอดจนการจัดบริการสาธารณะร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของท้องถิ่นเพื่อเป็นการตอบสนอง นโยบายรัฐบาลดังกล่าว และเพื่อให้การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณานิคม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางใน การกำหนดประเด็นปัญหา รวมถึงการนำมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการศึกษาครั้งนี้ โดยมี เนื้อหาสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

สังคมของมนุษย์เป็นสังคมที่มีการรวมตัวเป็นกลุ่ม หมู่เหล่า เป็นชุมชนขนาดต่างๆ ตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล เมือง และประเทศ จึงต้องมีการจัดระบบระเบียบของสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรม ต่างต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อความอยู่รอดสงบสุข และมีความก้าวหน้าในชุมชน เหล่านั้น จึงเป็นสาเหตุให้เกิด "สถาบันสังคม" และ "การบริหาร" ขึ้นมา

รัชนา ศานติยานนท์ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดี ในมหาวิทยาลัย” โดยได้ให้ข้อสรุปในภาพรวมว่าการบริหารจัดการที่ดีเป็นแนวทางปฏิบัติที่ยอมรับ ในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษา ในปัจจุบันจะเน้นความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยส่งเสริม ให้มีความรับผิดชอบต่อปฏิบัติและความโปร่งใส ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และความยุติธรรม นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาให้ข้อสรุปเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารจัดการมหาลัยในส่วนต่างๆ ที่สะท้อนองค์ประกอบของการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ดี

ธนนชัย รัตน์ไทรแก้ว (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1) โรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ระดับ มาก เมื่อพิจารณาการบริหารงานโรงเรียนซึ่งอยู่ในแต่ละหลักของธรรมาภิบาล พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงบประมาณ รองลงมา คือด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านวิชาการ ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน พบว่าในภาพรวม และในแต่ละหลักไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในหลักความคุ้มค่าในเรื่องของการได้

รับรางวัลด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลมาจากการส่งเสริมงานวิชาการระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ รวมทั้งประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนต่ำกว่า 10 ปี และสูงกว่า 20 ปี แตกต่างกัน

ณัฐจักร กลิ่นเกสร (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้ศูนย์รวมการติดต่อสื่อสาร เพื่อการบริหารความสัมพันธ์ลูกค้าในธุรกิจโทรคมนาคมไร้สาย” ผลการวิจัยพบว่าการบริหารความสัมพันธ์ลูกค้าเป็นกลยุทธ์การบริหารที่มีความเหมาะสมและจำเป็นสำหรับผู้ให้บริการโทรคมนาคมที่ต้องเผชิญสภาวะการแข่งขันในตลาดโทรคมนาคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ผู้ให้บริการที่สามารถเข้าถึงความต้องการของผู้บริโภคอย่างลึกซึ้งก็จะสามารถจูงใจลูกค้าได้

ชัยวัฒน์ คงสวัสดิ์ (2556) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของแผนกสโตร์ บริษัท บางกอก เทเลคอม เอ็นจีเนียริง จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า

1) การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานของแผนกสโตร์ บริษัท บางกอก เทเลคอม เอ็นจีเนียริง จำกัด พบว่า ประสิทธิภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าด้านกระบวนการในการทำงานและการประสานงานระหว่างหน่วยงานมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับพอใช้

2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานของแผนกสโตร์ บริษัท บางกอก เทเลคอม เอ็นจีเนียริง จำกัด พบว่าพนักงานที่มีเพศและอายุงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานของแผนกสโตร์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนพนักงานที่มีระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานของแผนกสโตร์ แตกต่างกัน

สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารตำบลบ้านฉาง พนักงานเทศบาลและผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน ผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารจัดการของเทศบาลบ้านฉาง ตามหลักธรรมาภิบาล ได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่าง ๆ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉาง พบว่าเทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาค และการกระจายพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชน ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างกระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ชุมชน แต่จะเข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง

เสนาะ สภาพไทย พ.ท. (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก” ผลการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนเสนาธิการทหารบก จะให้ความเห็นว่าการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล มีความสำคัญอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรมและด้านคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลางและจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่านักเรียนเสนาธิการทหารบก

ที่มีอายุ สถานภาพ การศึกษา ระดับรายได้ ชั้นยศ ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ และตำแหน่งหน้าที่ ต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นเรื่องการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาลแตกต่างกัน

จากการวิจัยของทุกท่านผู้วิจัยได้สรุปว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้องค์กรสามารถเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารงานได้อีก ทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชน หรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กร เพราะการ สร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กรเป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการบริหารงาน และการทำงานใน องค์กร และจัดระบบที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามสำนึกที่ดี ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของการบริหารงาน อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สิ้นเปลือง การติดตามการทุจริต ความโปร่งใส โดยคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้ รับผลกระทบ เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐนั้น จะเกี่ยวข้องกับ ประชาชนโดยตรง

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและ ฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือ สร้างความค้ำกันแก่ประเทศ ผู้ศึกษาขอยกตัวอย่าง ดังนี้

อรพินท์ สพอโชคชัย (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมา ประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอรูปแบบและแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาล ในระดับตำบลและหมู่บ้าน” พบว่า อบต.ชมพู่ อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ใช้กระบวนการพัฒนา ธรรมาภิบาลระดับ อบต. ซึ่งเลือกประยุกต์หลักธรรมาภิบาล 4 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ส่วนอีกสองหลัก คือ หลักความรับผิดชอบ และหลักคุณธรรม ยังไม่ได้ดำเนินการเพราะเป็นเรื่องนามธรรม

สิริวิภา ศรีปลั่ง (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์” ผลการศึกษาพบว่าตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนัก การสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ 1. ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละด้านมีตัวชี้วัดการมีส่วนร่วม 4 ประเด็น คือ 1. การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจในการวางแผนและนโยบาย 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3. การมีส่วนร่วมใน ผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

นภดล สุรนครินทร์ (2557) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน องค์กรบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาล มาปรับใช้ในองค์กรบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวม อยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านบุคคล พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อ การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต. ไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านขนาดของ อบต. และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของอบต. แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ

ใน อบต. ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดของ อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต.

เบญจวรรณ วันดีศรี (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลวิจัยพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด มีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วมมีธรรมาภิบาลต่ำ สำหรับปัจจัยต่างๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ขณะที่อายุ ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด

กิตติพงศ์ อรุณพิพัฒน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ทำการศึกษาเปรียบเทียบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเรื่องการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 หลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจพ.ศ. 2544 ของกระทรวงการคลัง พบว่า หลักเกณฑ์ไม่ได้มีความแตกต่างในสาระสำคัญนัก โดยเฉพาะเรื่องหลักความโปร่งใส หลักความซื่อสัตย์สุจริต หลักความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่และหลักความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีความแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย เช่น บริษัทจดทะเบียนต้องดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนเป็นหลักสำคัญ แต่บริษัทจดทะเบียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย โดยคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ และบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจที่เป็นรัฐวิสาหกิจที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยที่กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะต้องเป็น ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการนำหลักธรรมาภิบาลไปบริหารจัดการองค์กรนั้น เพื่อปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจหรือกิจกรรมนั้นๆ รวมทั้งการมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ควรมีการประเมินผลงานฝ่ายจัดการและคณะกรรมการเองและจัดทำจรรยาบรรณของกรรมการผู้บริหาร และพนักงานด้วยกระบวนการสรรหาคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพิจารณา ควรเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และมีความเป็นอิสระเพื่อจะกำกับดูแลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารรัฐวิสาหกิจ ดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อย โดยหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจและดูแลผู้ถือหุ้น ต้องมีหลักธรรมาภิบาลทุกหน่วยและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลในปัจจุบันนั้นน่ามีความสำคัญต่อการบริหารงานในองค์กรอย่างมาก หากมีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จะทำให้องค์กรเข้มแข็ง มีความชอบธรรมด้านกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อนึ่งการวิจัยการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นการหาแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเหมาะสมที่สุด แนวทางในการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล

ให้เกิดประโยชน์สูงสุดควรมีการกำหนดนโยบายและระเบียบการปฏิบัติงานตลอดจนสร้างความเข้าใจ และเสริมสร้างกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ปัจจุบันแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลได้มีบทบาทต่อหลาย ๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับรัฐบาลกลาง แต่การนำหลักธรรมาภิบาลดังที่ปรากฏในระเบียบมาประยุกต์ใช้กับรัฐบาลในระดับท้องถิ่น ก็นับว่าเป็นหลักการที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศและสังคม ซึ่งม้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ธินิตา ลูติภากร (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม” พบว่าความโปร่งใสของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานเทศบาล 1. การเปิดเผยข้อมูล 2. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ 3. ความรับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก 4. การให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบการบริหารงาน

รหัส แสงผ่อง (2557) ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า

1) กรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี มีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือกระบวนการบริหาร การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า สำหรับค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบต่อ

2) กรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3) กรมการบริการ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีตำแหน่งของกรมการบริการและสมาชิกสภา จำนวนครั้งที่เข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน มีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ทรงชัย นกขม้น (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัย พบว่าระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านของความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นพบว่า การพัฒนาตามหลักความคุ้มค่ามากที่สุดและน้อยที่สุด คือ การพัฒนาตามหลักการมีส่วนร่วมและประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เขตพื้นที่ที่อาศัย และระยะเวลาพำนักอาศัยในชุมชน

ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับความเป็นธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เจนยุทธ์ อุ่นเจริญทวีสิน (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์” มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ 1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า 2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน โดยสรุปประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน เห็นว่ามีปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางไม่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรนำไปเป็นข้อสารสนเทศในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลสมเด็จตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า การนำหลักการบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดี มาใช้ในการบริหารจำเป็นอย่างมาก เพราะหลักการดังกล่าว ให้ความสำคัญกับทุกคนสามารถตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นระบบระเบียบ พร้อมทั้งจะเปิดเผยและมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลตรวจสอบ การดำเนินการและการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของทุกภาคส่วน ซึ่งจะส่งผลให้ภาพพจน์ขององค์กร โดยรวมดีขึ้นและเป็นสังคมที่เติบโตด้วยความแข็งแกร่งอันจะช่วยให้ประเทศชาติมีความสงบสุขและพัฒนาอย่างรวดเร็วและยั่งยืน

2.6.4 งานวิจัยเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง (เรียกว่าการเลือกตั้งโดยตรงหรือโดยอ้อมตามลำดับ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยไว้ ผู้วิจัยจะได้นำมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

ทัตพร ราษฎร์นิคม (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานกองการศึกษาของเทศบาลกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา และเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลสรุปพบว่า ปัญหาในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ อันเนื่องมาจากสาเหตุ 1) การดำเนินงานที่เป็นไปในลักษณะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางเป็นไปในลักษณะเชิงรับไม่ทันท่วงที เนื่องจากระบบการบริหารงานที่แต่ละโรงเรียน ยังขาดความเป็นอิสระในการบริหารในเรื่องสำคัญ ทั้งในงบประมาณทรัพยากรบุคคลและการจัดการศึกษาด้วยตนเอง ทำให้ในบางครั้งการดำเนินงานในบางเรื่องไม่สามารถตอบสนองความต้องการของโรงเรียนได้ นอกจากนี้โรงเรียนยังขาดความกระตือรือร้น ในการริเริ่มสร้างสรรค์ บริหารด้านสิ่งต่าง ๆ รวมถึงแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งขาดจิตสำนึกและความกระตือรือร้น เพื่ออิสระในการบริหารงานตนเองเช่นนี้ ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางของการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารในด้านต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ 2) การขาดความชัดเจนในนโยบายและแนวทางในการดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ อาทิ การบริหารงานวิชาการ การนิเทศการศึกษา การศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมเด็กและเยาวชน ส่งผลให้การดำเนินงานในด้านดังกล่าว ประสบปัญหาไม่สามารถปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จในตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

นุกูล วัฒนากร (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเข้าร่วมกับฟังการประชุมสภาหรือประชุมคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับต่ำ ส่วนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง สภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล คือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นรูปธรรม ในการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะการเข้ามีส่วนร่วมรับฟังการประชุมสภาหรือประชุมคณะกรรมการบริหาร ซึ่งเป็นแนวทางดำเนินการแก้ไข ปัญหาในท้องถิ่น และชี้แจงวิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นให้ประชาชนรับรู้ จึงจะทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น สถานภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง การเข้าร่วมการบริหารส่วนตำบลพบว่า อยู่ในระดับต่ำ ส่วนสถานภาพทางสังคมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้าร่วมรับฟังการประชุมหรือประชุมคณะกรรมการบริหาร การเข้าร่วมกิจกรรมการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าอยู่ในระดับต่ำ

จตุพล ดวงจิต (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการถ่ายโอนอำนาจของอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาให้กับเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา” พบว่าพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจพุทธศักราช 2542 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความประสานไปในทิศทางเดียวกัน คือ มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการและสามารถตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเอง

แต่ในทางปฏิบัติภารกิจที่จะถ่ายโอน โดยภาพรวมยังไม่สอดคล้องประสานกับหลักการแบ่งภารกิจระหว่างราชการบริหารส่วนกลางส่วนภูมิภาค องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ยังมีปัญหาอุปสรรคหลายด้าน

จักรพงษ์ นนทิตา (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด” พบว่าการดำเนินการพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ ทำให้อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเปลี่ยนไปจากเดิม จากที่ต้องทำงานด้านโครงสร้างพื้นฐานไปทำงานด้านจัดระบบบริการสาธารณะ ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับพื้นที่ไม่ทำหรือทำไม่ได้ และต้องรับผิดชอบงานที่คาบเกี่ยวกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก หรือทั้งจังหวัดทำให้มีงบประมาณมากกว่าเดิม แต่โครงสร้างส่วนราชการที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับงาน ที่ถ่ายโอนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้

สำรวย สุวรรณ (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเป็นเมืองนานาชาติของจังหวัดภูเก็ต” พบว่า รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตให้เหมาะสมกับการพัฒนาเป็นเมืองนานาชาติ ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนรูปแบบใหม่ให้มีความคล่องตัวในการทำงาน กล่าวคือ การมีทีมบริหารที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงจากคนในท้องถิ่น โดยมีการบริหารภายใต้กฎหมายพิเศษ เพื่อที่จะให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อผลสำเร็จ คือ การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ โดยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนำไปใช้ในหน่วยงาน ทำให้องค์กรมีรายได้ที่ดี มีความไว้วางใจ โดยความร่วมมือกันของประชาชนและหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 2.5 ผลงานวิจัยและข้อค้นพบทางการวิจัยของนักวิชาการ

Research Paper ผลงานวิจัย	Findings (Confirmed hypothesis) ข้อค้นพบหรือสมมติฐานที่ได้รับการยอมรับ
1. รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย, รัชนา ศานติยานนท์ (2555, หน้า 6)	การบริการจัดการที่ดีเป็นแนวทางปฏิบัติที่ยอมรับในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษา ในปัจจุบันจะเน้นความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติและความโปร่งใส
2. การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์, ธนชัย รัตนไทรแก้ว (2554, บทคัดย่อ)	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและในแต่ละหลักไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในหลักความคุ้มค่าในเรื่องของการได้รับรางวัลด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลมาจากการส่งเสริมงานวิชาการ รวมทั้งประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน ต่ำกว่า 10 ปี และสูงกว่า 20 ปี แตกต่างกัน
3. การใช้ศูนย์รวมการติดต่อสื่อสารเพื่อการบริหารความสัมพันธ์ลูกค้าในธุรกิจโทรคมนาคมไร้สาย, ณัฐจักร กลิ่นเกษร (2555, บทคัดย่อ)	การบริหารความสัมพันธ์ลูกค้าเป็นกลยุทธ์การบริหารที่มีความเหมาะสมและจำเป็นสำหรับผู้ให้บริการโทรคมนาคม ที่ต้องเผชิญสภาวะการแข่งขันในตลาดโทรคมนาคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก
4. การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของแผนกสโตร์บริษัท บางกอก เทเลคอม เอ็นจีเนียริ่ง จำกัด, ชัยวัฒน์ คงสวัสดิ์ (2556, บทคัดย่อ)	การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานของแผนกสโตร์ บริษัทบางกอก เทเลคอม เอ็นจีเนียริ่ง จำกัด พบว่า ประสิทธิภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าด้านกระบวนการในการทำงานและการประสานงานระหว่างหน่วยงานมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับพอใช้
5. การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง, สุภัทรมาส จรรย์เวชวัฒนา, (2557, หน้า 39)	การบริหารจัดการของเทศบาลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาลได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่างๆ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ๆ

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

Research Paper ผลงานวิจัย	Findings (Confirmed hypothesis) ข้อค้นพบหรือสมมติฐานที่ได้รับการยอมรับ
6. หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียน เสนาธิการทหารบก, เสนาฯ สภาฯไทย พ.ท. (2554, บทคัดย่อ)	ส่วนใหญ่แล้วนักเรียนเสนาธิการทหารบก จะให้ความเห็นว่าการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล มีความสำคัญอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม และด้านคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง
7. ศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอรูปแบบและแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลในระดับตำบลและหมู่บ้าน, อรพินท์ ส孚โขศชัย (2553, หน้า 45)	จังหวัดเชียงใหม่ใช้ กระบวนการพัฒนาธรรมาภิบาลระดับ อบต. ซึ่งเลือกประยุกต์หลักธรรมาภิบาล 4 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ส่วนอีกสองหลัก คือหลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักคุณธรรมยังไม่ได้ดำเนินการเพราะเป็นเรื่องนามธรรม
8. การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, สิริวิภา ศรีปลั่ง (2558, บทคัดย่อ)	ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ อาหาร ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละด้านมีตัวชี้วัดการมีส่วนร่วม 4 ประเด็น คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนและนโยบาย 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
9. การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่, นภดล สุรนครินทร์ (2557, หน้า ก.)	การนำหลักธรรมาภิบาล มาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวม อยู่ในเชิงบวก

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

Research Paper ผลงานวิจัย	Findings (Confirmed hypothesis) ข้อค้นพบหรือสมมติฐานที่ได้รับการยอมรับ
10. การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด, เบญจวรรณ วันดีศรี (2556, บทคัดย่อ)	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ดมีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลต่ำ
11. หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, กิตติพงศ์ อรุณีพิพัฒน์ (2556, บทคัดย่อ)	หลักเกณฑ์ไม่ได้มีความแตกต่างในสาระสำคัญนัก โดยเฉพาะเรื่องหลักความโปร่งใส หลักความซื่อสัตย์สุจริต หลักความรับผิดชอบต่อผล การปฏิบัติหน้าที่ และหลักความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีความแตกต่างบ้างเล็กน้อย โดยที่กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการนำหลักธรรมาภิบาลไปบริหารจัดการองค์กรนั้น
12. การเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม, ธินิตา ฐิติภากร (2556, บทคัดย่อ)	ความโปร่งใสของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลางและองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานเทศบาล 1. การเปิดเผยข้อมูล 2. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ 3. ความรับผิดชอบต่อในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก 4. การให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงาน
13. กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี, รหัส สแสงผ่อง (2557, บทคัดย่อ)	กรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี มีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากโดยมีกระบวนการบริหาร การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า สำหรับค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบต่อ

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

Research Paper ผลงานวิจัย	Findings (Confirmed hypothesis) ข้อค้นพบหรือสมมติฐานที่ได้รับการยอมรับ
14. การพัฒนาท้องถิ่นตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การ บริหารส่วนตำบลในจังหวัด สมุทรปราการ, ทรงชัย นกขมิ้น (2556, บทคัดย่อ)	ระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ บริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านของความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่าการพัฒนาตามหลักความคุ้มค่ามากที่สุดและน้อยที่สุด คือการพัฒนาตามหลักการมีส่วนร่วม
15.ปัญหาการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล สมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัด กาฬสินธุ์ เจนยุทธ์ อุ่นเจริญวิสิิน (2555, บทคัดย่อ)	ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน เห็นว่ามีปัญหา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จอำเภอส มเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นคณะผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรที่มี ส่วนเกี่ยวข้องควรนำไปเป็น ข้อเสนอแนะในการวางแผนปรับปรุงและ พัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลสมเด็จตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
16.ปัญหาการบริหารงานกอง การศึกษาของเทศบาล กรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา และ เทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัด ฉะเชิงเทรา, ทัดพร ราษฎร์นิคม (2556, บทคัดย่อ)	ปัญหาในการบริหารงานในด้านต่างๆ อันเนื่องมาจากสาเหตุ 1) การดำเนินงานที่เป็นไปในลักษณะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง 2) การขาดความชัดเจนในนโยบายและแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ในด้านต่าง ๆ
17. การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะ กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล บางรักน้อย อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี, นุกูล วัฒนากร (2554, บทคัดย่อ)	การมีส่วนร่วมไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลและเข้าร่วมกับฟังการประชุมสภาหรือ ประชุมคณะกรรมการบริหารองค์การส่วนตำบลอยู่ในระดับต่ำ ส่วน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วน ร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ใน ระดับปานกลาง

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

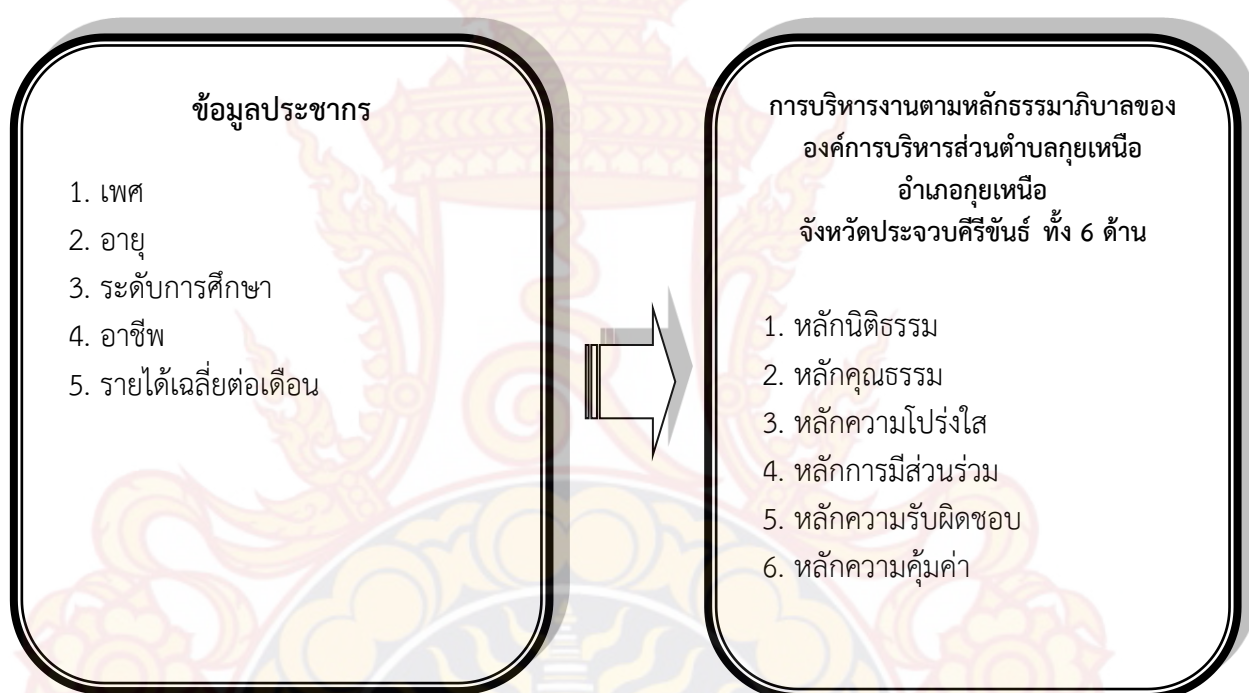
Research Paper ผลงานวิจัย	Findings (Confirmed hypothesis) ข้อค้นพบหรือสมมติฐานที่ได้รับการยอมรับ
18. การกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น :กรณีศึกษา การถ่ายโอนอำนาจของอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ให้กับเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา, จตุพล ดวงจิต (2554, บทคัดย่อ)	พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจ พุทธศักราช 2542 และ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความประสานไปในทิศทางเดียวกัน คือ มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการและสามารถตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง แต่ในทางปฏิบัติภารกิจที่ถ่ายโอนโดยภาพรวมยังไม่สอดคล้องประสานกับหลักการแบ่งภารกิจระหว่างราชการบริหารส่วนกลางส่วนภูมิภาค
19. ผลกระทบของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด, จักรพงษ์ นนธ์ตา (2555, บทคัดย่อ)	การดำเนินการพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีผลกระทบต่อการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด คือทำให้อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเปลี่ยนไปจากเดิม
20. การศึกษารูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเป็นเมื่อนานาชาติของจังหวัดภูเก็ต, สำราญ สุวรรณ (2554, บทคัดย่อ)	รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตให้เหมาะสมกับการพัฒนาเป็นเมื่อนานาชาติ ควรมีการปรับปรุง เปลี่ยนรูปแบบใหม่ให้มีความคล่องตัวในการทำงาน กล่าวคือ การมีทีมบริหารที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงจากคนในท้องถิ่นโดยมีการบริหารภายใต้กฎหมายพิเศษเพื่อที่จะให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาพที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรทั้งหมดในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 5,016 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ, 2558)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 371 ตัวอย่าง อ้างอิงจากสูตรของการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับร้อยละ 95 ซึ่งหมายความว่า ยอมรับที่มีความคลาดเคลื่อนจากกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Error) ร้อยละ 5 ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนของขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e คือ ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยในการศึกษานี้ได้กำหนดให้ เท่ากับ 0.05) แทนค่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{5,016}{1+ [5,016 (0.05^2)]} \\ &= 370.46 \text{ คน} \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เท่ากับ 371 คน

หลังจากได้จำนวนขนาดตัวอย่างแล้ว จะทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามหมู่บ้าน รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านกลางดง	774	57
2	บ้านหนองบัว	303	22
3	บ้านโพธิ์เรียง	778	58
4	บ้านโคกรัก	668	49
5	บ้านปากเหมือง	178	13
6	บ้านท่าฝือก	25	2
7	บ้านหนองเตापูน	888	66
8	บ้านหนองตลาด	379	28
9	บ้านดงเกตุ	578	43
10	บ้านหัวเกาะ	143	11
11	บ้านแหลมสะแก	302	22
รวม		5,016	371

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนอำเภออุบลูบุรี, 2559 : ไม่ปรากฏเลขหน้า

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบปลายปิดที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอุบลูบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้แนวของ Likert ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดแบบมีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Questions) และเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว (Best Answer) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) อาชีพ
- 5) รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีจำนวนทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

ซึ่งในการประเมินผลลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) จำนวน 30 ข้อ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ 5 ระดับ คือ

1) มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
2) มาก	ให้ 4 คะแนน
3) ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
4) น้อย	ให้ 2 คะแนน
5) น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การประเมินค่าคะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งเกณฑ์การวัดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็น 5 ระดับ คือ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลระดับมากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่แบ่งมาตราส่วนประมาณค่าระดับออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้ (สุมาดา, 2546, หน้า 27)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

1) คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุด
2) คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับมาก
3) คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลาง
4) คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับน้อย
5) คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับน้อยที่สุด

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยมีวิธีการสร้างดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยกำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ ผศ.พ.อ.ดร.วรสิทธิ์ เจริญพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 ท่านตรวจสอบ (Content Validity) ดังนี้

1. นางปิยนุช ตั้งบูรพาจิตร	ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. นายประธิว ผุดเผือก	ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. นางสาวนันทพร โตทอง	ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4) นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่า Reliability ของแบบสอบถามโดยใช้ค่า Cronbachs Alpha = 0.975 ได้ค่า Reliability ของแบบสอบถามมีค่าเชื่อถือสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้ต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยมีวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยให้หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 371 คน

2) บันทึกข้อมูลเอกสารและข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

3) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 371 ชุดโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชุมชน โดยที่แบบสอบถามได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์จำนวน 371 ชุด จึงคิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยเชิงสังคมศาสตร์โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ และรายได้ต่อเดือน
- 2) วิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) วิเคราะห์สมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพและรายได้ต่อเดือน

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปใช้สถิติค่าความถี่ร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายตัวแปรตามลักษณะข้อมูล
- 2) การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) การทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสถิติ (t - test) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างเพศและการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพบความแตกต่าง จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD (Least Significant Difference) โดยมีสมมติฐาน ดังนี้
  - 3.1 ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมาก
  - 3.2 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน
  - 3.3 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน
  - 3.4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน
  - 3.5 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน
  - 3.6 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน

เกณฑ์การแปลผล

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายการใช้หลักธรรมาภิบาลจากสูตรการหาอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}}$$

$$= \frac{5}{5 - 1}$$

$$= 0.80 \text{ (ความกว้างของ)}$$

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลความ

4.21 - 5.00	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมากที่สุด
3.41 - 4.20	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมาก
2.61 - 3.40	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานปานกลาง
1.81 - 2.60	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานน้อย
1.00 - 1.80	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานน้อยที่สุด

บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากการสำรวจข้อมูลจากประชากรในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในประเด็นของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอ กุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 371 ชุด ที่มีข้อมูลครบถ้วนและ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน และขอนำเสนอ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

4.2 การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

4.1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (n=371)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.ชาย	231	62.30
2.หญิง	140	37.70
รวม	371	100.00
2. อายุ		
1. ต่ำกว่า 30 ปี	61	16.40
2. 31-40 ปี	122	32.90
3. 41-50 ปี	131	35.30
4. 51 ปีขึ้นไป	57	15.40
รวม	371	100.00
3. ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	137	37.00
2. ปริญญาตรี	190	51.20
3. สูงกว่าปริญญาตรี	44	11.80
รวม	371	100.00
4. อาชีพ		
1. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	66	17.80
2. พนักงานบริษัท	34	9.20
3. รับจ้างทั่วไป	157	42.30
4. เกษตรกรรม	106	28.60
5. อื่นๆ	8	2.10
รวม	371	100.00
5. รายได้ต่อเดือน		
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	118	31.80
2. 10,001-15,000 บาท	191	51.50
3. 15,001- 20,000 บาท	49	18.20
4. สูงกว่า 20,001 ขึ้นไป	13	3.50
รวม	371	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาพบว่าข้อมูลทั่วไปมี ดังนี้

1) เพศ การศึกษาครั้งนี้ รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 371 คน ผลการศึกษาพบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 และ เพศชาย จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70 ตามลำดับ

2) อายุ การศึกษาครั้งนี้ รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 371 คน ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 32.90 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 และอายุมากกว่า 51 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40 ตามลำดับ

3) ระดับการศึกษา การศึกษาครั้งนี้ รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 371 คน ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20 และ รองลงมา คือ การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 และการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80 ตามลำดับ

4) อาชีพ การศึกษาครั้งนี้ รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 371 คน ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 42.30 รองลงมาเป็นอาชีพเกษตรกร จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80 อาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 และอาชีพอื่น ๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 ตามลำดับ

5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การศึกษาครั้งนี้ รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 371 คน ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 18.20 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 20,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า ผลการศึกษาปรากฏผลการวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษากาปรวมเป็น ดังนี้

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.11, S.D.=0.79$) เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.17, S.D.= 0.84$) รองลงมา คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.13, S.D.= 0.79$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.03, S.D.= 0.74$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่า S.D. ในภาพรวมพบว่าทุกประเด็นมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ มีความเบี่ยงเบนน้อย รายละเอียดตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. หลักนิติธรรม	4.12	0.80	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.09	0.78	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.07	0.78	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.13	0.80	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	4.03	0.74	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	4.17	0.82	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.11	0.79	มาก

1. หลักนิติธรรม ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักนิติธรรม ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.12, S.D.= 0.80$) เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมถูกต้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13, S.D. = 0.80$) รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน/หมู่บ้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12, S.D. = 0.79$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ มีความชัดเจน ถูกต้องตามหลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.70$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่า S.D. ในภาพรวมพบว่าทุกประเด็นมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักนิติธรรม มีความเบี่ยงเบนน้อย รายละเอียดตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. หลักนิติธรรม			
1.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับ ชุมชน/หมู่บ้าน	4.12	0.79	มาก
1.2 ผู้บริหารปฏิบัติต่อประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ และให้มีความเสมอภาค	4.09	0.78	มาก
1.3 การบริหารงาน อบต. กุยเหนือ มีความชัดเจน ถูกต้องตามหลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับ	4.03	0.70	มาก
1.4 ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมถูกต้องกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา	4.13	0.80	มาก
1.5 ปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารถูกต้องตามหลักกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ	4.07	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.12	0.80	มาก

2. หลักคุณธรรม ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักคุณธรรม ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อ่อนน้อมถ่อมตน พร้อมให้บริการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.84) รองลงมาคือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ปฏิบัติตนดี ถูกต้องตามหลักธรรมและเสมอภาค มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.80) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบธรรมให้อยู่บนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.78) ตามลำดับ ในภาพรวมพบว่าทุกประเด็นมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักคุณธรรมมีความเบี่ยงเบนน้อย รายละเอียดตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
2. หลักคุณธรรม			
2.1 บุคลากรของ อบต.กุยเหนือ ปฏิบัติตนดี ถูกต้องตามหลักธรรมและเสมอภาค	4.13	0.80	มาก
2.2 บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อ่อนน้อมถ่อมตน พร้อมให้บริการ	4.18	0.84	มากที่สุด
2.3 บุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรมเสมอ	4.10	0.79	มาก
2.4 ผู้บริหารมีการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบธรรมให้อยู่บนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม	4.02	0.78	มาก
2.5 ผู้บริหารและบุคลากรควรยึดหลักคุณธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อประชาชน	4.09	0.72	มาก
รวมเฉลี่ย	4.09	0.78	มาก

3. หลักความโปร่งใส ผลการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักความโปร่งใส ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อย่างสม่ำเสมอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.84) รองลงมา คือ บริหารงานหรือกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปและเปิดเผยต่อสาธารณชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.80) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน มีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ ในภาพรวมพบว่าทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ย 1 แสดงว่า ข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักความโปร่งใส มีความเบี่ยงเบนน้อย รายละเอียดตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใสขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
3. หลักความโปร่งใส			
3.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานของ อบต.กุยเหนือ อย่างสม่ำเสมอ	4.14	0.84	มาก
3.2 ประกาศให้บุคลากรในองค์การรับทราบเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการต่างๆ	4.08	0.79	มาก
3.3 ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน มีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง	4.02	0.70	มาก
3.4 กระบวนการทำงานของ อบต.กุยเหนือ ทำงานอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบ	4.07	0.78	มาก
3.5 บริหารงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ มีการสรุปและเปิดเผยต่อสาธารณชน	4.10	0.80	มาก
รวมเฉลี่ย	4.07	0.78	มาก

4. หลักการมีส่วนร่วม ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักการมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.13$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.82) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ แต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.80) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ ในภาพรวมพบว่าทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียง 1 แสดงว่าข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักการมีส่วนร่วมมีความเบี่ยงเบนน้อย รายละเอียดตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
4. หลักการมีส่วนร่วม			
4.1 อบต.กุยเหนือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.20	0.82	มากที่สุด
4.2 อบต.กุยเหนือ แต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง	4.13	0.80	มาก
4.3 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ	4.07	0.72	มาก
4.4 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ารับฟังการประชุมสภา เพื่อกำหนดนโยบาย, ออกกฎระเบียบ, ข้อบังคับต่าง ๆ ของ อบต.กุยเหนือ	4.10	0.78	มาก
4.5 จัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน	4.09	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.13	0.80	มาก

5. หลักความรับผิดชอบ ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักความรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาจากรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเมื่อได้รับมอบหมาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.78) รองลงมา คือ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายขององค์การอย่างชัดเจน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.79) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ ในภาพรวมพบว่าทุกประเด็นมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักความรับผิดชอบ มีความเบี่ยงเบนน้อย รายละเอียดตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
5. หลักความรับผิดชอบ			
5.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของ องค์การอย่างชัดเจน	4.02	0.79	มาก
5.2 บริหารบุคลากรด้วยความรับผิดชอบให้ทุกฝ่าย มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน	3.97	0.70	มาก
5.3 บุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เมื่อได้รับมอบหมาย	4.07	0.78	มาก
5.4 รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ เสียโดยตรง เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ	3.95	0.72	มาก
5.5 นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไป ดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม	3.97	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.03	0.74	มาก

6. หลักความคุ้มค่า ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักความคุ้มค่า ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.84) รองลงมาคือ จัดสรรตำแหน่งของบุคลากรให้มีความเหมาะสมหรือความชำนาญด้าน ในการปฏิบัติหน้าที่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.80) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ ในภาพรวมพบว่าทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ย 1 แสดงว่าข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักความคุ้มค่า มีความเพียงพอ รายละเอียดตามตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่าขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
6. หลักความคุ้มค่า			
6.1 ปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	4.02	0.70	มาก
6.2 ใช้งบประมาณมีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับ ผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ	4.23	0.84	มากที่สุด
6.3 ณรงค์ให้บุคลากรประหยัดพลังงานหรือยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง	4.10	0.79	มาก
6.4 จัดสรรตำแหน่งของบุคลากรให้มีความเหมาะสม หรือความชำนาญด้าน ในการปฏิบัติหน้าที่	4.14	0.80	มาก
6.5 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ชุมชน/หมู่บ้าน	4.08	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.17	0.84	มาก

4.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์ความแตกต่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 2 ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 1

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กุญเหนือ อำเภอกุญเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. หลักนิติธรรม	4.12	0.80	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.09	0.78	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.07	0.78	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.13	0.80	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	4.03	0.74	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	4.17	0.82	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.11	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.9 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.82) รองลงมาคือ หลักการมีส่วนร่วม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.80) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ หลักความรับผิดชอบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ ในภาพรวมพบว่าทุกประเด็นมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ มีความเบี่ยงเบนน้อย

สมมติฐานที่ 2

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบเพศกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

หลักธรรมาภิบาล	ชาย		หญิง		t	Sig
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
1. หลักนิติธรรม	3.96	0.61	3.87	0.63	1.37	0.87
2. หลักคุณธรรม	3.78	0.65	3.86	0.57	1.31	0.45
3. หลักความโปร่งใส	3.75	0.65	3.75	0.64	0.09	0.86
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.65	0.67	3.71	0.69	0.78	0.80
5. หลักความรับผิดชอบ	3.71	0.59	3.68	0.64	0.36	0.30
6. หลักความคุ้มค่า	3.72	0.65	3.62	0.67	0.41	0.91
เฉลี่ย	3.76	0.52	3.75	0.51	0.20	0.91

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่าประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ 3

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือโดยเฉลี่ย และรายด้านจำแนกตามกลุ่มอายุ (ต่ำกว่า 30 ปี, 31 - 40, 41 - 50 และ 51 ปีขึ้นไป)

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.045	5	0.023	0.081	0.923
	ภายในกลุ่ม	28.033	366	0.280		
	รวม	28.078	371			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.354	5	0.177	0.557	0.575
	ภายในกลุ่ม	31.742	366	0.317		
	รวม	32.096	371			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.798	5	0.899	3.276	0.042*
	ภายในกลุ่ม	27.448	366	0.274		
	รวม	29.246	371			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	3.288	5	1.644	8.264	0.010*
	ภายในกลุ่ม	19.897	366	0.199		
	รวม	23.185	371			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	0.487	5	0.243	0.828	0.440
	ภายในกลุ่ม	29.368	366	0.294		
	รวม	29.855	371			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	1.872	5	0.761	3.228	0.604
	ภายในกลุ่ม	27.383	366	0.187		
	รวม	28.745	371			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	1.900	5	0.255	1.168	0.294
	ภายในกลุ่ม	18.681	366	0.201		
	รวม	20.581	371			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำแนกตามกลุ่มอายุโดยเฉลี่ย ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 1.168$, $Sig = 0.294$) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความแตกต่างกันคือ หลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วม โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ รายด้าน จำแนกตามกลุ่มอายุ

หลักธรรมาภิบาล	อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
3. หลักความโปร่งใส	ต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 4.06$)	-	0.279*	0.031	0.050
	31-40 ปี ($\bar{X} = 3.78$)		-	0.216	0.230
	41-50 ปี ($\bar{X} = 4.01$)			-	0.160
	51 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.80$)				-
4. หลักการมีส่วนร่วม	ต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 3.99$)	-	0.268*	0.214	0.120
	31-40 ปี ($\bar{X} = 3.72$)		-	0.182	0.250
	41-50 ปี ($\bar{X} = 4.20$)			-	0.227
	51 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.10$)				-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.12 เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ด้านหลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กับอายุ 31 - 40 ปี ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 31 - 40 ปี

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ โดยเฉลี่ยและรายด้านจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่ำกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี)

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.058	4	1.019	4.033	0.109
	ภายในกลุ่ม	25.020	367	0.253		
	รวม	28.078	371			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.917	4	0.972	3.298	0.124
	ภายในกลุ่ม	29.180	367	0.295		
	รวม	32.096	371			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.251	4	0.417	1.475	0.226
	ภายในกลุ่ม	27.995	367	0.283		
	รวม	29.246	371			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.494	4	0.498	2.272	0.085
	ภายในกลุ่ม	21.692	367	0.219		
	รวม	23.185	371			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2.813	4	0.938	3.433	0.090
	ภายในกลุ่ม	27.042	367	0.273		
	รวม	29.855	371			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	0.253	4	0.126	0.551	0.578
	ภายในกลุ่ม	28.492	367	0.229		
	รวม	28.745	371			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	1.900	4	0.633	3.357	0.127
	ภายในกลุ่ม	18.681	367	0.189		
	รวม	20.581	371			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 3.357$, $Sig = 0.127$) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่าไม่มีความแตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ 5

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ โดยเฉลี่ยและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ (ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, พนักงานบริษัทเอกชน, รับจ้างทั่วไป, เกษตรกร และอื่นๆ)

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.594	3	0.531	1.986	0.121
	ภายในกลุ่ม	26.484	368	0.268		
	รวม	28.078	371			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.553	3	0.851	2.851	0.264
	ภายในกลุ่ม	29.544	368	0.298		
	รวม	32.096	371			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.893	3	0.631	1.475	0.215
	ภายในกลุ่ม	27.353	368	0.276		
	รวม	29.246	371			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.845	3	0.282	1.248	0.297
	ภายในกลุ่ม	22.341	368	0.226		
	รวม	23.185	371			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.734	3	0.578	2.305	0.114
	ภายในกลุ่ม	28.121	368	0.284		
	รวม	29.855	371			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	0.482	3	0.243	0.828	0.442
	ภายในกลุ่ม	28.492	368	0.294		
	รวม	28.745	371			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.987	3	0.329	1.663	0.180
	ภายในกลุ่ม	19.594	368	0.198		
	รวม	20.581	371			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำแนกตามอาชีพ โดยเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 1.663$, $Sig = 0.180$) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ 6

ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ โดยเฉลี่ย และรายด้าน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ต่ำกว่า 10,000 บาท, 10,001 - 15,000 บาท, 15,001 - 20,000 บาท, และสูงกว่า 20,001 บาท)

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.711	2	0.570	2.141	0.100
	ภายในกลุ่ม	26.368	369	0.266		
	รวม	28.078	371			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.606	2	0.535	1.738	0.164
	ภายในกลุ่ม	30.490	369	0.308		
	รวม	32.096	371			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	3.347	2	1.116	4.265	0.142
	ภายในกลุ่ม	25.900	369	0.262		
	รวม	29.246	371			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2.356	2	0.785	3.733	0.284
	ภายในกลุ่ม	20.829	369	0.210		
	รวม	23.185	371			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	4.175	2	1.392	5.365	0.226
	ภายในกลุ่ม	25.680	369	0.259		
	รวม	29.855	371			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	1.924	2	0.114	3.716	0.128
	ภายในกลุ่ม	26.821	369	0.269		
	รวม	28.745	371			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	1.815	2	0.605	3.190	0.028
	ภายในกลุ่ม	18.766	369	0.190		
	รวม	20.581	371			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยเฉลี่ย ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 3.190$, $Sig = 0.028$) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ 4.16 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ จำแนกตาม ลักษณะส่วนบุคคล ในด้านต่างๆ โดยเฉลี่ย และรายด้าน

หลักธรรมาภิบาล	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
	Sig	Sig	Sig	Sig	Sig
1. หลักนิติธรรม	0.87	0.923	0.109	0.121	0.100
2. หลักคุณธรรม	0.45	0.575	0.124	0.264	0.164
3. หลักความโปร่งใส	0.86	0.042*	0.226	0.215	0.142
4. หลักการมีส่วนร่วม	0.80	0.010*	0.085	0.297	0.284
5. หลักความรับผิดชอบ	0.30	0.440	0.090	0.114	0.226
6. หลักความคุ้มค่า	0.91	0.064	0.587	0.442	0.128
เฉลี่ย	0.91	0.294	0.127	0.180	0.028

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ โดยเฉลี่ยและรายด้าน จำแนกตามตัวแปร ลักษณะส่วนบุคคล สรุปผลดังนี้

- 1) เพศ พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 2) อายุ พบว่า โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
- 3) ระดับการศึกษา พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 4) อาชีพ พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์ความแตกต่างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลในด้านต่าง ๆ โดยเฉลี่ยและรายด้าน

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	สถิติทดสอบ	ค่าระดับนัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	F-test	Sig	-	✓
2	เพศ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	F-test	Sig	-	✓
3	อายุ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	F-test	Sig	✓	-
4	ระดับการศึกษา	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	F-test	Sig	-	✓
5	อาชีพ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	F-test	Sig	-	✓
6	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ	F-test	Sig	-	✓

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ได้กำหนดวัตถุประสงค์ขึ้น 2 ประการ คือ 1) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า 2) ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ประชากรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 371 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อาศัยในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยทาโรยามาเน่ (Yamane Taro, 197, p 886) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 371 คน โดยใช้เครื่องมือในการศึกษาจำนวน 2 ตอน กล่าวคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20 ประชากร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 42.30 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 จากการศึกษาซึ่งผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษาได้ดังนี้

5.1.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ในภาพรวมมีกระบวนการพัฒนาชุมชนระดับมากทุกดัชนี โดยเฉพาะหลักความคุ้มค่า ที่ประชากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารมากที่สุด รองลงมาคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ ตามลำดับ ผลการศึกษาดังรายละเอียดดังนี้

1) หลักนิติธรรม จากการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักนิติธรรม พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ ที่จะมียกบังคับใช้กับชุมชน/หมู่บ้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ มีความชัดเจนถูกต้องตามหลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2) หลักคุณธรรม จากการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักคุณธรรม พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีอ่อนน้อมถ่อมตน พร้อมให้บริการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือปฏิบัติตนดี ถูกต้องตามหลักธรรมและเสมอภาค มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบธรรมให้อยู่ในพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3) หลักความโปร่งใส จากการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักความโปร่งใส พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อย่างสม่ำเสมอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ บริหารงานหรือกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปและเปิดเผยต่อสาธารณะชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4) หลักการมีส่วนร่วม จากการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ในด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ องค์การ

บริหารส่วนตำบลทุกเหนือ แต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5) หลักความรับผิดชอบ จากการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกเหนือ ในด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เมื่อได้รับมอบหมาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายขององค์การอย่างชัดเจน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

6) หลักความคุ้มค่า จากการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกเหนือ ในด้านหลักความคุ้มค่า พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ จัดสรรตำแหน่งของบุคลากรให้มีความเหมาะสมหรือความชำนาญด้านในการปฏิบัติหน้าที่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5.1.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปผลดังนี้

- 1) เพศ พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 2) อายุ พบว่า โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
- 3) ระดับการศึกษาพบว่าโดยเฉลี่ยและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 4) อาชีพ พบว่าโดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าโดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กุญเหนือ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ มีการปรับปรุง กฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้เหมาะสมถูกต้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเปิดโอกาส ให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการประเมินผล สำหรับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ ประชาชนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า บุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเมื่อได้รับมอบหมาย และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อ่อนน้อมถ่อมตน พร้อมให้บริการ ความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าองค์การบริหาร ส่วนตำบลกุญเหนือ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ซึ่งทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ มากขึ้น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กุญเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ผู้ศึกษาจะขออภิปรายผลตามประเด็น ดังนี้

5.2.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ อภิปรายผล ดังนี้

1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ ด้านหลัก นิติธรรม ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้เหมาะสมถูกต้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีความ คิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับหรือ ระเบียบต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน/หมู่บ้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุด คือ การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ มีความชัดเจนถูกต้องตามหลักกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ ด้านหลัก คุณธรรม ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา จากรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อ่อนน้อมถ่อมตน พร้อมให้บริการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ บุคลากรของ อบต.กุญเหนือปฏิบัติตนดี ถูกต้อง ตามหลักธรรมและเสมอภาค มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหาร มีการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบธรรมให้อยู่ในพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก

3) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ ด้านหลัก ความโปร่งใส ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนืออย่างสม่ำเสมอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ บริหารงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ มีการสรุปและเปิดเผยต่อสาธารณะชน มีความคิดเห็น

อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

4) มีส่วนร่วม ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณานิโอ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณานิโอ แต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

5) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณานิโอ ในด้านหลักความรับผิดชอบ ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน เมื่อได้รับมอบหมาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายขององค์การอย่างชัดเจน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

6) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณานิโอ ในด้านหลักความคุ้มค่า ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ใช้งบประมาณมีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ จัดสรรตำแหน่งของบุคลากรให้มีความเหมาะสมหรือความชำนาญด้านในการปฏิบัติหน้าที่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ วันดีศรี (2556 : บทคัดย่อ, “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด”) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลวิจัยพบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด มีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลต่ำ สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ขณะที่อายุ ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด และผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญพร อุ่นเจริญทวีสิน (2555 : บทคัดย่อ, “ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสเมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์”) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสเมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์” มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ

ด้านหลักความคุ้มค่า และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ 1) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า 2) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน โดยสรุปประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน เห็นว่ามีปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน ทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นคณะผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรนำไปเป็นข้อสารสนเทศในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลสมเด็จตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1) จำแนกตามเพศ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศพบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงชัย นกขมิ้น (2556 : บทคัดย่อ, ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ”) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านของความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า การพัฒนาตามหลักความคุ้มค่ามากที่สุดและน้อยที่สุดคือ การพัฒนาตามหลักการมีส่วนร่วมและประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เขตพื้นที่ที่อาศัยและระยะเวลาพำนักอาศัยในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับความเป็นธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) จำแนกตามกลุ่มอายุ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามอายุ พบว่า โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นกตล สุรนครินทร์ (2557 : บทคัดย่อ, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหาร

ส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่” พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวม อยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต. ไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านขนาดของ อบต. และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของอบต. แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจใน อบต. ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดของ อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต.

3) จำแนกตามการศึกษา ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามการศึกษา พบว่าโดยเฉลี่ยและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รพี สว่างส่อง (2557 : บทคัดย่อ, “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรี”) ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล ของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า 1) กรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี มีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า สำหรับค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบ 2) กรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ แตกต่างกัน มีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) กรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรี ที่มีตำแหน่งของกรมการบริการและสมาชิกสภา จำนวนครั้งที่เข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน มีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4) จำแนกตามอาชีพ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามอาชีพ พบว่าโดยเฉลี่ยและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ นกุล วัฒนการ (2554 : บทคัดย่อ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี”) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเข้าร่วมกับฟังการประชุมสภาหรือประชุมคณะกรรมการบริหารองค์การส่วนตำบล อยู่ในระดับต่ำ ส่วนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง สภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล คือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นรูปธรรมในการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะการเข้ามีส่วนร่วมรับฟังการประชุมสภา

หรือประชุมคณะกรรมการบริหาร ซึ่งเป็นแนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นและชี้แจงวิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ให้ประชาชนรับรู้จึงจะทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น สถานภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง การเข้าร่วมการบริหารส่วนตำบลพบว่าอยู่ในระดับต่ำ ส่วนสถานภาพทางสังคมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้าร่วมรับฟังการประชุมหรือประชุมคณะกรรมการบริหาร การเข้าร่วมกิจกรรมการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าอยู่ในระดับต่ำ

5) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าโดยเฉลี่ยและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงศ์ อรุณพิพัฒน์ (2556 : บทคัดย่อ, “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”) ได้ศึกษาเรื่อง “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ทำการศึกษาเปรียบเทียบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเรื่องการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 หลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2544 ของกระทรวงการคลัง พบว่า หลักเกณฑ์ไม่ได้มีความแตกต่างในสาระสำคัญนัก โดยเฉพาะเรื่องหลักความโปร่งใส หลักความซื่อสัตย์สุจริต หลักความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่และหลักความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีความแตกต่างบ้างเล็กน้อย เช่น บริษัทจดทะเบียนต้องดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนเป็นหลักสำคัญ แต่บริษัทจดทะเบียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย โดยคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ และบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจที่เป็นรัฐวิสาหกิจที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยที่กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะต้องเป็น ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริตและมีความโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการนำหลักธรรมาภิบาลไปบริหารจัดการองค์กรนั้น เพื่อปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจหรือกิจกรรมนั้น ๆ รวมทั้งการมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ควรมีการประเมินผลงานฝ่ายจัดการและคณะกรรมการเองและจัดทำจรรยาบรรณของกรรมการผู้บริหาร และพนักงานด้วยกระบวนการสรรหาคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการพิจารณา ควรเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงและมีความเป็นอิสระเพื่อจะกำกับดูแลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารรัฐวิสาหกิจ ดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อย โดยหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจและผู้ถือหุ้น ต้องมีหลักธรรมาภิบาลทุกหน่วยและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กุญเหนือ อำเภอกุญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ควรมีการตรวจสอบการออกข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ให้สอดคล้องกับความจำเป็นของท้องถิ่น เพื่อให้การออกข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ตรงกับสภาพปัญหาและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการจัดแถลงผลงานกิจกรรมดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกรอบปีให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน รวมถึงมีส่วนร่วมในการทำงานและควรเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ดังนี้

1) หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางการบริหารงานที่ควรจะทำให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยการอบรมพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุญเหนือ ให้มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดี มีวัฒนธรรมการทำงานที่เหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักธรรมาภิบาลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรจัดการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรและกองงานทุกฝ่ายที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และมีการยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ผู้ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลได้ดีเด่น พร้อมกับการให้รางวัล สวัสดิการสิทธิประโยชน์แก่บุคลากรและความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ เพื่อบำรุงขวัญกำลังใจด้วย

2) ควรยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล คือยึดถือความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความสมานฉันท์ สามัคคี ดำเนินงานอย่างโปร่งใส เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ให้ความเสมอภาคแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง เคารพศักดิ์ศรีของมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติต่อประชาชน ทั้งนี้ควรริเริ่มโครงการและกิจกรรม โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ด้วยการสำรวจความคิดเห็น ปัญหา ความต้องการของประชาชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ การตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบดำเนินงานอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

3) ควรจัดระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และป้องกันปัญหาการทุจริต ประพฤติมิชอบ รวมทั้งเพื่อให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส มีหลักฐาน สามารถตรวจสอบได้ มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรมมากยิ่งขึ้น และเป็นการลดภาระงานด้านการสืบสวนสอบสวนทางวินัยลงด้วย

4) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การบริหารงานมากยิ่งขึ้น โดยควรจัดให้มีศูนย์เครือข่ายภาคประชาชนที่มีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลอย่างถาวร เพื่อเข้ามามีส่วนร่วม ติดตาม ประเมินผลตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลอย่างต่อเนื่องตลอดปี และดำเนินการสรุปเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

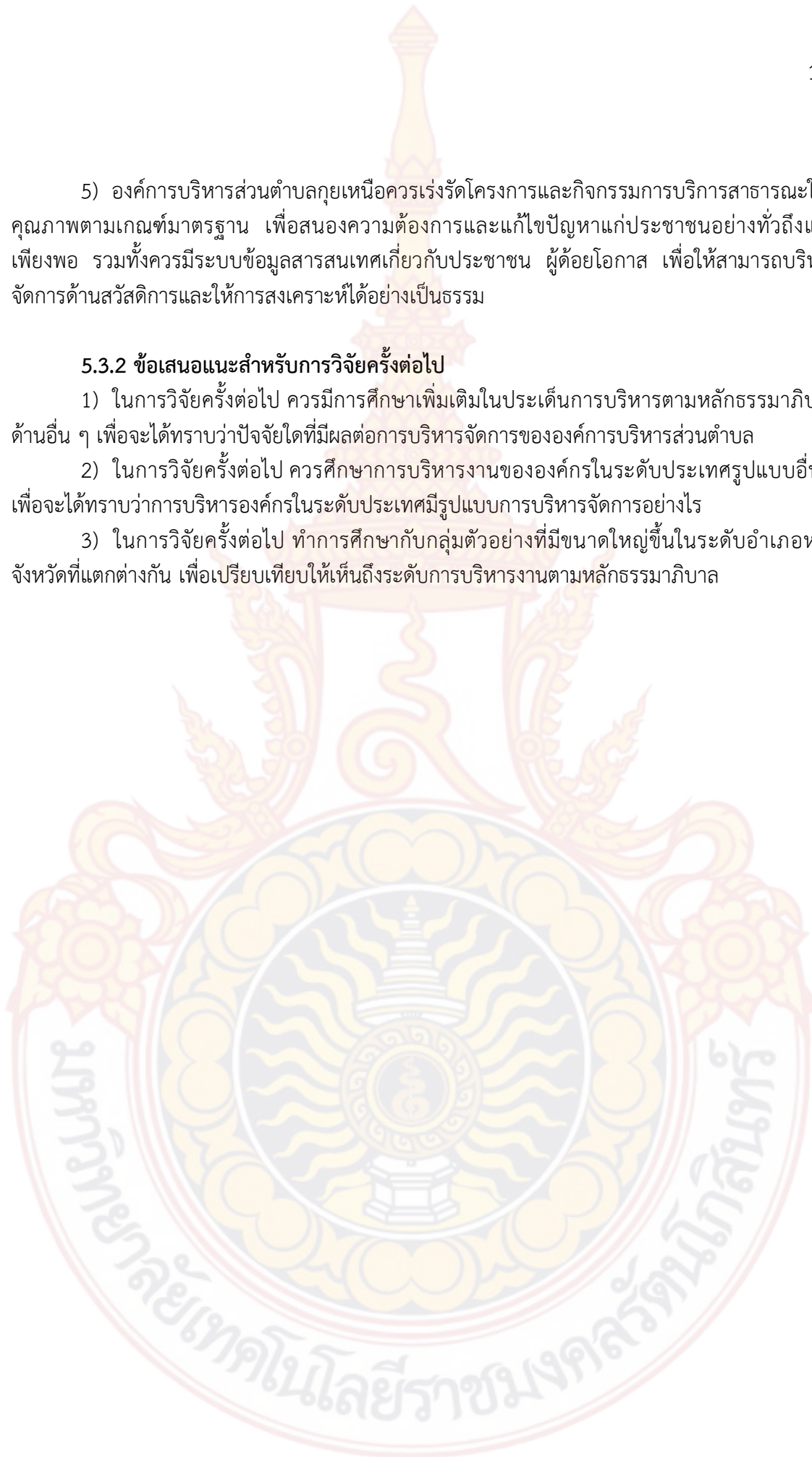
5) องค์การบริหารส่วนตำบลกุกยเหนือควรเร่งรัดโครงการและกิจกรรมการบริการสาธารณะให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเพียงพอ รวมทั้งควรมีระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับประชาชน ผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้สามารถบริหารจัดการด้านสวัสดิการและให้การสงเคราะห์ได้อย่างเป็นธรรม

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการบริหารงานขององค์กรในระดับประเทศรูปแบบอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบว่าการบริหารองค์กรในระดับประเทศมีรูปแบบการบริหารจัดการอย่างไร

3) ในการวิจัยครั้งต่อไป ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้นในระดับอำเภอหรือจังหวัดที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551). *กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น.
- กฤษ เพิ่มทันจิตต์. (2549). *หลักการและแนวทางการบริหารงานยุคใหม่ ภายใต้ภูมิทัศน์การแข่งขันใหม่* ข้อสังเกตเชิงวิจารณ์ภายใต้กรอบคุณค่าทางสังคมและพุทธธรรมและแนวทางการบริหารแนวพุทธ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุขุมวิทการพิมพ์ จำกัด.
- กาญจนา บุญยัง.(2547). *ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กรณีศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กิตติพงศ์ อรุณพิพัฒน์.(2556). *หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- กิ่ง หวีเกษ. (2555). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- เกรียงศักดิ์ วงศ์สุกรรม.(2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- โกวิท พวงงาม. (2554). *การเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- คุณากร กรสิงห์. (2550). *การศึกษาเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- จตุพร ผ่องสุข. (2550). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- จตุพล ดวงจิต. (2554). “ได้วิจัยเรื่องการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการถ่ายโอนอำนาจของอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาให้กับเทศบาลนครศรีอยุธยา”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2552). *จุดบอดบนทางสู่ธรรมาภิบาลบทบาทของบอร์ดองค์การมหาชน*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรพงษ์ นนท์ตา. (2555). *ผลกระทบของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชารัฐศาสตร์.บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

- จินตนา คำสูง. (2553). *ประสิทธิผลการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 แห่ง*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- จุฬาลักษณ์ ตุงคำ. (2553). *แนวทางพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอลำปางหลวง จังหวัดกำแพงเพชร*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- เจนยู่ อุ่นเจริญวิสิณ. (2555). *ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสเม็เด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2548). *การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยวัฒน์ คงสวัสดิ์ (2556). *การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของแผนกสโตร์บริษัทบางกอกเทเลคอม เอ็นจีเนียริ่ง จำกัด*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). *การบริหารองค์การภาครัฐ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐจักร กลิ่นเกษร. (2555). *การใช้ศูนย์รวมการติดต่อสื่อสารเพื่อการบริหารความสัมพันธ์ลูกค้าในธุรกิจโทรคมนาคมไร้สาย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2542). *ทฤษฎีองค์การ*. กรุงเทพมหานคร. ไทยวัฒนาพานิช.
- ทองหล่อ เดชไทย. (2540). *ภาวะผู้นำเพื่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทองใบ สุดซารี. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- ทรงชัย นกขมิ้น. (2556). *การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์. (2541). *ปฏิรูประบบราชการเพื่อความอยู่รอดของไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ก.พ.
- ทัตพร ราชภรณ์นิคม. (2556). *ปัญหาการบริหารงานกองการศึกษาของเทศบาล กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา และเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *องค์การและการบริหาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธนนชัย รัตนไตรแก้ว. (2554). *การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

- ธินิตา ฐิติภากร. (2556). *การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ธีรยุทธ์ บุญมี. (2542). *หลักรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นภดล สุรน์ครินทร์. (2557). *การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นุกูล วัฒนากร. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, กรุงเทพมหานคร.
- บรรจบ เนียมมณี. (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: วิทยุชุมชน.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์และบุญมี ลี. (2554). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- เบญจวรรณ วันดีศรี. (2556). *การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพมหานคร.
- ประสาน มฤคพิทักษ์. (2541). *พุทธธรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ*. ฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา กองพุทธศาสนศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- ประเวศ วะสี. (2542). *เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม*. กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.
- ประมวล รุจนเสรี. (2554). *การบริหาร-การจัดการที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ อสารักษ์ดินแดง.
- ปราณี จิตรประพัฒน์. (2550). *ประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, กรุงเทพมหานคร.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. (2549). *การจัดการทรัพยากรบุคคลภาครัฐที่ทำทนาย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บุ๊กแบงค์.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2556). *ทฤษฎีองค์การสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทยา สุนทรวิภาต. (2554). *การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพมหานคร.

- พิภพ วงษ์เงิน. (2547). *พฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา.
- พิศสมัย หมกทอง. (2555). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพระนครศรีอยุธยา.
- พรชัย เชื้อชูชาติ. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *ยุทธศาสตร์พระพุทธศาสนากับการพัฒนาประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2548). *ธรรมบทวิเคราะห์*. กรุงเทพมหานคร: ไทยรายวัน.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. 2546. เล่ม 120 ตอนที่ 100 ก 9 ตุลาคม 2546.
- พฤติสถาน ชุมพล. (2546). *การจัดการและพฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทดวงกลมสมัย จำกัด.
- ไพโรจน์ พรหมสาสน์. (2541). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพมหานคร: อมราการพิมพ์.
- มนัสนันท์ สครรัมย์. (2553). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2554). *กลยุทธ์ธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- รัชนา ศานติยานนท์. (2555). *รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รหัส แสงผ่อง. (2557). *กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ระเปียบ ฐานสมบัติ. (2554). *ประสิทธิผลการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การบริหารองค์การภาครัฐ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรภัทร โตรณะเกษม. (2542). *พฤติกรรมการบริหารองค์การสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2536). *การบริหารงานพัฒนาชนบท การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาสภาพตำบล: สาเหตุและแนวทางแก้ไข*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอดีเอสโตร์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2549). *แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ การประยุกต์ และการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอดีเอสโตร์.
- วิศรา รัตนสมัย. (2553). *การรับข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักสำนึกของประชาชนเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2545). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- สมยศ นาวิการ. (2544). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: นำอักษรการพิมพ์.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2556) *การบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยพัฒนาการพิมพ์.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. (2545). *Good governance กับการพัฒนาข้าราชการ*. กรุงเทพมหานคร: หจก. ไอเดียส์สแควร์.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2549). *ทศธรรม: ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ พรินตติ้งแอนด์พับลิชชิง.
- สิริพัฒน์ ลากจิตร. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุดจิต นิमितกุล. (2553). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- สุทธิพร บุญส่ง. (2550). *คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิล กรุ๊ป.
- สุภัทรมาส จริยเวชช์วัฒนา. (2557). *การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลกรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สุปรีชา กมลาคณ์. (2545). *จากมุมมองของนักบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จี.พี.ไซเบอร์พริ้นท์ จำกัด.
- เสนาะ สถาพไทย. พ.ท. (2554). *หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สิริวิภา ศรีปลั่ง. (2558). *การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- สำราญ สุวรรณ. (2554). การศึกษารูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเป็นเมืองนานาชาติของจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุรเมธ ทองด้วง. (2556). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุเมธ ชัยเลิศวานิชกุล. (2542). การวางแผนและการติดตามผลสัมฤทธิ์การบริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- เสนีย์ จุ้ยโต. (2548). การบริหารนวัตกรรมแนวใหม่. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาารักชาติดินแดน.
- สำนักงานสรรพากรภาค 7.(2555). คู่มือแนะนำการชำระภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. พิษณุโลก: สำนักงานสรรพากรภาค 7.
- สำนักความต่างประเทศ สป. (2553), แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สำนักพัฒนาระบบรูปแบบและโครงสร้าง (สพร.). (2550). รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (ม.ป.ท.). กรุงเทพมหานคร: ธิงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณานิคม. (2558).คู่มือการปฏิบัติงานจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณานิคม 2558. ประจวบคีรีขันธ์: องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณานิคม.
- องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณานิคม. (2559). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2559 – พ.ศ.2561) องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณานิคมอำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ประจวบคีรีขันธ์: องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณานิคม.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2553). ศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอรูปแบบและแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลในระดับตำบลและหมู่บ้าน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อุบล ยะไวทย์ณะวิชัย. (2553). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- อลัมพล เจียมศรีพงษ์. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ศึกษากรณีเปรียบเทียบเทศบาลตำบลนางไผ่และองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- อโนทัย ทองสุข. (2555). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รายงานการศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.

- อารดา บุญมินทร์. (2554). *การพัฒนาประสิทธิผลของระบบการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา*. รายงานการศึกษาศิษระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อำไพ กลัปโต. (2557). *ประสิทธิผลการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง*. รายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

ภาษาอังกฤษ

- Andrew, Dubrin J. and Ireland, Duane. *Management Organization*, 2nd ed. Ohio: South Western Publishing Co., 1993.
- Certo, Samuel C. *Modern Management: Diversity, Quality, Ethics and Global Environment*, 6th ed. Boston: Allyn and Bacon, Inc., 1994.
- Chapmen, E.N. *Supervisor Survival Kit*, 2nd ed. California: Science Research Associates Inc., 1995.
- Chong, Kae H. *Management: Critical Success Factors*. Boston: Allyn and Bacon, Inc., 1987.
- Daft, Richard L. *The Organization: Theory and design*, 4th ed. Singapore: Into Access & Distribution Pte Ltd., 1992.
- Dale, Ernest. *Management Theory and Practice*. New York: McGraw – Hill Book Co., 1973.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measure For Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies*. New York: Cornell University Press.
- Reeder, W.W. (1974). *Some Aspects of the Informal Social Participation of Farm Familiars in New York State*. Cornell University. Unpublished Ph.D. Dissertation.
- Yamane Taro. (1970). *Statistic: An Introductory Analysis*. Tokyo: Harper International Edition.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**เรื่อง : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ
ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**

*****

คำชี้แจง : แบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นิภาพรรณ ผิวอ่อน

นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในเขตอำเภอกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่าง และเสนอความคิดเห็นในช่องว่างที่เตรียมไว้ในแบบสอบถาม

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 30 ปี

2. 31 - 40 ปี

3. 41 - 50 ปี

4. มากกว่า 51 ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ปริญญาตรี

3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

2. พนักงานบริษัทเอกชน

3. รับจ้างทั่วไป

4. เกษตรกรรม

5. อื่น ๆ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 10,000 บาท

2. 10,001 - 15,000 บาท

3. 15,001 - 20,000 บาท

4. สูงกว่า 20,001 บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่าง และเสนอความคิดเห็นในช่องว่างที่เตรียมไว้ในแบบสอบถาม

- 5 มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ในระดับมากที่สุด
- 4 มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ในระดับมาก
- 3 มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ในระดับปานกลาง
- 2 มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ในระดับน้อย
- 1 มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ในระดับน้อยที่สุด

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1 หลักนิติธรรม					
1.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับหรือระเบียบต่างๆที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน/หมู่บ้าน					
1.2 ผู้บริหารปฏิบัติต่อประชาชนโดยไม่เลือก ปฏิบัติและให้มีความเสมอภาค					
1.3 บริหารงานอบต. กุยเหนือมีความชัดเจนถูกต้องตาม หลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับ					
1.4 ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมถูกต้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา					
1.5 ปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารถูกต้องตาม หลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับ					
2 หลักคุณธรรม					
2.1 บุคลากรของอบต. กุยเหนือปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักธรรมและเสมอภาค					
2.2 บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อ่อนน้อมถ่อมตนพร้อมให้บริการ					
2.3 บุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรมเสมอ					
2.4 ผู้บริหารมีการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบธรรมให้อยู่ในพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม					
2.5 ผู้บริหารและบุคลากรควรยึดหลักคุณธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อประชาชน					

การบริหารงานหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3 หลักความโปร่งใส					
3.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการ บริหารงานของอบต. กุยเหนือ อย่างสม่ำเสมอ					
3.2 ประกาศให้บุคลากรในองค์การรับทราบเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับ สวัสดิการต่างๆ					
3.3 ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง					
3.4 กระบวนการทำงานของอบต.กุยเหนือ ทำงานอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมาพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบ					
3.5 บริหารงานหรือกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปและ เปิดเผยต่อสาธารณะชน					
4 หลักการมีส่วนร่วม					
4.1 อบต.กุยเหนือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ประเมินผล					
4.2 อบต.กุยเหนือ แต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง					
4.3 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่างๆ					
4.4 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ารับฟังการประชุมสภาเพื่อกำหนด นโยบาย, ออกกฎระเบียบ, ข้อบังคับต่างๆของอบต.กุยเหนือ					
4.5 จัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน					
5 หลักความรับผิดชอบ					
5.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายขององค์การอย่างชัดเจน					
5.2 บริหารบุคลากรด้วยความรับผิดชอบต่อทุกฝ่ายมีขวัญและกำลังใจใน การทำงาน					
5.3 บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเมื่อได้รับมอบหมาย					
5.4 รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเพื่อใช้ ประกอบการตัดสินใจ					
5.5 นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไปดำเนินการให้เห็นเป็น รูปธรรม					
6 หลักความคุ้มค่า					
6.1 ปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ					
6.2 ใช้งบประมาณมีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ชุมชน/ หมู่บ้านจะได้รับ					
6.3 อนุรักษ์ให้บุคลากรประหยัดพลังงานหรือยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง					
6.4 จัดสรรตำแหน่งของบุคลากรให้มีความเหมาะสมหรือความชำนาญ ด้านใน การปฏิบัติหน้าที่					
6.5 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน/หมู่บ้าน					

ภาคผนวก ข

เครื่องมือการวิจัยและตรวจค่าความเที่ยงตรง

ค่าความเชื่อมั่น Reliability โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค จากโปรแกรม SPSS

ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ
ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.965	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	80.2667	339.582	.317	.935
a2	81.2000	315.131	.741	.930
a3	81.1667	313.592	.785	.929
a 4	81.2333	318.944	.730	.930
a 5	81.3667	312.585	.733	.930
B 1	80.6000	321.834	.708	.931
B 2	81.1667	313.592	.785	.929
B 3	81.2333	318.944	.730	.930
B 4	81.3667	312.585	.733	.930
B 5	80.6000	321.834	.708	.931
C 1	81.3333	338.713	.377	.935
C 2	81.3000	334.217	.367	.935
C 3	80.5333	350.671	.013	.938
C 4	80.6333	329.895	.649	.932
C 5	80.6000	337.972	.379	.935
D 1	80.7667	345.082	.128	.938
D 2	80.8000	339.959	.333	.935
D 3	80.7000	338.631	.303	.936
D 4	80.6000	321.834	.708	.931
D 5	81.1667	313.592	.785	.929
E 1	81.2333	318.944	.730	.930
E 2	81.3667	312.585	.733	.930
E 3	80.6000	321.834	.708	.931
E 4	81.3333	338.713	.377	.935
E 5	81.3000	334.217	.367	.935

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
F 1	80.2667	339.582	.317	.935
F 2	81.2000	315.131	.741	.930
F 3	81.1667	313.592	.785	.929
F 4	81.2333	318.944	.730	.930
F 5	81.3667	312.585	.733	.930

การทดสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ
ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

*****

คำชี้แจง : แบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริง ให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ด้วยความเคารพอย่างสูง

นิภาพรณ มิวอ่อน

นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

แบบสอบถาม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ
อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง เขียนข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงข้อความให้เหมาะสมในช่องข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 30 ปี 2. 31 - 40 ปี
 3. 41 - 50 ปี 2. มากกว่า 51 ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
 2. ปริญญาตรี
 3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 2. พนักงานบริษัทเอกชน
 3. รับจ้างทั่วไป 4. เกษตรกรรม
 5. อื่น ๆ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 10,000 บาท 2. 10,001 - 15,000 บาท
 3. 15,001 - 20,000 บาท 4. สูงกว่า 20,001 บาท

ส่วนที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ
อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคะแนนความสอดคล้องระหว่างข้อความ
กับวัตถุประสงค์ตามความคิดเห็นของท่าน และเพิ่มเติมข้อเสนอแนะถ้าท่านเห็นว่าควรปรับปรุง

ข้อความ	คะแนน IOC			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
1 หลักนิติธรรม				
1.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อบังคับหรือระเบียบต่างๆที่มีผลบังคับใช้กับชุมชน/หมู่บ้าน			✓	
1.2 ผู้บริหารปฏิบัติต่อประชาชนโดยไม่เลือก ปฏิบัติและให้มี ความเสมอภาค			✓	
1.3 บริหารงานอบต.กุยเหนือมีความชัดเจนถูกต้องตาม หลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับ			✓	
1.4 ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมถูก กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา			✓	
1.5 ปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารถูกต้องตาม หลักกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ			✓	
2 หลักคุณธรรม				
2.1 บุคลากรของอบต.กุยเหนือปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักธรรม และเสมอภาค			✓	
2.2 บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อ่อนน้อมถ่อมตนพร้อม ให้บริการ			✓	
2.3 บุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมและ จริยธรรมเสมอ			✓	
2.4 ผู้บริหารมีการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบธรรมให้อยู่ในพื้นฐาน ของศีลธรรมและจริยธรรม			✓	
2.5 ผู้บริหารและบุคลากรควรยึดหลักคุณธรรมเพื่อ เป็นแบบอย่างที่ดีต่อประชาชน			✓	

ข้อความ	คะแนน IOC			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
3 หลักความโปร่งใส				
3.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานของ อบต.กุยเหนือ อย่างสม่ำเสมอ			✓	
3.2 ประกาศให้บุคลากรในองค์การบริหารเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการต่างๆ			✓	
3.3 ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง			✓	
3.4 กระบวนการทำงานของอบต.กุยเหนือ ทำงานอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบ			✓	
3.5 บริหารงานหรือกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปและ เปิดเผยต่อสาธารณะชน			✓	
4 หลักการมีส่วนร่วม				
4.1 อบต.กุยเหนือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล			✓	
4.2 อบต.กุยเหนือ แต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง			✓	
4.3 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่างๆ			✓	
4.4 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ารับฟังการประชุมสภาเพื่อกำหนดนโยบาย, ออกกฎระเบียบ, ข้อบังคับต่างๆของอบต.กุยเหนือ			✓	
4.5 จัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน			✓	

ข้อความ	คะแนน IOC			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
5 หลักความรับผิดชอบต่อ				
5.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายขององค์กรอย่างชัดเจน			✓	
5.2 บริหารบุคลากรด้วยความรับผิดชอบต่อทุกฝ่าย มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน			✓	
5.3 บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเมื่อได้รับมอบหมาย			✓	
5.4 รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ			✓	
5.5 นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่ตกลงไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม			✓	
6 หลักความคุ้มค่า				
6.1 ปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ			✓	
6.2 ใช้งบประมาณมีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ			✓	
6.3 ณรงค์ให้บุคลากรประหยัดพลังงานหรือยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง			✓	
6.4 จัดสรรตำแหน่งของบุคลากรให้มีความเหมาะสมหรือความชำนาญด้านใน การปฏิบัติหน้าที่			✓	
6.5 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน/หมู่บ้าน			✓	

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ

(นายประจิว ผุดผ็อก)

ตำแหน่งงาน

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลอุยบุรี

หน่วยงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลอุยบุรี

วุฒิการศึกษา

ปริญญาโท รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

วันที่

ที่ออก

การทดสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ
ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

*****

คำชี้แจง : แบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริง ให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่เผยแพร่ต่อการปฏิบัติงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ด้วยความเคารพอย่างสูง

นิภาพรรณ ผิวอ่อน

นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

แบบสอบถาม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ
อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง เขียนข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงข้อความให้เหมาะสมในช่องข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 30 ปี 2. 31 - 40 ปี
 3. 41 - 50 ปี 2. มากกว่า 51 ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
 2. ปริญญาตรี
 3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 2. พนักงานบริษัทเอกชน
 3. รับจ้างทั่วไป 4. เกษตรกรรม
 5. อื่น ๆ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 10,000 บาท 2. 10,001 - 15,000 บาท
 3. 15,001 - 20,000 บาท 4. สูงกว่า 20,001 บาท

ส่วนที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ
อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคะแนนความสอดคล้องระหว่างข้อความ

กับวัตถุประสงค์ตามความคิดเห็นของท่าน และเพิ่มเติมข้อเสนอแนะถ้าท่านเห็นว่าควรปรับปรุง

ข้อความ	คะแนน IOC			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
1 หลักนิติธรรม				
1.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับหรือระเบียบต่างๆที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน/หมู่บ้าน			✓	
1.2 ผู้บริหารปฏิบัติต่อประชาชนโดยไม่เลือก ปฏิบัติและให้ความเสมอภาค			✓	
1.3 บริหารงานอบต.กุยเหนือมีความชัดเจนถูกต้องตามหลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับ			✓	
1.4 ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมถูกต้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา			✓	
1.5 ปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารถูกต้องตาม หลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับ			✓	
2 หลักคุณธรรม				
2.1 บุคลากรของอบต.กุยเหนือปฏิบัติตนดีถูกต้องตามหลักธรรมและเสมอภาค			✓	
2.2 บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อ่อนน้อมถ่อมตนพร้อมให้บริการ			✓	
2.3 บุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรมเสมอ			✓	
2.4 ผู้บริหารมีการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบธรรมให้อยู่ในพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม			✓	
2.5 ผู้บริหารและบุคลากรควรยึดหลักคุณธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อประชาชน			✓	

ข้อความ	คะแนน IOC			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
3 หลักความโปร่งใส				
3.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานของ อบต.กุยเหนือ อย่างสม่ำเสมอ			✓	
3.2 ประกาศให้บุคลากรในองค์กรรับทราบเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการต่างๆ			✓	
3.3 ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง			✓	
3.4 กระบวนการทำงานของอบต.กุยเหนือ ทำงานอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบ			✓	
3.5 บริหารงานหรือกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปและ เปิดเผยต่อสาธารณะชน			✓	
4 หลักการมีส่วนร่วม				
4.1 อบต.กุยเหนือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล			✓	
4.2 อบต.กุยเหนือ แต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง			✓	
4.3 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่างๆ			✓	
4.4 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ารับฟังการประชุมสภาเพื่อกำหนดนโยบาย, ออกกฎระเบียบ, ข้อบังคับต่างๆของอบต.กุยเหนือ			✓	
4.5 จัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน			✓	

ข้อความ	คะแนน IOC			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
5 หลักความรับผิดชอบ				
5.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายขององค์กรอย่างชัดเจน			✓	
5.2 บริหารบุคลากรด้วยความรับผิดชอบต่อทุกฝ่าย มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน			✓	
5.3 บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเมื่อได้รับมอบหมาย			✓	
5.4 รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ			✓	
5.5 นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่ตกลงไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม			✓	
6 หลักความคุ้มค่า				
6.1 ปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ			✓	
6.2 ใช้งบประมาณมีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ			✓	
6.3 ณรงค์ให้บุคลากรประหยัดพลังงานหรือยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง			✓	
6.4 จัดสรรตำแหน่งของบุคลากรให้มีความเหมาะสมหรือความชำนาญด้านใน การปฏิบัติหน้าที่			✓	
6.5 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน/หมู่บ้าน			✓	

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ไพฑูริ์ หอเกียรติ์

(นางปิยนุช ตั้งบูรพาจิตร)

ตำแหน่งงาน

นายกเทศมนตรีตำบลกฤษบุรี

หน่วยงาน

เทศบาลตำบลกฤษบุรี

วุฒิการศึกษา

วันที่

การทดสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ
ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

*****

คำชี้แจง : แบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ด้วยความเคารพอย่างสูง

นิภาพรรณ ฝิวอ่อน

นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

แบบสอบถาม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงเขียนข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมในช่องข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1.ต่ำกว่า 30 ปี

2.31 - 40 ปี

3.41 - 50 ปี

2.มากกว่า 51 ปี

3. ระดับการศึกษา

1.ต่ำกว่าปริญญาตรี

2.ปริญญาตรี

3.สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1.ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

2.พนักงานบริษัทเอกชน

3.รับจ้างทั่วไป

4.เกษตรกร

5.อื่น ๆ.....

5.รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1.ต่ำกว่า 10,000 บาท

2.10,001 - 15,000 บาท

3.15,001 - 20,000 บาท

4.สูงกว่า 20,001 บาท

ส่วนที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคะแนนความสอดคล้องระหว่างข้อความ กับวัตถุประสงค์ตามความคิดเห็นของท่าน และเพิ่มเติมข้อเสนอแนะถ้าท่านเห็นว่าควรปรับปรุง

ข้อความ	คะแนน IOC			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
1 หลักนิติธรรม				
1.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับ หรือระเบียบต่างๆที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน/หมู่บ้าน			✓	
1.2 ผู้บริหารปฏิบัติต่อประชาชนโดยไม่เลือก ปฏิบัติและให้มีความเสมอภาค			✓	
1.3 บริหารงานอบต.กุยเหนือมีความชัดเจนถูกต้องตามหลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับ			✓	
1.4 ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมถูกต้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา			✓	
1.5 ปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารถูกต้องตาม หลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับ			✓	
2 หลักคุณธรรม				
2.1 บุคลากรของอบต.กุยเหนือปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักธรรมและเสมอภาค			✓	
2.2 บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อ่อนน้อมถ่อมตนพร้อมให้บริการ				
2.3 บุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมและจรรยาบรรณเสมอ			✓	
2.4 ผู้บริหารมีการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบธรรมให้อยู่ในพื้นฐานของศีลธรรมและจรรยาบรรณ			✓	
2.5 ผู้บริหารและบุคลากรควรยึดหลักคุณธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อประชาชน			✓	

ข้อความ	คะแนน IOC			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
3 หลักความโปร่งใส				
3.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานของอบต.กุยเหนือ อย่างสม่ำเสมอ			✓	
3.2 ประกาศให้บุคลากรในองค์การบริหารเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการต่างๆ			✓	
3.3 ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง			✓	
3.4 กระบวนการทำงานของอบต.กุยเหนือ ทำงานอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบ			✓	
3.5 บริหารงานหรือกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปและ เปิดเผยต่อสาธารณะชน			✓	
4 หลักการมีส่วนร่วม				
4.1 อบต.กุยเหนือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล			✓	
4.2 อบต.กุยเหนือ แต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง			✓	
4.3 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่างๆ			✓	
4.4 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ารับฟังการประชุมสภาเพื่อกำหนดนโยบาย,ออกกฎระเบียบ, ข้อบังคับต่างๆของอบต.กุยเหนือ			✓	
4.5 จัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน			✓	

ข้อความ	คะแนน IOC			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
5 หลักความรับผิดชอบ				
5.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายขององค์การอย่างชัดเจน			✓	
5.2 บริหารบุคลากรด้วยความรับผิดชอบต่อทุกฝ่ายมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน			✓	
5.3 บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเมื่อได้รับมอบหมาย			✓	
5.4 รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ			✓	
5.5 นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่ตกลงไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม			✓	
6 หลักความคุ้มค่า				
6.1 ปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ			✓	
6.2 ใช้งบประมาณมีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ			✓	
6.3 ณรงค์ให้บุคลากรประหยัดพลังงานหรือยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง			✓	
6.4 จัดสรรตำแหน่งของบุคลากรให้มีความเหมาะสมหรือความชำนาญด้านในการปฏิบัติหน้าที่			✓	
6.5 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน/หมู่บ้าน			✓	

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ .....

..... (นางสาวนนท์พร ไตทอง).....

ตำแหน่งงาน ..... หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป.....

หน่วยงาน ..... องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวาฬ.....

วุฒิการศึกษา ..... ปริญญาโท สาขาบริหารการปกครอง.....

วันที่ .....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นิภาพรรณ ผิวอ่อน
วัน เดือน ปีเกิด	9 กันยายน 2523
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	381 หมู่ที่ 1 ตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย
	โรงเรียนประจวบวิทยาลัย
พ.ศ. 2547	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต
	สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ประสบการณ์ทำงาน	
พ.ศ. 2553 – 2556	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ
	องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ
พ.ศ. 2557	นักวิชาการพัสดุปฏิบัติการ
	สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
	องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ

